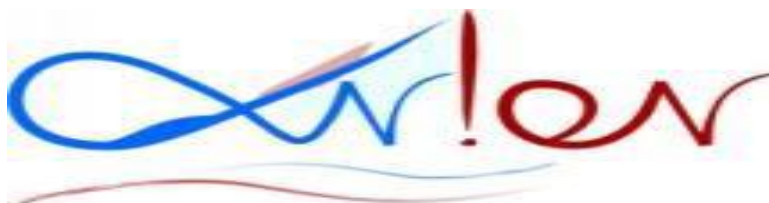

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

**«Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης με
Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων
σε αγροτικές και αλιευτικές περιοχές
της Κέρκυρας – Λευκάδας – Παξών»**

ΜΕΤΡΟ 19, ΠΑΑ 2014-2020

- ✓ Υπομέτρο 19.4 «Στήριξη για τις λειτουργικές
δαπάνες και την εμπύχωση»

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 3: Τελική Έκθεση Αξιολόγησης

Νοέμβριος 2025

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή.....	3
1.1 Αντικείμενο του έργου	3
1.2 Ομάδα έργου.....	3
2. Περιγραφή τοπικού προγράμματος	4
3. Αξιολόγηση της Λογικής της Παρέμβασης	10
3.1 Εισαγωγή	10
3.2 Συνάφεια της SWOT ANALYSIS με τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις (απολογιστική).....	11
3.3 Συνάφεια του Τοπικού Προγράμματος με το ΠΑΑ 2014-2020	20
4. Αξιολόγηση τοπικής στρατηγικής.....	21
4.1 Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της τοπικής στρατηγικής	21
4.1.1 Αποτελεσματικότητα τοπικού προγράμματος	21
4.1.2 Συνοχή και συνάφεια τοπικής στρατηγικής	34
4.2 Απολογιστική Αξιολόγηση της εφαρμογής της τοπικής στρατηγικής	43
4.2.1 Ικανότητα ΟΤΔ.....	44
4.2.2 Προστιθέμενη αξία προσέγγισης LEADER	56
4.2.3 Τήρηση αρχών LEADER	62
4.3 Απολογιστική Αξιολόγηση της διαχείρισης της τοπικής στρατηγικής	67
4.3.1 Ποιότητα διαχειριστικού πλαισίου υλοποίησης τοπικού προγράμματος	68
5 Συμπεράσματα και προτάσεις.....	76
5.1 Συμπεράσματα.....	76
5.1.1 Αποτελεσματικότητα τοπικής στρατηγικής	76
5.1.2 Εφαρμογής τοπικής στρατηγικής.....	77
5.1.3 Διαχείρισης τοπικής στρατηγικής	79
5.2 Προτάσεις.....	80
Κατάλογος πινάκων	81
Κατάλογος σχημάτων	81

1. Εισαγωγή

1.1 Αντικείμενο του έργου

Το παρόν με τίτλο «**Τελική Έκθεση Αξιολόγησης**», αποτελεί παραδοτέο στο πλαίσιο του Έργου με τίτλο: «**Αξιολόγηση του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΑΑΕ Ο.Τ.Α «ΑΝΙΟΝ ΑΑΕ ΟΤΑ**», στο πλαίσιο υλοποίησης του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014-2020. Η σύμβαση έχει ανατεθεί από την ΑΝΙΟΝ στην ΕΕΟ GROUP Ανώνυμη Εταιρία Συμβούλων, με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 15η Φεβρουαρίου 2024.

Αντικείμενο της παρούσας σύμβασης αποτελεί η αξιολόγηση του τοπικού προγράμματος «Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων σε αγροτικές και αλιευτικές περιοχές της Κέρκυρας – Λευκάδας – Παξών», Μέτρο 19 του ΠΑΑ 2014-2020.

Η αξιολόγηση αποτελεί υποχρεωτικό στοιχείο της στρατηγικής LEADER/CLLD 2014-2020 και στόχος της είναι:

- Να ελέγξει εάν οι στόχοι της στρατηγικής συνεχίζουν να σχετίζονται με τις ανάγκες της κοινότητας.
- Να διαπιστώσει εάν η ΟΤΔ έχει πετύχει τους αρχικούς στόχους και σκοπούς της.
- Να βοηθήσει στην κριτική σκέψη για τη βελτίωση των δραστηριοτήτων και των διαδικασιών της ΟΤΔ,
- Να παρέχει την απαραίτητη γνώση προκειμένου να παρουσιαστούν τα επιτεύγματα, να αξιοποιηθεί η δημόσια χρηματοδότηση όσο γίνεται καλύτερα και να βελτιωθούν οι δυνατότητες της στρατηγικής, με απώτερο σκοπό την επίτευξη απτών και θετικών αλλαγών στις τοπικές κοινότητες.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Αξιολόγησης, η εξωτερική αξιολόγηση θα πρέπει να εξετάσει τρία σημεία:

- ✓ την αποτελεσματικότητα της τοπικής στρατηγικής,
- ✓ την εφαρμογή της τοπικής στρατηγικής,
- ✓ την διαχείριση της τοπικής στρατηγικής.

1.2 Ομάδα έργου

Η Ομάδα Έργου, που εργάστηκε για την ετοιμασία της παρούσας περιλαμβάνει τους:

- Κωνσταντίνο Κλουδά, Οικονομολόγο, B.A., M.Sc. Logistics, Υπεύθυνο Συμβούλου Αξιολόγησης.
- Δρ. Άγγελο Κουτσομιχάλη, Μεταλλειολόγο – Μηχανικό.
- Ειρήνη Σμεράϊδου, Κοινωνικό επιστήμονα, MBA.
- Δήμητρα Αλειφέρη, Μηχανολόγο Μηχανικό.

2. Περιγραφή τοπικού προγράμματος

Το τοπικό πρόγραμμα LEADER/ CLLD 2014-2020 της ΟΤΔ της Αναπτυξιακής ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΑΑΕ Ο.Τ.Α «ΑΝΙΟΝ ΑΑΕ ΟΤΑ», αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο τοπικής ανάπτυξης των περιοχών παρέμβασης, σύμφωνα με τη φιλοσοφία του Μέτρου 19 «Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER» του ΠΑΑ 2014-2020 και των μέτρων 4.2 και 4.3. του ΕΠΑΛΘ 2014-2020.

Σε κάθε υπο-μέτρο περιλαμβάνονται δράσεις/υπο-δράσεις, οι οποίες βρίσκονται σε πλήρη συνάφεια με την στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, και θέτουν ως πρώτη προτεραιότητα τη συμπληρωματικότητα και συνέργεια μεταξύ τους και τη μεγιστοποίηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων εφαρμογής.

Η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει το σύνολο των νησιών της Περιφερειακής Ενότητας Κέρκυρας, δηλαδή το νησί της Κέρκυρας, τους Παξούς-Αντίπαξους και τα Διαπόντια Νησιά (Μαθράκι, Ερείκουσσα, Οθωνούς και βραχονησίδες). Περιλαμβάνει επίσης τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Λευκάδας και ειδικότερα τα νησιά Λευκάδα, Κάλαμο και Καστό. Στην περιοχή παρέμβασης δεν περιλαμβάνεται η πόλη της Κέρκυρας, λόγω πληθυσμιακού κριτηρίου, καθώς και ο Δήμος Μεγανησίου Λευκάδας, καθότι συμμετέχει σε άλλη τοπική στρατηγική μαζί με περιοχές του Ν. Αιτωλοακαρνανίας.

Ο πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης που χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης ανέρχεται σε 102.185 άτομα, αντιπροσωπεύοντας το 49,16% του πληθυσμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και η έκταση της περιοχής φθάνει τα 941,81km² καλύπτοντας το 40,93% της έκτασης της ΠΙΝ.

Η υλοποίηση του Στρατηγικού Στόχου πραγματοποιείται μέσω τριών βασικών πυλώνων ή τριών Γενικών Αναπτυξιακών Στόχων:

Γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι:

- Α. Διαφοροποίηση του παραγωγικού προτύπου.

- Β. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης.
- Γ. Βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού στην περιοχή παρέμβασης,

οι οποίοι εξειδικεύονται στους ακόλουθους Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

Ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι:

- i. Διαφοροποίηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος και διασύνδεσή του με την αγροδιατροφική αλυσίδα, το πολιτιστικό και περιβαλλοντικό απόθεμα της περιοχής.
- ii. Ενίσχυση και εμπλουτισμός της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα
- iii. Ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας ως στοιχείο ενίσχυσης της ελκυστικότητας της περιοχής.
- iv. Τόνωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας.
- v. Αειφόρος διαχείριση των πόρων, ως στοιχείο βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων και της ελκυστικότητας της περιοχής.
- vi. Βελτίωση υποδομών και παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τον τοπικό πληθυσμό, με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Λαμβάνοντας υπόψη την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή παρέμβασης, την ανάλυση SWOT, τις προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2014-20, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-20 και ειδικά το Μέτρο 19, το Ε.Π. Αλιείας και Θάλασσας 2014-20 και κυρίως την 4η προτεραιότητα, τη μακρά τοπική διαβούλευση, που προηγήθηκε, καθώς και τις κατευθύνσεις της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΠΑΑ για την αναμόρφωση των τοπικών προγραμμάτων, οι θεματικές κατευθύνσεις τοπικής ανάπτυξης CLLD/LEADER για την περιοχή παρέμβασης καθορίζονται ως ακολούθως.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΤΟΠΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
1^η Θεματική Κατεύθυνση: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγρο-διατροφικού τομέα
2^η Θεματική Κατεύθυνση: Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος
3^η Θεματική Κατεύθυνση: Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
10^η Θεματική Κατεύθυνση: Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού

Ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης του Τοπικού Προγράμματος ανήλθε σε 8.102.703,58€ από 5.600.000,00€. Ο χρηματοδοτικός πίνακας του τοπικού προγράμματος έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 1: Χρηματοδοτικός Πίνακας

A/A	Κωδικός Υποδράσης	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.2				
1	19.2.2.2	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	300.000,00	23.615,58
2	19.2.2.3	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής	650.000,00	1.765.169,63
3	19.2.2.4	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	250.000,00	146.660,23
4	19.2.2.6	Ενίσχυση επενδύσεων οικοτεχνίας και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	150.000,00	144.881,96
5	19.2.3.1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	700.000,00	222.273,04

A/A	Κωδικός Υποδράσης	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.2				
6	19.2.3.3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	500.000,00	2.305.017,72
	19.2.3.4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	140.000,00	0,00
7	19.2.3.5	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής	250.000,00	0,00
8	19.2.4.2	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)	480.000,00	47.113,56
9	19.2.4.3	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης χώρων εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)	300.000,00	903.569,24

A/A	Κωδικός Υποδράσης	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.2				
10	19.2.4.4	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων	200.000,00	41.100,00
11	19.2.4.5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου –μύλοι, γεφύρια κ.λπ.)	100.000,00	383.107,86
	19.2.7	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό	140.000,00	0,00
ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.3				
12	19.3.1	Διαπεριφερειακή συνεργασία "Νήσων Περίπλους", Δίκτυο Αναπτυξιακών Εταιρειών Νησιωτικής Ελλάδος	60.000,00	41.145,66
13	19.3.2	Γαστρονομικές Περιπλανήσεις και ο πολιτισμός των γεύσεων – ΜΕΔΕΑΤ	50.000,00	34.149,31

A/A	Κωδικός Υποδράσης	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.2				
14	19.3.3	Διατοπική-Διακρατική Συνεργασία για την προώθηση της Κοινωνικής Οικονομίας	30.000,00	0,00
ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.4			1.300.000,00	2.044.900,00
ΣΥΝΟΛΑ			5.600.000,00	8.102.703,58

3. Αξιολόγηση της Λογικής της Παρέμβασης

3.1 Εισαγωγή

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται:

- η συνάφεια της SWOT ANALYSIS με τις οικονομικοκοινωνικές εξελίξεις που έχουν συντελεστεί από το 2016 έως σήμερα, δηλαδή το κατά πόσο η SWOT ANALYSIS παραμένει επίκαιρη ή απαιτείται τροποποίησή/συμπλήρωσή της, λαμβάνοντας υπόψη νέες καταστάσεις που διαμορφώθηκαν και πως αυτές επιδρούν στους στόχους της τοπικής στρατηγικής
- η συνάφεια της SWOT ANALYSIS με τις τοπικές ανάγκες, δηλαδή κατά πόσο η SWOT ANALYSIS αποτυπώνει τα συμπεράσματα των διαβουλεύσεων και κατά πόσο η τοπική κοινωνία ανταποκρίθηκε στην προτεινόμενη τοπική στρατηγική, αξιοποιώντας τις δράσεις της
- η συνάφεια του τοπικού προγράμματος και των τοπικών αναγκών, δηλαδή κατά πόσο το τοπικό πρόγραμμα επιχειρεί να επιλύσει τα προβλήματα της περιοχής παρέμβασης και να ικανοποιήσει τις τοπικές ανάγκες
- η συνέργεια του τοπικού προγράμματος με τις οριζόντιες πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο, δηλαδή κατά πόσο το τοπικό πρόγραμμα παρουσιάζει συσχέτιση/συμπληρωματικότητα με τις περιφερειακές πολιτικές που υλοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης
- η εσωτερική συνοχή του τοπικού προγράμματος, δηλαδή κατά πόσο συνδέονται μεταξύ τους οι δράσεις του τοπικού προγράμματος, ώστε μέσα από την απαιτούμενη συμπληρωματικότητα να μεγιστοποιούν το όφελος για την τοπική οικονομία και κοινωνία
- η συνάφεια του τοπικού προγράμματος με το ΠΑΑ 2014-2020, δηλαδή κατά πόσο το τοπικό πρόγραμμα παρουσιάζει συμπληρωματικότητα με τις οριζόντιες πολιτικές ανάπτυξης του αγροτικού χώρου.

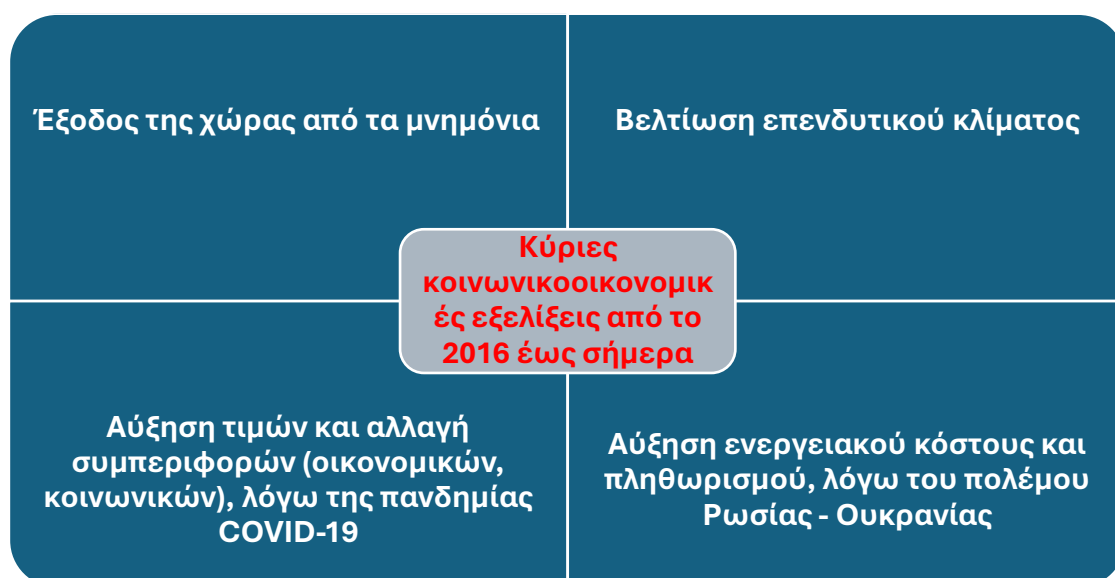
Στο πλαίσιο αυτό, τίθενται τα ακόλουθα βασικά ερωτήματα, προκειμένου να αξιολογηθεί με επάρκεια η λογική της παρέμβασης του τοπικού προγράμματος:

1. Παραμένει η SWOT ANALYSIS επίκαιρη και ποιες πιθανές αλλαγές κρίνονται απαραίτητες;
2. Αντικατοπτρίζει η SWOT ANALYSIS τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας και σε ποιον βαθμό;
3. Λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της περιοχής παρέμβασης, υπάρχουν νέες ανάγκες που επηρεάζουν τη λογική παρέμβασης της τοπικής στρατηγικής;
4. Παραμένουν επίκαιροι οι γενικοί και ειδικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος;
5. Το τοπικό πρόγραμμα αποτελεί σωστή στρατηγική για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της περιοχής παρέμβασης;
6. Έχουν δημιουργηθεί ανάγκες νέων ειδικών στόχων ή/και νέων δεικτών αποτελέσματος ή εκροής;
7. Είναι η τοπική στρατηγική συναφής με τις πολιτικές και τους στόχους του ΠΑΑ;

3.2 Συνάφεια της SWOT ANALYSIS με τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις (απολογιστική)

Η ανάλυση SWOT της περιοχής παρέμβασης καταρτίστηκε το 2016, με τις κύριες μελλοντικές μεταβολές να εντοπίζονται:

1. στην έξοδο της χώρας από τα μνημόνια,
2. στην βελτίωση του επενδυτικού κλίματος,
3. στην αύξηση των τιμών των προϊόντων και στην αλλαγή των συμπεριφορών (οικονομικών, κοινωνικών) που προκάλεσε η πανδημία COVID-19,
4. στην αύξηση του ενεργειακού κόστους και του πληθωρισμού, που προκαλεί ο πόλεμος Ρωσίας – Ουκρανίας.

Σχήμα 1: Βασικές Μεταβολές Ανάλυσης SWOT

Η έξοδος της χώρας από τα μνημόνια και η βελτίωση του επενδυτικού κλίματος ενισχύει τα αποτελέσματα της ανάλυσης SWOT και τους στόχους της τοπικής στρατηγικής, γεγονός που συνεπάγεται ότι εξ' ορισμού δεν προκαλεί απαιτήσεις για πιθανές αλλαγές.

Η αύξηση των τιμών και των συμπεριφορών (οικονομικών και κοινωνικών), λόγω της πανδημίας COVID-19, καθώς και του ενεργειακού κόστους και του πληθωρισμού, λόγω του πολέμου Ρωσίας – Ουκρανίας, επιφέρουν τις ανάγκες:

1. της ενσωμάτωσης καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία και του ψηφιακού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων, για την μείωση του κόστους παραγωγής
2. του πράσινου μετασχηματισμού, για την μείωση του ενεργειακού κόστους

3. της δικτύωσης – συνεργασίας των τοπικών επιχειρήσεων και της προβολής της περιοχής, για την αύξηση της εξωστρέφειας.

Σχήμα 2: Δημιουργούμενες Ανάγκες

Από τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής παρέμβασης αναδεικνύονται βασικές συνιστώσες που συνθέτουν τη φυσιογνωμία της. Οι συνιστώσες αυτές είναι:

- Ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας, με σημαντικότερο και δυναμικότερο κλάδο την μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και ειδικότερα των προϊόντων διατροφής.
- Ο τουρισμός/πολιτισμός.
- Το περιβάλλον.

Η κατηγοριοποίηση της ανάλυσης SWOT ανά συνιστώσα (κάθετη πολυεπίπεδη ανάλυση) και η πλαisiώσή της με μια τέταρτη ανάλυση οριζόντιας προσέγγισης, επιτρέπει την αναγνώριση της περιοχής παρέμβασης με λεπτομερή και ολοκληρωμένο τρόπο και την εξαγωγή εξειδικευμένων συμπερασμάτων, που διασφαλίζουν την εγκυρότητα των στόχων και την αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής στρατηγικής του Τοπικού Προγράμματος.

Πίνακας 2: SWOT ANALYSIS

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (πρωτογενής & δευτερογενής τομέας)	
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (weaknesses)
- Μακρόχρονη αγροτική παράδοση - Ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες - Ευνοϊκή γεωμορφολογία της περιοχής, και ποικίλοι πόροι λοιποί γονιμότητα γης - Παραγωγή ποιοτικών τοπικών αγροδιατροφικών προϊόντων - Αργή, αλλά σταθερή στροφή στην ποιότητα των αγροτικών προϊόντων (τροφίμων και ποτών), παρόλη τη μικρή παραγωγική δυναμικότητα	- Αυξημένο μεταφορικό κόστος παραγομένων προϊόντων εκτός περιοχής παρέμβασης, λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα - Συρρίκνωση δραστηριοτήτων πρωτογενούς τομέα και εγκατάλειψη αγροτικής γης - Χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο - Έλλειψη κουλτούρας συνεργασιών και χαμηλός βαθμός δικτύωσης των επιχειρήσεων - Μη εντατική αλιευτική δραστηριότητα στις λιμνοθάλασσες - Εργατικό δυναμικό μεγάλης ηλικίας στον αγροτικό τομέα, με χαμηλό ρυθμό εισροής νέων. - Έλλειψη σύγχρονων υποδομών στήριξης της αλιευτικής δραστηριότητας
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (threats)
- Ευνοϊκή η επικρατούσα τάση για ζήτηση τοπικών (επώνυμων) προϊόντων - Ενδυνάμωση της απασχόλησης στον τομέα της αλιείας διαχρονικά - Επιμέρους προϊόντα όπως το μέλι εμφανίζουν αξιοσημείωτους ρυθμούς ανάπτυξης - Ο πρωτογενής τομέας και η μεταποίησή του αποτελεί τον κύριο εξαγωγικό άξονα της Περιφέρειας με πρωτεργάτη τις ιχθυοκαλλιέργειες με ισχυρούς αυξητικούς εξαγωγικούς ρυθμούς. - Σημαντική αγροδιατροφική παραγωγή (βιομηχανία τροφίμων και ποτοποιία) - Σημαντική παρουσία δυναμικών/αναπτυσσόμενων μεταποιητικών κλάδων στους τομείς της αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής παρασκευής ζυμαρικών, με την παραγωγή, πέραν των κλασικών σκευασμάτων, ιδιαίτερων παραδοσιακών τοπικών προϊόντων - Δυνατότητες εξωστρέφειας της οικονομίας, π.χ. με τις εξαγωγές αλιευμάτων - Διαχρονικά σταθερή συμμετοχή του δευτερογενή τομέα στη συνολική απασχόληση και στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, οφειλόμενη στη μεταποιητική κυρίως δραστηριότητα	- Μετακίνηση αγροτικού πληθυσμού της ενδοχώρας των νησιών προς τις παράκτιες τουριστικές περιοχές για κάλυψη των (εποχικών) τουριστικών δραστηριοτήτων - Τάση συρρίκνωσης των αγροτικών δραστηριοτήτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο - Σημαντική απώλεια απασχολούμενων του αγροτικού (πρωτογενή) τομέα, έναντι του τριτογενή τομέα - Σημαντική μείωση της συμμετοχής του αγροτικού τομέα στην συνολική προστιθέμενη αξία της περιοχής μεταξύ 2000 και 2013 - Σημαντικό πλήγμα έχει δεχθεί ο κατασκευαστικός κλάδος, το οποίο οφείλεται εν πολλοίς στην οικονομική κρίση
Τουρισμός-Πολιτισμός	

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (weaknesses)
- Υψηλή αναγνωρισιμότητα περιοχής ως δημοφιλούς τουριστικού προορισμού - Σημαντικό απόθεμα αξιόλογης μνημειακής, ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στο σύνολο της περιοχής παρέμβασης, - παλιά πόλη της Κέρκυρας (ενταγμένη στον κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς) που λειτουργεί ως πόλος έλξης - Παρουσία θεσμοθετημένων παραδοσιακών οικισμών και παραδοσιακών κτισμάτων σε όλα τα νησιά (Κέρκυρα-Λευκάδα-Παξοί) - Ελκυστικό φυσικό τοπίο, με ποικίλες εναλλαγές (ενδοχώρας και παραλίων) - Κομβική γεωγραφική θέση - Ύπαρξη αξιόλογης τουριστικής κουλτούρας - Εξειδικευμένο και έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό στον τομέα του τουρισμού - Αξιόλογοι άνθρωποι και εκπαιδευτικοί πόροι στον τομέα του πολιτισμού (Ιόνιο Πανεπιστήμιο) - Σημαντικές μεταφορικές υποδομές σύνδεσης με την εθνική και διεθνή τουριστική αγορά (λιμένες και αερολιμένες) - Βαθιά μουσική παράδοση (πληθώρα φιλαρμονικών, χορωδιών) - Ύπαρξη πλήθους πολιτιστικών συλλόγων	- Στάσιμο παραγωγικό μοντέλο, που χαρακτηρίζεται από την μονοκαλλιέργεια του τουρισμού, με χαμηλή ανταγωνιστικότητα - Μονοδιάστατη ανάπτυξη παραθεριστικού τουρισμού (μαζικότητα και εποχικότητα) - Υπερσυγκέντρωση τουριστικών δραστηριοτήτων σε παράκτιες περιοχές - Μειωμένη προσέλκυση, σε σχέση με προηγούμενες δεκαετίες, τουριστών υψηλού εισοδήματος - Εποχικότητα της τουριστικής δραστηριότητας που εκτείνεται χρονικά σε 3-5 μήνες κατά τη διάρκεια του έτους, συμβάλλοντας στο φαινόμενο της υποαπασχόλησης - Κατακερματισμός των ξενοδοχειακών μονάδων, αλλά και του τουριστικού κλάδου συνολικότερα, με βασικό διαρθρωτικό χαρακτηριστικό την παρουσία μεγάλου αριθμού ξενοδοχειακών επιχειρήσεων μικρής δυναμικότητας που εντοπίζεται στις χαμηλές κατηγορίες. - Παλαιότητα τουριστικών υποδομών διανυκτέρευσης - Χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (threats)
- Διαφοροποίηση στη ζήτηση του τουριστικού προϊόντος - Ισχυρή προστιθέμενη αξία από τη διασύνδεση των δραστηριοτήτων τουρισμού και πολιτισμού με την τοπική παραγωγή του πρωτογενή τομέα - Βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ενδοχώρα των μεγάλων νησιών και στα μικρά νησιά της περιοχής παρέμβασης - Δυνατότητα παραγωγής αγροδιατροφικών προϊόντων & ανάπτυξης τοπικής γαστρονομίας, ως εναλλακτική μορφή τουρισμού - Ο αναδυόμενος κλάδος της κρουαζιέρας για όλα τα νησιά του Ιονίου - Ύπαρξη του κατάλληλου δυναμικού για την ανάπτυξη του αθλητικού και του θρησκευτικού τουρισμού, - Ισχυρή παρουσία πολιτιστικών δικτύων, τα οποία σε συνδυασμό με την πολιτιστική δημιουργία είναι ικανά για να υποστηρίξουν την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού	- Δυσμενής οικονομική συγκυρία με επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα - Περιβαλλοντική επιβάρυνση, λόγω τουριστικών πιέσεων - Μικρή έως ελάχιστη διασύνδεση του τουρισμού με το εμπόριο - Μειωμένοι δημοσιονομικοί πόροι συντήρησης υποδομών και δικτύων οικισμών - Ερήμωση παραδοσιακών οικισμών λόγω έλλειψης τεχνικών και κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών

Φυσικό Περιβάλλον	
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (weaknesses)
- Σημαντικός αριθμός θεσμοθετημένων ευαίσθητων και αξιόλογων οικοσυστημάτων, καθώς και άλλα αξιόλογα οικοσυστήματα που δεν έχουν συμπεριληφθεί σε καθεστώς προστασίας - Πλούσιο φυσικό περιβάλλον, υψηλής βιοποικιλότητας - Διαθέσιμοι φυσικοί και εν δυνάμει παραγωγικοί πόροι, με μεγάλες δυνατότητες περαιτέρω αξιοποίησής τους (π.χ Κερκυραϊκός Ελαιώνας) - Σημαντικά και ενδιαφέροντα οικοσυστήματα (6 περιοχές Natura) - Περιβαλλοντικά σημαντικές περιοχές της ενδοχώρας που δεν έχουν υποστεί ανθρωπογενείς πιέσεις - Κομβική γεωγραφική θέση της περιοχής παρέμβασης στον άξονα Αδριατικής – Ιονίου που διευκολύνει την ανάπτυξη συνεργασιών και δικτύωσης	- Ρύπανση εδάφους και νερών εξαιτίας ανύπαρκτου ενιαίου συστήματος διαχείρισης αποβλήτων - Ελλιπής διαχείριση υδατικών πόρων - Απουσία ή μη εφαρμογή Σχεδίων Διαχείρισης φυσικών πόρων - Απουσία του Χωροταξικού Σχεδιασμού κατά τις προηγούμενες δεκαετίες, η οποία δημιούργησε έντονα φαινόμενα άναρχης δόμησης, με δυσμενείς επιπτώσεις στη λειτουργικότητα και την αισθητική του αρχιτεκτονικού τοπίου
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (threats)
- Στρατηγική της Ε.Ε. για την διαχείριση των φυσικών πόρων, στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης - Διαθεσιμότητα ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών πόρων για την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος - Συνθήκες ανάπτυξης εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα τουριστικών	- Αυξανόμενες περιβαλλοντικές πιέσεις από τις οικονομικές δραστηριότητες και δη τον τουρισμό (κυρίως θαλάσσια ρύπανση)
Οριζόντια θέματα	
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (weaknesses)
- Η οδική διασύνδεση της περιοχής παρέμβασης με την Εγνατία Οδό και τον Δυτικό οδικό άξονα Νήσων από την Ιόνια Οδό, που αποτελούν μέρος των ΔΕΔ-Μ, αποτελεί την βασικότερη διαπεριφερειακής εμβέλειας λειτουργία - Ο τουρισμός και το εμπόριο εξακολουθούν να αποτελούν βασικές οικονομικές δραστηριότητες και στα δύο νησιά και ειδικά στην Κέρκυρα, γεγονός το οποίο μετρίασε τις επιπτώσεις τη οικονομικής κρίσης σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας - Οι προοπτικές συνέργειας που προσφέρει ο μεταποιητικός τομέας μπορούν να ενισχυθούν	- Χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, αν και βελτιωμένο μεταξύ των τελευταίων απογραφών - Έντονες ανισοκατανομές εισοδημάτων μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων - Σημαντική επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου, βάσει των στοιχείων του κκ ΑΕΠ - Η περιοχή παρουσιάζει οικονομικά φθίνοντα αγροτικό τομέα, με μικρές εξαιρέσεις και μεταστροφή προς τον τριτογενή τομέα, με προεξάρχουσα την τουριστική δραστηριότητα

περαιτέρω μέσω του εκσυγχρονισμού και της ενθάρρυνσης δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων – βιοτεχνιών κατασκευής μη αγροτικών προϊόντων συνδεδεμένων με τον τουρισμό	
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (threats)
- Η ανάγκη ενδυνάμωσης των διασυνδέσεων στην αλυσίδα αξίας των τριών τομέων παραγωγής της οικονομίας στην περιοχή παρέμβασης, καθιστά τον κλάδο της μεταποίησης κρίσιμο κρίκο αυτής της διαδικασίας - Η ενασχόληση με την εμπορία και τις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων έχει ήδη δώσει θετικά αποτελέσματα και προϋποθέτει για σημαντική εξέλιξη στον τομέα	- Το δημογραφικό προφίλ της περιοχής χαρακτηρίζεται από γήρανση του πληθυσμού, πληθυσμιακή αποδυνάμωση των απομακρυσμένων από τα οικονομικά και διοικητικά κέντρα περιοχών και συγκέντρωση των παραγωγικότερων ηλικιακών ομάδων στις αστικές και περιαστικές περιοχές - Συγκέντρωση πληθυσμού στα «αστικά» κέντρα Κέρκυρας και Λευκάδας

Στην περιοχή παρέμβασης εντοπίζονται ισχυρά ενδογενή χαρακτηριστικά τα οποία στηρίζουν την υπάρχουσα παραδοσιακή διάρθρωση της οικονομίας, δημιουργώντας ταυτόχρονα καινούριες προοπτικές ανάπτυξης και εξέλιξής τους. Ειδικότερα:

- Ο αγροτικός τομέας, παρά το ότι έχει μειώσει διαχρονικά την παρουσία του στη συνολική οικονομική δραστηριότητα της περιοχής παρέμβασης, παρουσιάζει σημαντικές προοπτικές, τόσο με την αξιοποίηση των αγροτικών πόρων (γεωργικών και κτηνοτροφικών), όσο και, κυρίως, με την στροφή προς την αγροδιατροφή. Ειδικά τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται αργά, αλλά σταθερά, η τάση για παραγωγή ποιοτικών αγροδιατροφικών προϊόντων. Παρόλη τη μικρή παραγωγική δυναμικότητα, προδιαγράφονται θετικές προοπτικές για την περαιτέρω ανάπτυξη και εξέλιξη του κλάδου, καθώς μπορεί να συνδυαστεί με την ανάπτυξη της τοπικής γαστρονομίας και την προοπτική εξέλιξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Ως ανασταλτικός παράγοντας για τις προοπτικές εξέλιξης του αγροτικού και του αγροδιατροφικού τομέα λειτουργούν οι ανθρωπίνι πόροι. Οι απασχολούμενοι στον αγροτικό τομέα είναι άτομα μεγάλης ηλικίας, ενώ είναι λίγοι οι νέοι που εισέρχονται στον τομέα. Δυναμικός/αναδυόμενος κλάδος που θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω είναι η αλιεία, η οποία αποτελεί τον κύριο κλάδο εξαγωγής προϊόντων της περιοχής παρέμβασης.
- Η μακρόχρονη τουριστική παράδοση των νησιών, που βασίζεται, τόσο στα χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντός τους, όσο και στην εξέχουσα ιστορική και πολιτιστική φυσιογνωμία που διαθέτουν, έχει δημιουργήσει αξιόλογη τουριστική κουλτούρα. Γενικά η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από ένα είδος «τυποποιημένου» τουρισμού, χαμηλής ανταγωνιστικότητας και προστιθέμενης αξίας και ιδιαίτερα χαμηλή διασύνδεση με τους λοιπούς παραγωγικούς τομείς και κυρίως τον πρωτογενή. Ζητούμενο επομένως αποτελεί η διαμόρφωση ενός νέου παραγωγικού προτύπου ανάπτυξης, που θα βασισθεί

στα συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου και θα κατευθυνθεί στην αξιοποίηση τομέων όπως η Αγροδιατροφή, η Θαλάσσια Οικονομία, ο (ποιοτικός & θεματικός) Τουρισμός, η Πράσινη και η Δημιουργική Οικονομία (με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον). Σε αυτή την κατεύθυνση κρίσιμη είναι η μεταστροφή του τουριστικού προτύπου, από τον μονοδιάστατο παραθεριστικό τουρισμό σε νέες εναλλακτικές μορφές, που μπορούν να βρουν πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης και η αναβάθμιση των πεπαλαιωμένων υποδομών διανυκτέρευσης. Η περιοχή παρέμβασης διαθέτει όλο το ενδογενές δυναμικό προκειμένου να αναπτύξει εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως ο αθλητικός, ο θρησκευτικός, ο καταδυτικός, ο τουρισμός περιήγησης (θαλάσσιος ή περιπατητικός), ο πολιτιστικός και βέβαια ο γαστρονομικός τουρισμός, όπως ήδη αναφέρθηκε. Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να συμβάλουν οι νέες τάσεις της τουριστικής αγοράς για ζήτηση διαφοροποιημένων τουριστικών προϊόντων και οι δυνατότητες της περιοχής για την παραγωγή ποιοτικών αγροδιατροφικών προϊόντων. Καθοριστικής σημασίας είναι, σε κάθε περίπτωση, η γεωγραφική θέση των νησιών. Αρνητικοί παράγοντες για την αναβάθμιση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος είναι οι υπερσυγκεντρώσεις δραστηριοτήτων που σημειώνονται σε κάποιες περιοχές και η ύπαρξη μεγάλου αριθμού ξενοδοχειακών επιχειρήσεων μικρής δυναμικότητας που εντοπίζεται στις χαμηλές κατηγορίες, παράγοντες που συμβάλουν στην υποβάθμιση του τουριστικού προϊόντος. Ενώ, η επίδραση της οικονομικής κρίσης έχει συμβάλει στη μειωμένη προσέλευση τουριστών υψηλού εισοδηματικού επιπέδου.

- Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής παρέμβασης. Είναι υψηλής αισθητικής και περιβαλλοντικής αξίας, το οποίο σε συνδυασμό με τα χαρακτηριστικά του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος συνθέτει ένα ιδιαίτερο σύνολο. Το περιβάλλον φαίνεται να απειλείται από τις πιέσεις που δημιουργούν οι οικονομικές δραστηριότητες και κυρίως ο τουρισμός, ενώ η απουσία ή η μη εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης, δημιουργεί κινδύνους για περαιτέρω υποβάθμιση. Θετικές προοπτικές για το περιβάλλον δημιουργεί η ευαισθητοποίηση των Ευρωπαϊκών πολιτικών για τη διαχείριση των φυσικών πόρων και τα αντίστοιχα κονδύλια που διατίθενται για την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.

Ως γενικό συμπέρασμα από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει ότι η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης διαθέτοντας σημαντικά πλεονεκτήματα που οφείλονται στη γεωγραφική της θέση, τη γεωμορφολογία της και το φυσικό-πολιτιστικό της περιβάλλον και παράλληλα έχοντας κεφαλαιοποιήσει μια σημαντική εμπειρία στον τομέα του τουρισμού, σε συνδυασμό με την αγροτική παράδοση που χαρακτηρίζει την οικονομία της, παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες προκειμένου να μετατρέψει το οικονομικό της πρότυπο στη βάση της αγροδιατροφής, σε συνέργεια με τον τομέα του τουρισμού, κυρίως μέσα από εναλλακτικές μορφές που δύναται να αναπτυχθούν. Στο πλαίσιο αυτό, έχει να αντιπαρέλθει και να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τη φθίνουσα συμμετοχή του αγροτικού τομέα στην οικονομία που παρατηρείται τις τελευταίες δεκαετίες, έναντι του τουρισμού, το εργατικό δυναμικό μεγάλης ηλικίας που απασχολείται στον αγροτικό τομέα, το σχετικά χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης του

πληθυσμού, την απειλή που δέχεται το φυσικό περιβάλλον (ο βασικός τουριστικός πόρος της περιοχής) από την οικονομική δραστηριότητα και ειδικά την υπερσυγκέντρωση τουριστικών δραστηριοτήτων σε παράκτιες περιοχές.

Ο καθορισμός του στρατηγικού στόχου της τοπικής στρατηγικής υπαγορεύεται από την ανάγκη επανασύνταξης της υφιστάμενης αναπτυξιακής πορείας της περιοχής παρέμβασης, η οποία παρουσιάζει χωρικές και τομεακές στρεβλώσεις, με έλλειψη περιβαλλοντικής διάστασης και συγκεκριμένης πολιτιστικής αναφοράς. Η κατάσταση αυτή συναρτάται κυρίως με την μονοδιάστατη ραγδαία ανάπτυξη του παραδοσιακού μαζικού παραθεριστικού τουρισμού (τρίπτυχο ήλιος-θάλασσα-άμμος).

Η πραγματικότητα αυτή επέφερε:

- αρνητικές επιπτώσεις στο οικιστικό και φυσικό περιβάλλον, λόγω της άναρχης οικοδόμησης τουριστικών υποδομών στα παράλια της περιοχής παρέμβασης,
- γενικότερες πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον,
- απερήμωση της ενδοχώρας της περιοχής παρέμβασης από οικονομικές δραστηριότητες και πληθυσμό,
- αρνητικές επιδράσεις στην κοινωνική συνοχή και στην πολιτισμική κουλτούρα,
- μερική εκμετάλλευση της τοπικής προστιθέμενης αξίας, λόγω οικονομικής εξάρτησης από τα κανάλια διανομής των μεγάλων ταξιδιωτικών πρακτόρων (tour operators),
- υποχώρηση της συγκριτικής θέσης του πρωτογενή τομέα και των συνδεδεμένων με αυτών κλάδων του δευτερογενή (με εξαίρεση το μέλι και την τελευταία πενταετία του λαδιού),
- μη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού και λοιπών δραστηριοτήτων και έλλειψη διασύνδεσης σημαντικών κρίκων αναπτυξιακής αλυσίδας με τον τουρισμό (πολιτισμός, περιβάλλον, γαστρονομία, αρχιτεκτονική κληρονομιά και πολιτιστική δημιουργία),
- μειωμένη απόκριση στις ανάγκες δικτυώσεων και συνεργασιών μεταξύ ομοειδών και συμπληρωματικών παραγωγικών δραστηριοτήτων και επιχειρήσεων.

Τα πλεονεκτήματα που αποκόμισε η περιοχή παρέμβασης από τον τουρισμό (κυρίως οικονομικά οφέλη, εξειδίκευση ανθρώπινου δυναμικού, προβολή) προδιαγράψαν αξιόλογη τοπική ευημερία τις προηγούμενες δεκαετίες. Ο παραθεριστικός τουρισμός θα αποτελεί και στο μέλλον την ατμομηχανή της τοπικής οικονομίας, παρόλο που σε επίπεδο αναβάθμισης δημοσίων υποδομών και του εκσυγχρονισμού των υποδομών διανυκτέρευσης καταγράφεται σχετική υστέρηση, γεγονός που αντανακλά μη ικανοποιητική ποιότητα ζωής για τον τοπικό πληθυσμό και τη προσέλκυση επισκεπτών χαμηλού εισοδηματικού επιπέδου.

Ωστόσο, η διατήρηση της περιοχής, ως καθιερωμένου διεθνούς τουριστικού προορισμού καθιστά απαραίτητη την παρακολούθηση των εξελίξεων και τάσεων στον τουριστικό τομέα και την ετοιμότητα και ευελιξία ενσωμάτωσης και προσφοράς νέων τουριστικών προϊόντων, που συνοδεύονται από υψηλή προστιθέμενη αξία.

Η αναδιάταξη του παραγωγικού προτύπου της περιοχής παρέμβασης βασίζεται στη διασύνδεση των παραγωγικών τομέων, τη βιώσιμη αξιοποίηση των οικολογικών και πολιτιστικών πόρων, την ποιοτική αναβάθμιση προϊόντων και υπηρεσιών και γενικά τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του με περιβαλλοντικούς όρους.

Κομβικές προτεραιότητες εδώ αποτελούν η δημιουργία νέας προστιθέμενης αξίας του παραγωγικού συστήματος, στηριζόμενη στα συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου, με την αξιοποίηση τομέων όπως η Αγροδιατροφή, η Θαλάσσια Οικονομία, ο (ποιοτικός & θεματικός) Τουρισμός, η Πράσινη και η Δημιουργική Οικονομία (με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον) και η δημιουργία ισχυρών διατομεακών συνδέσεων.

Η στρατηγική στόχευση που αναφέρθηκε στην ενότητα 2 (στρατηγικοί και ειδικοί στόχοι, θεματικές προτεραιότητες) επιχειρεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις προκλήσεις της περιοχής παρέμβασης και να δημιουργήσει συνθήκες άμβλυνσης των αδυναμιών και αντιμετώπισης των απειλών που χαρακτηρίζουν την περιοχή παρέμβασης.

Παράλληλα επιχειρεί να αξιοποιήσει τις υπαρκτές ευκαιρίες και τα πλεονεκτήματα που χαρακτηρίζουν το αναπτυξιακό δυναμικό της περιοχής, και ειδικότερα:

- Την ύπαρξη ικανού αριθμού τοπικών προϊόντων, τα οποία μπορούν να συνδεθούν με την τοπική γαστρονομία, δημιουργώντας υψηλή προστιθέμενη αξία στην περιοχή παρέμβασης, συνθήκες μεγέθυνσης της οικονομικής και της τοπικής απασχόλησης και δημιουργία διακριτής αναγνωρίσιμης ταυτότητας σε συνδυασμό με τον πολιτισμό και το περιβάλλον.
- Την αναγνωρισιμότητα και ελκυστικότητα της περιοχής παρέμβασης ως διεθνούς εμβέλειας τουριστικός προορισμός, αποτέλεσμα της διαθεσιμότητας μοναδικών πολιτισμικών στοιχείων, λόγω της ιστορικής διασύνδεσης της περιοχής με πολιτισμούς της Δυτικής Ευρώπης, και των ιδιαίτερων φυσικών της πόρων. Τα παραπάνω δίνουν τη δυνατότητα δημιουργίας τουριστικών προϊόντων αξίας, συνδεδεμένων με τον τομέα της πολιτιστικής και δημιουργικής οικονομίας, καθώς και την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Τέλος, η βελτίωση των υποδομών πρόσβασης στην περιοχή παρέμβασης δημιουργεί προϋποθέσεις επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου.
- Την ελκυστικότητα της περιοχής παρέμβασης που βασίζεται μεταξύ των άλλων και στα μοναδικά χαρακτηριστικά της ενδοχώρας της, με τα μοναδικά αρχιτεκτονικά, πολιτιστικά και ιστορικά της στοιχεία. Η αξιοποίηση αυτού του βασικού πλεονεκτήματος βασίζεται στην ύπαρξη μιας ζωντανής υπαίθρου, η οποία απαιτεί την ύπαρξη δράσεων και ανάπτυξη υπηρεσιών κοινωνικής συνοχής, συντήρησης και ανάδειξης των παραδοσιακών οικισμών, των χαρακτηριστικών αρχιτεκτονικών της στοιχείων, καθώς και των υποδομών διατήρησης και προβολής των λαογραφικών της στοιχείων.

3.3 Συνάφεια του Τοπικού Προγράμματος με το ΠΑΑ 2014-2020

Το ΠΑΑ 2014 – 2020 ορίζει ως στρατηγικούς στόχους την μετάβαση σε ένα ισχυρό, αειφόρο αγροδιατροφικό σύστημα και την αύξηση της «προστιθέμενης» αξίας των αγροτικών περιοχών, ενώ το Μέτρο 19 του ΠΑΑ 2014 – 2020 αποσκοπεί στην ενίσχυση «νέων και πιο καινοτόμων» προσεγγίσεων με βάση τα καινούργια αναπτυξιακά δεδομένα και εργαλεία (όπως τάση επιστροφής νέων στην ύπαιθρο, κοινωνικές πρωτοβουλίες, ενίσχυση βραχέων αλυσίδων και εναλλακτικών καναλιών διάθεσης αγροτικών προϊόντων).

Η τοπική στρατηγική παρουσιάζει υψηλή συσχέτιση με το ΠΑΑ 2014-2020. Ειδικότερα με το ΜΕΤΡΟ 19 και την ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4, σύμφωνα με τις θεματικές κατευθύνσεις, τον κεντρικό θεματικό στόχο, τους γενικούς στόχους, τους ειδικούς στόχους, τις δράσεις και τα κριτήρια επιλογής των πράξεων, βάσει των οποίων δομείται και αναπτύσσεται.

4. Αξιολόγηση τοπικής στρατηγικής

4.1 Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της τοπικής στρατηγικής

Με την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της τοπικής στρατηγικής διερευνώνται:

- α. το άμεσο όφελος της τοπικής κοινωνίας από την υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής
- β. η ορθότητα του σχεδιασμού της τοπικής στρατηγικής
- γ. η συνάφεια του σχεδιασμού με την υλοποίηση
- δ. η επίτευξη ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής, που καθορίζουν την ποιότητα και την διαφορετικότητα των ενταγμένων πράξεων, καθώς και την αναπτυξιακή κατεύθυνση της περιοχής (π.χ. ειδικές μορφές τουρισμού, φιλικές περιβαλλοντικές πρακτικές, καινοτομία)

Στο πλαίσιο αυτό, η αξιολόγηση εξετάζει τις ακόλουθες ενότητες:

1. την αποτελεσματικότητα τοπικού προγράμματος. Δηλαδή, την καταγραφή και ανάλυση των ποσοτικών αποτελεσμάτων της υλοποίησης της τοπικής στρατηγικής, για τον προσδιορισμό της ωφέλειας που προκαλείται στην περιοχή παρέμβασης
2. την συνοχή και συνάφεια τοπικής στρατηγικής. Δηλαδή, την συσχέτιση μεταξύ στόχων, δράσεων και αναμενόμενων αποτελεσμάτων, ώστε να προσδιοριστεί η ποιότητα του σχεδιασμού και η συνοχή μεταξύ σχεδιασμού και υλοποίησης, καθώς και η συνάφεια των ενταγμένων πράξεων με τα στοιχεία της SWOT Analysis και τους επιδιωκόμενους στόχους.

Για κάθε μια από τις προαναφερόμενες ενότητες εξετάζονται συγκεκριμένα κριτήρια, τα οποία αναφέρονται αναλυτικότερα στα επόμενα υποκεφάλαια.

4.1.1 Αποτελεσματικότητα τοπικού προγράμματος

Για την ενότητα «Αποτελεσματικότητα τοπικού προγράμματος» εξετάζονται τα κριτήρια του κάτωθι πίνακα. Για κάθε ένα από τα κριτήρια τίθεται τιμή βάσης, όπου εξετάζεται η ικανοποίησή της. Οι τιμές βάσεις των συγκεκριμένων κριτηρίων διαμορφώνονται σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του αρχικά εγκεκριμένου τοπικού προγράμματος.

Πίνακας 3: Τιμές βάσης κριτηρίων αποτελεσματικότητας τοπικού προγράμματος

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ
Σε ποιο βαθμό το τοπικό πρόγραμμα υποστηρίζει την επιχειρηματικότητα;	Εξετάζεται το πλήθος και ο προϋπολογισμός ενταγμένων πράξεων επενδύσεων ιδιωτικού χαρακτήρα	ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ: 46 ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ: 3.080.000,00€
Σε ποιο βαθμό το τοπικό πρόγραμμα υποστηρίζει παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα;	Εξετάζεται το πλήθος και ο προϋπολογισμός ενταγμένων πράξεων επενδύσεων δημοσίου χαρακτήρα	ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ: 14 ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ: 1.080.000,00€
Σε ποιο βαθμό το τοπικό πρόγραμμα ενισχύει την τοπική οικονομία, μέσω της υλοποίησής του;	Εξετάζεται ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης όλων των υπομέτρων και υποπροτεραιοτήτων του τοπικού προγράμματος (ενεργοποίηση, αύξηση)	19.2: 4.160.000,00€ 19.3: 140.000,00€ 19.4: 1.300.000,00€ ΣΥΝΟΛΟ: 5.600.000,00€
Σε ποιο βαθμό το τοπικό πρόγραμμα ενεργοποίησε ευκαιρίες υλοποίησης ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων;	Εξετάζεται το πλήθος και ο προϋπολογισμός των αιτήσεων στήριξης για επενδύσεις δημοσίου και ιδιωτικού χαρακτήρα	ΠΛΗΘΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΙΔΙΩΤΙΚΑ): 60 ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ: 3.080.000,00€ ΠΛΗΘΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ): 17 ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ: 1.080.000,00€
Σε ποιο βαθμό το τοπικό πρόγραμμα συμβάλει στην δημιουργία/διατήρηση θέσεων εργασίας επιστημονικού προσωπικού στην ΟΤΔ;	Εξετάζεται η δημιουργία/διατήρηση θέσεων εργασίας στην ΟΤΔ	9
Πόσες προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος απαιτήθηκαν προκειμένου να καλυφθεί ο αρχικός προϋπολογισμός του τοπικού προγράμματος για επενδύσεις (ιδιωτικές και δημόσιες);	Εξετάζεται το πλήθος των προσκλήσεων για ιδιωτικές δημόσιες επενδύσεις	ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ (ΙΔΙΩΤΙΚΑ): 1 ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ): 1

Η ΟΤΔ επεδίωξε εξ' αρχής την ενεργοποίηση εν δυνάμει δικαιούχων, ώστε να υποβληθούν τουλάχιστον εξήντα (60) επενδυτικά σχέδια ιδιωτικού χαρακτήρα και δεκαεπτά (17) επενδυτικά σχέδια δημοσίου χαρακτήρα. Μέσα από αυτό το πλήθος επενδυτικών σχεδίων, η ΟΤΔ αποσκοπούσε στην ένταξη και υλοποίηση σαράντα έξι (46) ιδιωτικών και δεκατεσσάρων (14) δημοσίων επενδυτικών σχεδίων, καθώς η εμπειρική

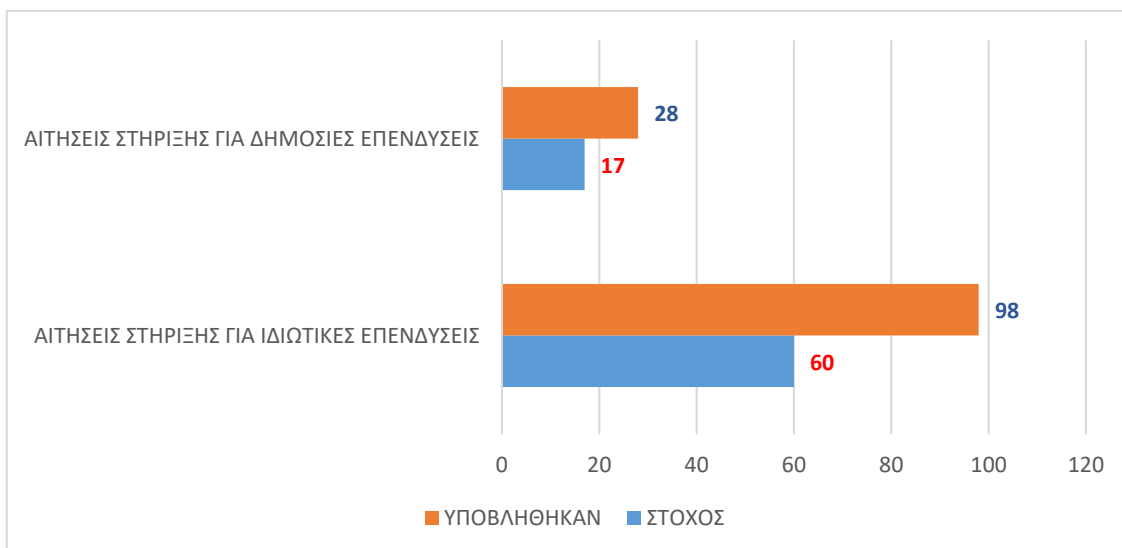
γνώση έχει δείξει ότι κατά την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων προκύπτουν αδυναμίες κάλυψης on/off κριτηρίων, με τις περισσότερες αδυναμίες να συναντώνται στις αιτήσεις στήριξης για επενδυτικά σχέδια ιδιωτικού χαρακτήρα.

Τα δεδομένα από το πλήθος των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης αναδεικνύουν την επιτυχημένη και αποτελεσματική δραστηριοποίηση της ΟΤΔ στην περιοχή παρέμβασής της, καθώς υποβλήθηκαν:

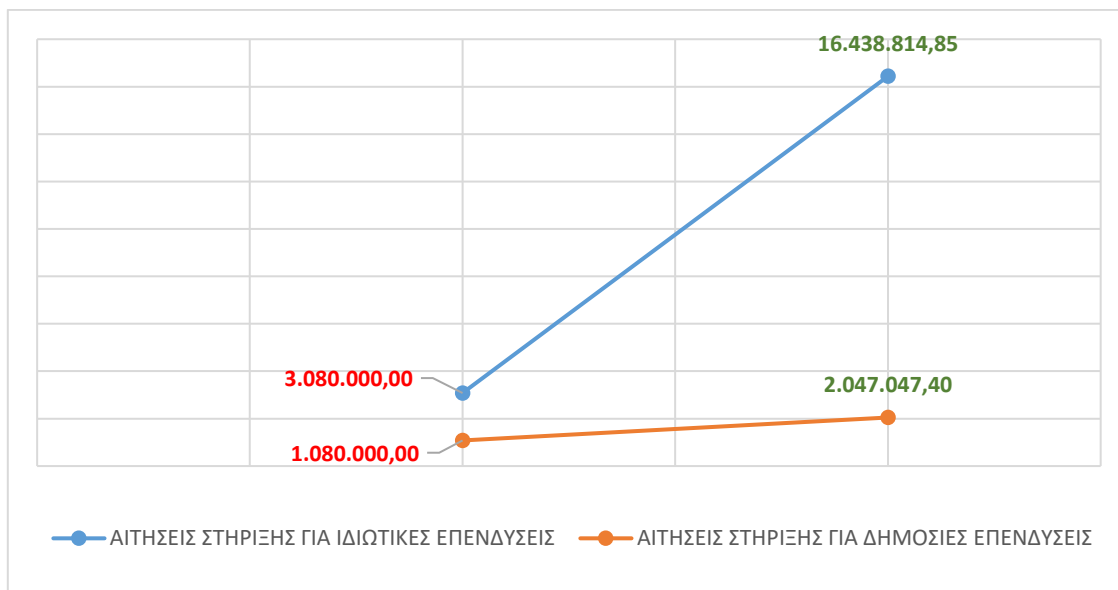
- 98 αιτήσεις στήριξης για ιδιωτικές επενδύσεις, ικανοποιώντας τον στόχο που είχε τεθεί κατά **163,33%**
- 28 αιτήσεις στήριξης για δημόσιες επενδύσεις, ικανοποιώντας τον στόχο που είχε τεθεί κατά **164,70%**.

Αντίστοιχα θετικά είναι και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την εξέταση των προϋπολογισμών δημόσιας δαπάνης αιτήσεων στήριξης που υποβλήθηκαν. Η ΟΤΔ στόχευε στην υποβολή αιτήσεων στήριξης ποσού 3.080.000,00€ για τις ιδιωτικές επενδύσεις και 1.080.000,00€ για τις δημόσιες επενδύσεις. Εν τέλει, οι προϋπολογισμοί δημόσιας δαπάνης των αιτήσεων στήριξης, που υποβλήθηκαν, ανέρχονταν σε:

- 16.438.814,85€ για τις ιδιωτικές επενδύσεις, ικανοποιώντας τον στόχο που είχε τεθεί κατά **533,73%**
- 2.047.047,40€ για τις δημόσιες επενδύσεις, ικανοποιώντας τον στόχο που είχε τεθεί κατά **189,54%**.

Σχήμα 3: Αρχική εκτίμηση και πραγματικό αποτέλεσμα ως προς το πλήθος των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης για ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις

Σχήμα 4: Αρχική εκτίμηση και πραγματικό αποτέλεσμα ως προς τον προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης για ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις

Τα θετικά αποτελέσματα που πέτυχε η ΟΤΔ κατά το στάδιο της υποβολής των αιτήσεων στήριξης διευκόλυναν την ικανοποίηση των στόχων που είχαν τεθεί για την ένταξη πράξεων και οι οποίοι είχαν ως ακολούθως:

- 46 πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης τουλάχιστον 3.080.000,00€
- 14 πράξεις δημοσίου χαρακτήρα, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 1.080.000,00€.

Ειδικότερα και όσον αφορά τις πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα, ο προαναφερόμενος στόχος διακρινόταν περαιτέρω ανά υποδράση, ως εξής:

Πίνακας 4: Τιμή βάσης κριτηρίου για την επιχειρηματικότητα ανά υποδράση

ΥΠΟΜΕΤΡΟ	Δ.Δ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΤΔ (ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ)
19.2.2.2	300.000,00	3
19.2.2.3	650.000,00	15
19.2.2.4	250.000,00	3
19.2.2.6	150.000,00	1
19.2.3.1	700.000,00	5
19.2.3.3	500.000,00	15
19.2.3.4	140.000,00	1

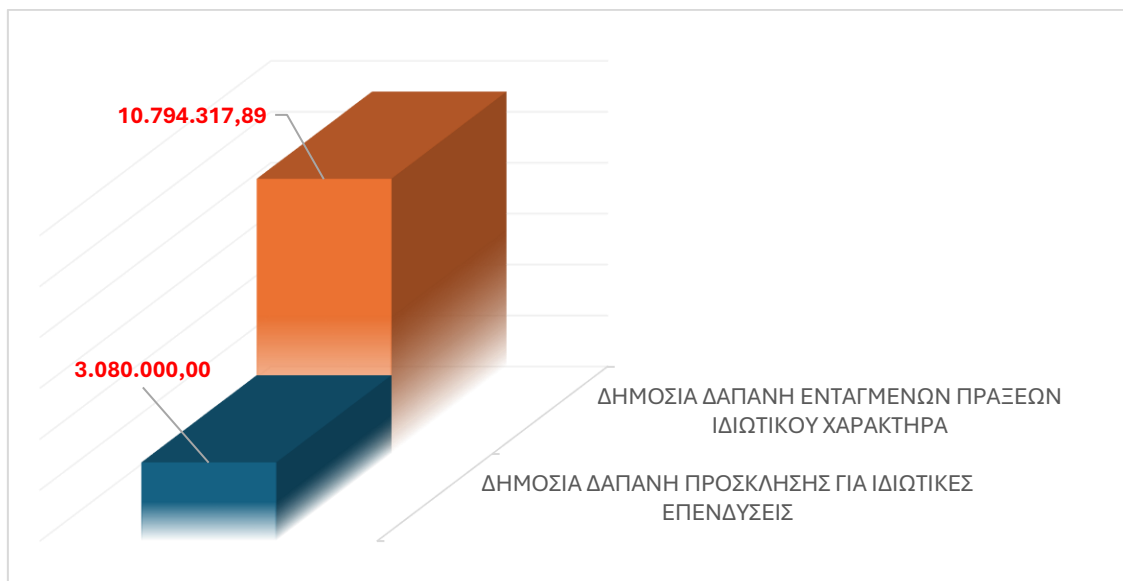
ΥΠΟΜΕΤΡΟ	Δ.Δ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΤΔ (ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ)
19.2.3.5	250.000,00	2
19.2.7	140.000,00	1
ΣΥΝΟΛΑ	3.080.000,00	46

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 5, η ΟΤΔ πέτυχε την ένταξη εξήντα επτά (67) πράξεων ιδιωτικού χαρακτήρα, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 10.749.317,89€.

Πίνακας 5: Ικανοποίηση κριτηρίου για την επιχειρηματικότητα ανά υποδράση

ΥΠΟΔΡΑΣΗ	Δ.Δ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΤΔ (ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ)	ΠΛΗΘΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	Δ.Δ. ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΔΙΑΦΟΡΑ Δ.Δ. ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕ Δ.Δ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ
19.2.2.2	300.000,00	3	3	273.360,55	-26.639,45
19.2.2.3	650.000,00	15	24	3.321.542,82	2.671.542,82
19.2.2.4	250.000,00	3	3	204.598,09	-45.401,91
19.2.2.6	150.000,00	1	1	144.881,95	-5.118,05
19.2.3.1	700.000,00	5	7	877.498,71	177.498,71
19.2.3.3	500.000,00	15	27	5.688.343,77	5.188.343,77
19.2.3.4	140.000,00	1	0	0,00	-140.000,00
19.2.3.5	250.000,00	2	2	284.092,00	34.092,00
19.2.7	140.000,00	1	0	0,00	-140.000,00
ΣΥΝΟΛΑ	3.080.000,00	46	67	10.794.317,89	7.714.317,89

Δηλαδή, ο στόχος αναφορικά με τις ενταγμένες πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα ικανοποιήθηκε κατά **145,65%** ως προς το πλήθος των πράξεων και κατά **350,46%** ως προς την δημόσια δαπάνη των εν λόγω πράξεων.

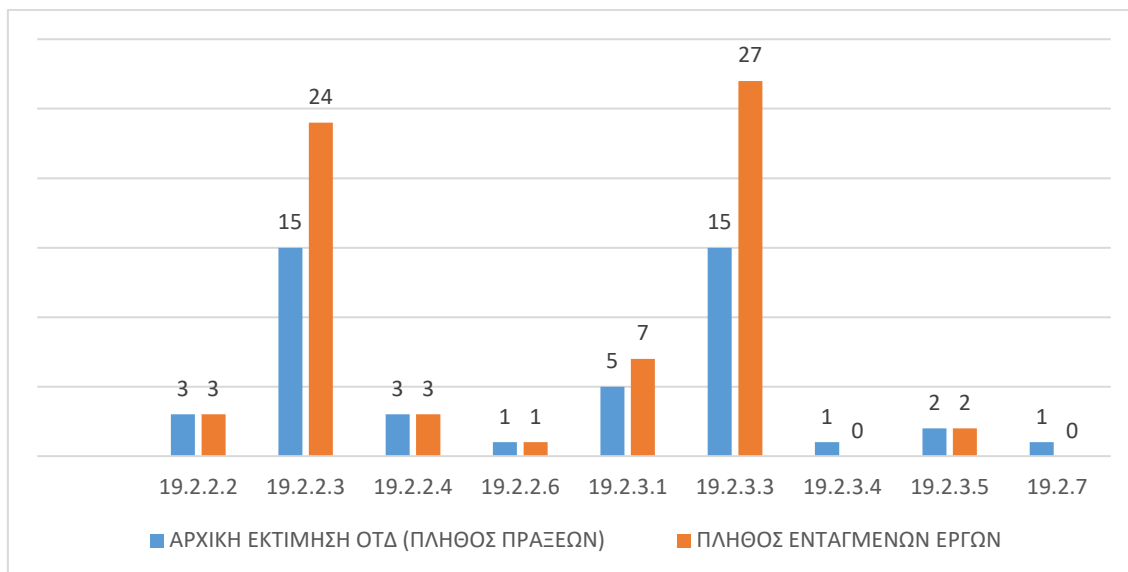

Σχήμα 5: Δημόσια δαπάνη πρόσκλησης για ιδιωτικές επενδύσεις και δημόσια δαπάνη ενταγμένων ιδιωτικών επενδύσεων

Οι επενδύσεις στον τουριστικό τομέα (19.2.2.3 και 19.2.3.3) ήταν αυτές που αφενός κατέλαβαν την μερίδα του λέοντος, αφετέρου παρουσίασαν υψηλότερη προτίμηση από την αρχικά εκτιμώμενη. Ειδικότερα, στον τομέα του τουρισμού εντάχθηκαν 51 επενδυτικά σχέδια, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 9.009.886,59€, ενώ η αρχική εκτίμηση προέβλεπε την ένταξη 30 επενδυτικών σχεδίων, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 1.150.000,00€. Δηλαδή, ο στόχος της ένταξης επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του τουρισμού ικανοποιήθηκε **κατά 170% ως προς το πλήθος των πράξεων** και **κατά 783,46% ως προς τον προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης** τους.

Επίσης, αυξητική, αλλά μικρότερου μεγέθους, ήταν η τάση στον κλάδο της αγροδιατροφής (19.2.2.2 και 19.2.3.1), όπου εντάχθηκαν 10 επενδυτικά σχέδια, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 1.150.859,26€, ενώ η αρχική εκτίμηση προέβλεπε την ένταξη 8 επενδυτικών σχεδίων, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 1.000.000,00€. Δηλαδή, οι στόχοι ικανοποιήθηκαν **κατά 125% ως προς το πλήθος των πράξεων** και **κατά 115,09% ως προς τον προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης** τους.

Στους τομείς της βιοτεχνίας (19.2.2.4), των πολυλειτουργικών αγροκτημάτων (19.2.2.6) και της παροχής υπηρεσιών (19.2.3.5) παρατηρήθηκε σχεδόν πλήρης ταύτιση μεταξύ αρχικής εκτίμησης και εντάξεων, ενώ αστοχία παρατηρήθηκε στις συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων (19.2.7), όπου δεν εντάχθηκε επενδυτικό σχέδιο, γεγονός που οφείλεται και στις διοικητικές αδυναμίες που παρουσίασε το πρόγραμμα σε εθνικό επίπεδο ως προς την ένταξη επενδυτικών σχεδίων στην συγκεκριμένη δράση.

Σχήμα 6: Αρχική εκτίμηση και ενταγμένες πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα ανά υποδράση, ως προς το πλήθος

Όσον αφορά τις δημόσιες παρεμβάσεις, ο στόχος διακρινόταν ανά υποδράση, ως ακολούθως:

Πίνακας 6: Τιμή βάσης κριτηρίου για παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα ανά υποδράση

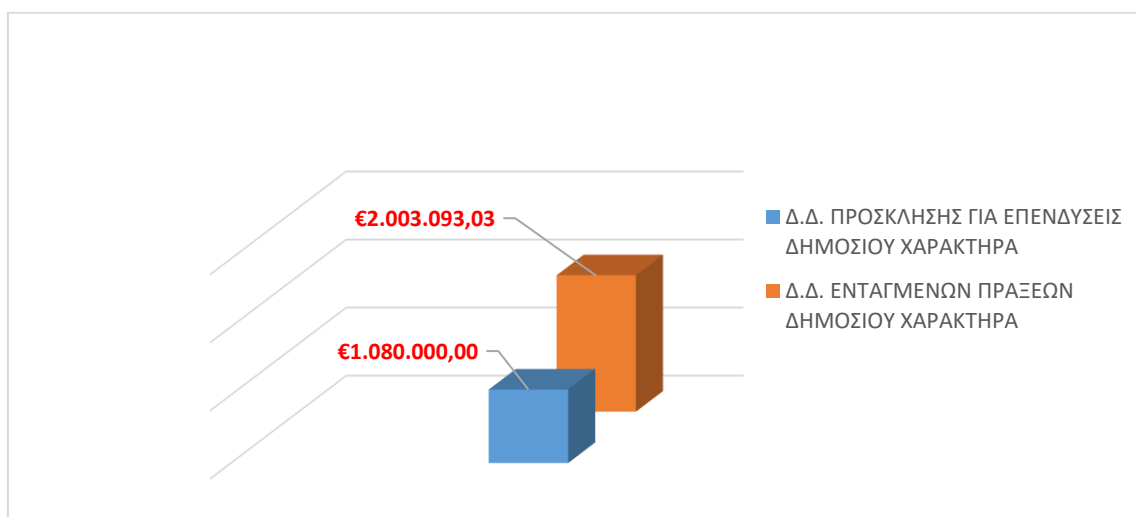
ΥΠΟΔΡΑΣΗ	Δ.Δ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΤΑ (ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ)
19.2.4.2	480.000,00 €	2
19.2.4.3	300.000,00 €	4
19.2.4.4	200.000,00 €	2
19.2.4.5	100.000,00 €	6
ΣΥΝΟΛΟ	1.080.000,00 €	14

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 6, η ΟΤΔ πέτυχε την ένταξη είκοσι επτά (27) πράξεων δημοσίου χαρακτήρα, με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 2.003.093,03€.

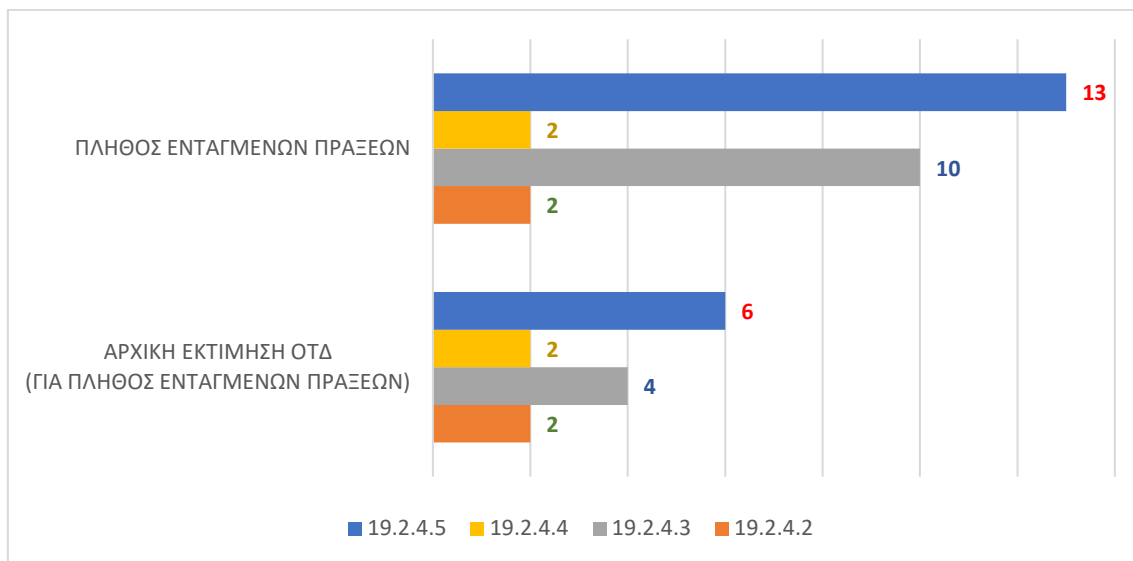
Πίνακας 7: Ικανοποίηση κριτηρίου για παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα ανά υποδράση

ΥΠΟΔΡΑΣΗ	Δ.Δ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΤΔ (ΓΙΑ ΠΛΗΘΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ)	ΠΛΗΘΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ	Δ.Δ. ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΔΙΑΦΟΡΑ Δ.Δ. ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΕ Δ.Δ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ
19.2.4.2	480.000,00 €	2	2	478.944,56 €	-1.055,44 €
19.2.4.3	300.000,00 €	4	10	969.501,68 €	669.501,68 €
19.2.4.4	200.000,00 €	2	2	54.220,00 €	-145.780,00 €
19.2.4.5	100.000,00 €	6	13	500.426,79 €	400.426,79 €
ΣΥΝΟΛΟ	1.080.000,00 €	14	27	2.003.093,03 €	923.093,03 €

Δηλαδή, ο στόχος αναφορικά με τις ενταγμένες πράξεις για παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα ικανοποιήθηκε κατά **192,86%** ως προς το πλήθος των πράξεων και κατά **185,47%** ως προς την δημόσια δαπάνη των εν λόγω πράξεων.

Σχήμα 7: Δημόσια δαπάνη πρόσκλησης για δημόσιες επενδύσεις και δημόσια δαπάνη ενταγμένων πράξεων δημοσίου χαρακτήρα (μετά τις απεντάξεις)

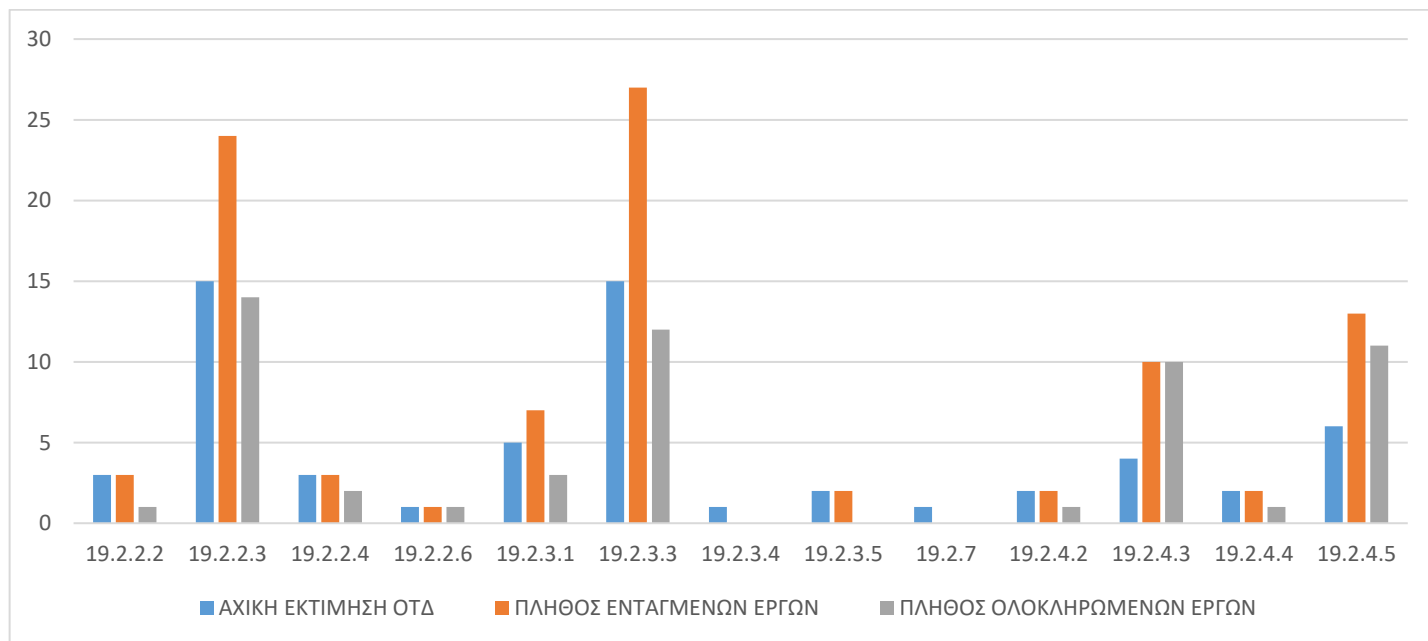
Σχήμα 8: Αρχική εκτίμηση και ενταγμένες πράξεις δημοσίου χαρακτήρα ανά υποδράση, ως προς το πλήθος

Κατά την πορεία υλοποίησης του τοπικού προγράμματος απεντάχθηκαν σαράντα οκτώ επενδυτικά σχέδια, γεγονός που επέφερε μείωση των ολοκληρωμένων πράξεων σε πενήντα έξι (56), με ποσό απορρόφησης δημόσιας δαπάνης 5.982.508,61€. Οι απεντάξεις οφείλονταν κυρίως σε αδυναμία υλοποίησης, λόγω αύξησης τιμών υλικών και μηχανημάτων.

Πίνακας 8: Πλήθος και δημόσια δαπάνη ενταγμένων και ολοκληρωμένων έργων, καθώς και αρχικής εκτίμησης ΟΤΔ

ΥΠΟΔΡΑΣΗ	ΑΡΧΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΤΔ (ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ)	ΠΛΗΘΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	Δ.Δ. ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΠΛΗΘΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΤΕΛΙΚΗ Δ.Δ. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ
19.2.2.2	300.000,00	3	3	273.360,55	1	23.615,58
19.2.2.3	650.000,00	15	24	3.321.542,82	14	1.765.169,63
19.2.2.4	250.000,00	3	3	204.598,09	2	146.660,23
19.2.2.6	150.000,00	1	1	144.881,95	1	144.881,96
19.2.3.1	700.000,00	5	7	877.498,71	3	222.273,04
19.2.3.3	500.000,00	15	27	5.688.343,77	12	2.305.017,72

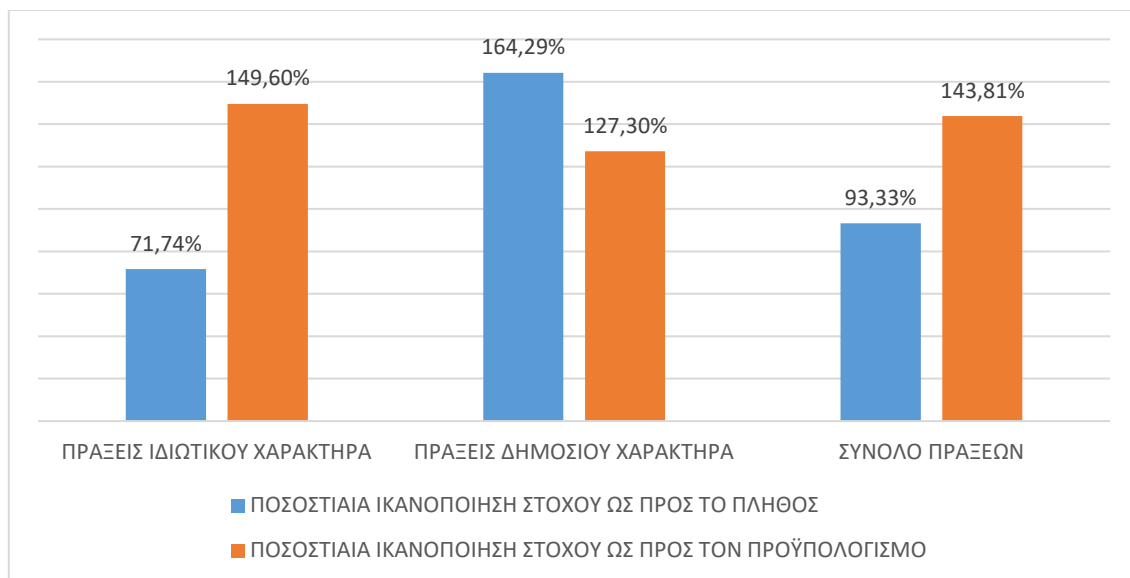
ΥΠΟΔΡΑΣΗ	ΑΡΧΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΤΔ (ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ)	ΠΛΗΘΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	Δ.Δ. ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΠΛΗΘΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΤΕΛΙΚΗ Δ.Δ. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ
19.2.3.4	140.000,00	1	0	0,00	0	0,00
19.2.3.5	250.000,00	2	2	284.092,00	0	0,00
19.2.7	140.000,00	1	0	0,00	0	0,00
19.2.4.2	480.000,00 €	2	2	478.944,56 €	1	47.113,56
19.2.4.3	300.000,00 €	4	10	969.501,68 €	10	903.569,24
19.2.4.4	200.000,00 €	2	2	54.220,00 €	1	41.100,00
19.2.4.5	100.000,00 €	6	13	500.426,79 €	11	383.107,86
ΣΥΝΟΛΑ	4.160.000,00	60	94	12.797.410,92	56	5.982.508,61

Σχήμα 9: Πλήθος ενταγμένων και ολοκληρωμένων έργων, καθώς και αρχική εκτίμηση ΟΤΔ

Μετά τις απεντάξεις, ο στόχος ικανοποιήθηκε:

- αναφορικά με το πλήθος των πράξεων κατά 93,33% ως προς τις συνολικές πράξεις, κατά 71,74% ως προς τις πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα και κατά 164,29% για τις πράξεις δημοσίου χαρακτήρα
- αναφορικά με τον προϋπολογισμό των πράξεων κατά 143,81% ως προς τις συνολικές πράξεις, κατά 149,60% ως προς τις πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα και κατά 127,30% ως προς τις πράξεις δημοσίου χαρακτήρα

Σχήμα 10: Ποσοστιαία ικανοποίηση στόχου επενδύσεων ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό

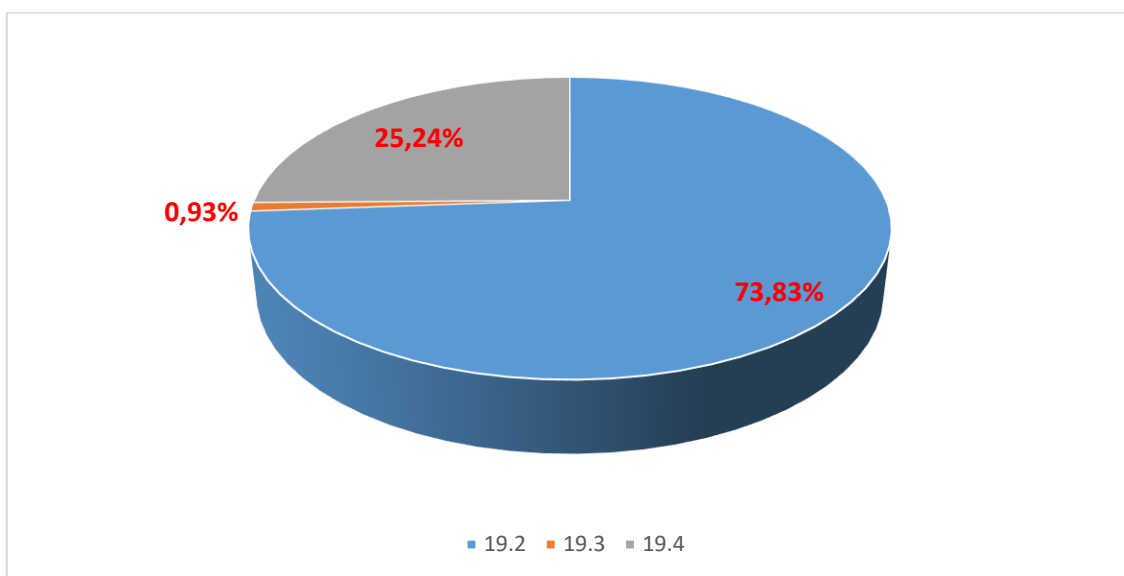
Τα προαναφερόμενα αποτελέσματα, ως προς τις ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις, επιτεύχθηκαν με την δημοσίευση μιας (1) πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για ιδιωτικές επενδύσεις και μιας (1) πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για δημόσιες επενδύσεις, γεγονός που καταγράφεται ως απόλυτα αποτελεσματική διαδικασία. Η ΟΤΔ πέτυχε να υπερκαλύψει τους στόχους που είχε θέσει ως προς τις εντάξεις επενδύσεων και τον προϋπολογισμό ολοκληρωμένων έργων, καθώς και να προσεγγίσει τον στόχο ως προς το πλήθος των ολοκληρωμένων έργων, με την απόλυτα ελάχιστη διοικητική διαδικασία και επιβάρυνση.

Η δυναμική στήριξη της τοπικής οικονομίας είναι προφανής από τα προαναφερόμενα επιτεύγματα της τοπικής στρατηγικής. Επιπρόσθετα, το τοπικό πρόγραμμα, πέραν του υπομέτρου 19.2, περιλαμβάνει και τα υπομέτρα 19.3 (διατοπικές/διακρατικές συνεργασίες) και 19.4 (λειτουργικές δαπάνες ΟΤΔ και εμφύχωση), τα οποία επίσης συνεισφέρουν στην στήριξη της τοπικής οικονομίας. Στον Πίνακα 9 παρουσιάζονται τα αρχικά (τιμή βάσης) και τα τελικά χρηματοδοτικά δεδομένα των προαναφερόμενων υπομέτρων.

Πίνακας 9: Αρχικά (τιμή βάσης) και σημερινά οικονομικά δεδομένα υπομέτρων

ΥΠΟΜΕΤΡΟ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ
19.2	4.160.000,00	5.982.508,61
19.3	140.000,00	75.294,97
19.4	1.300.000,00	2.044.900,00
ΣΥΝΟΛΟ	5.600.000,00	8.102.793,58

Από τα στοιχεία του Πίνακα 9 παρατηρούμε ότι ο συνολικός προϋπολογισμός του τοπικού προγράμματος αυξήθηκε κατά **2.502.793,58€**, που αντιστοιχεί σε ποσοστιαία αύξηση **44,69%**. Το υπομέτρο 19.2 (ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις), το οποίο αποτελεί το κύριο και σημαντικότερο υπομέτρο του τοπικού προγράμματος παρουσίασε ποσοστιαία αύξηση **43,81%** (σ.σ. ποσό 1.822.508,61€). Το γεγονός αυτό καταδεικνύει την αποτελεσματικότητα της τοπικής στρατηγικής στο πεδίο και αναδεικνύει στοιχεία ικανότητας της ΟΤΔ και επιτυχημένης τοπικής διακυβέρνησης. Σημαντική αύξηση παρουσιάζει και το υπομέτρο 19.4 (λειτουργικές δαπάνες ΟΤΔ και εμφύχωση), το οποίο συμβάλει σημαντικά στην συγκρότηση και διατήρηση επιστημονικής ομάδας στην ύπαιθρο, στην προετοιμασία της τοπικής κοινωνίας για την αξιοποίηση των πόρων του τοπικού προγράμματος και στην διαρκή υποστήριξη των δικαιούχων. Το εν λόγω υπομέτρο παρουσιάζει ποσοστιαία αύξηση **57,3%** (σ.σ. ποσό 744.900,00€). Το μόνο υπομέτρο που παρουσιάζει μείωση, αλλά μικρή και άνευ ουσιαστικής σημασίας, είναι το υπομέτρο 19.3, η υλοποίηση του οποίου παρουσίασε καθυστερήσεις και προβλήματα σε εθνικό επίπεδο.

Σχήμα 11: Ποσοστιαία κατανομή πραγματικών προϋπολογισμών ανά υπομέτρο

Επιπλέον, τα αποτελέσματα του τοπικού προγράμματος επέφεραν την διατήρηση και αύξηση θέσεων εργασίας στην ΟΤΔ. Ειδικότερα, το στελεχειακό δυναμικό της ΟΤΔ έχει αυξηθεί σε έντεκα (11) άτομα, ενώ η αρχική εκτίμηση προέβλεπε κατά μέγιστο την προσφορά εννέα (9) θέσεων εργασίας. Από τις έντεκα (11) θέσεις εργασίας οι πέντε (5) αφορούν διατήρηση θέσεων, γεγονός που συνεπάγεται ότι η ΟΤΔ δημιουργεί μια σταθερή βάση στελεχών, η οποία βελτιώνει διαρκώς την τεχνογνωσία της και την εμπειρική της γνώση, σε θέματα τοπικής ανάπτυξης. Παράλληλα, έχουν προσφερθεί έξι (6) νέες θέσεις εργασίας επιστημονικού προσωπικού, γεγονός που καταδεικνύει αφενός την σαφή πρόθεση της ΟΤΔ να βελτιώσει την τεχνοκρατική/επιστημονική της ικανότητα, αφετέρου την συμβολή του τοπικού προγράμματος στην αναβάθμιση του αναπτυξιακού μηχανισμού της περιοχής παρέμβασης.

Συμπερασματικά, τα κριτήρια που εξετάστηκαν αναδεικνύουν ικανοποιητική αποτελεσματικότητα της τοπικής στρατηγικής και της ΟΤΔ, γεγονός που συνεπάγεται άμεσο όφελος για την τοπική κοινωνία. Τα ποσοτικά στοιχεία που διερευνήθηκαν παρουσιάζουν κατά κανόνα εξαιρετικά αποτελέσματα, καθ' όλη την διάρκεια υλοποίησης του τοπικού προγράμματος:

- α. ικανοποίηση του στόχου για το πλήθος των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης για ιδιωτικές επενδύσεις κατά 163,33%
- β. ικανοποίηση του στόχου για το πλήθος των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης για δημόσιες επενδύσεις κατά 164,70%
- γ. ικανοποίηση του στόχου για τον προϋπολογισμό των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης για ιδιωτικές επενδύσεις κατά 533,73%
- δ. ικανοποίηση του στόχου για τον προϋπολογισμό των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης για δημόσιες επενδύσεις κατά 189,54%
- ε. ικανοποίηση του στόχου για το πλήθος των ενταγμένων πράξεων ιδιωτικού χαρακτήρα κατά 145,65%
- στ. ικανοποίηση του στόχου για τον προϋπολογισμό των ενταγμένων πράξεων ιδιωτικού χαρακτήρα κατά 350,46%
- ζ. ικανοποίηση του στόχου για το πλήθος των ενταγμένων πράξεων δημοσίου χαρακτήρα κατά 192,86%
- η. ικανοποίηση του στόχου για τον προϋπολογισμό των ενταγμένων πράξεων δημοσίου χαρακτήρα κατά 185,47%
- θ. ικανοποίηση του στόχου για το πλήθος των ολοκληρωμένων πράξεων ιδιωτικού χαρακτήρα κατά 71,74%
- ι. ικανοποίηση του στόχου για το πλήθος των ολοκληρωμένων πράξεων δημοσίου χαρακτήρα κατά 164,29%
- ια. ικανοποίηση του στόχου για τον προϋπολογισμό των ολοκληρωμένων πράξεων ιδιωτικού χαρακτήρα κατά 149,60%
- ιβ. ικανοποίηση του στόχου για τον προϋπολογισμό των ολοκληρωμένων πράξεων δημοσίου χαρακτήρα κατά 127,30%
- ιγ. επίτευξη όλων των παραπάνω στόχων με την δημοσίευση μόνο μιας (1) πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για ιδιωτικές επενδύσεις και μιας (1) αντίστοιχης πρόσκλησης για δημόσιες επενδύσεις

- ιδ. αύξηση του πραγματικού προϋπολογισμού του τοπικού προγράμματος κατά 44,69% και 2.502.753,58€
- ιε. αύξηση του πραγματικού προϋπολογισμού του υπομέτρου 19.2 κατά 43,81% και 1.822.508,61€
- ιστ. αύξηση του προϋπολογισμού του υπομέτρου 19.4 κατά 57,3% και 744.900,00€
- ιζ. αύξηση του στελεχιακού δυναμικού της ΟΤΔ, ως απόρροια της επιτυχημένης υλοποίησης του τοπικού προγράμματος
- ιη. βελτίωση της θέσης της ΟΤΔ ως αναπτυξιακού μηχανισμού της περιοχής παρέμβασης.

4.1.2 Συνοχή και συνάφεια τοπικής στρατηγικής

Για την ενότητα «Συνοχή και συνάφεια τοπικής στρατηγικής» εξετάζονται τα κριτήρια του κάτωθι πίνακα. Για κάθε ένα από τα κριτήρια τίθεται τιμή βάσης, όπου εξετάζεται η ικανοποίησή της. Οι τιμές βάσεις των συγκεκριμένων κριτηρίων είναι περιγραφικές.

Πίνακας 10: Τιμή βάσης κριτηρίων συνοχής και συνάφειας τοπικής στρατηγικής

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ
Το τοπικό πρόγραμμα συμβάλλει στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τουριστικό τομέα και στην υποστήριξη των ειδικών μορφών τουρισμού, προωθώντας την συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων ιδιωτικού και δημοσίου χαρακτήρα;	Εξετάζονται οι ενταγμένες πράξεις και η συνεισφορά τους στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τουριστικό τομέα και στην υποστήριξη ειδικών μορφών τουρισμού	Α) Δημιουργία και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων τουριστικού τομέα Β) Δημιουργία και αναβάθμιση υποδομών ειδικών μορφών τουρισμού Γ) Συμπληρωματικότητα παρεμβάσεων
Το τοπικό πρόγραμμα συμβάλλει στην ενίσχυση του κλάδου της αγροδιατροφής;	Εξετάζεται το πλήθος των ενταγμένων πράξεων στον κλάδο της μεταποίησης	Δημιουργία και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων στον κλάδο της αγροδιατροφής
Το τοπικό πρόγραμμα συμβάλλει στην ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς;	Εξετάζεται το πλήθος ενταγμένων πράξεων στον τομέα του πληθυσμού	Πλήθος πράξεων που αφορούν την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς
Το τοπικό πρόγραμμα συμβάλλει στην αξιοποίηση του διαδικτύου, στην ενσωμάτωση καινοτομιών, στην ενσωμάτωση φιλικών περιβαλλοντικών πρακτικών και στην εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας από τις επιχειρήσεις;	Εξετάζεται το πλήθος των ενταγμένων πράξεων που αξιοποιεί τις δυνατότητες του διαδικτύου, ενσωματώνει καινοτομίες, ενσωματώνει φιλικές περιβαλλοντικές πρακτικές και εφαρμόζει συστήματα διασφάλισης της ποιότητας	Α) Αξιοποίηση διαδικτύου Β) Ενσωμάτωση καινοτομίας Γ) Ενσωμάτωση φιλικών περιβαλλοντικών πρακτικών Δ) Εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας

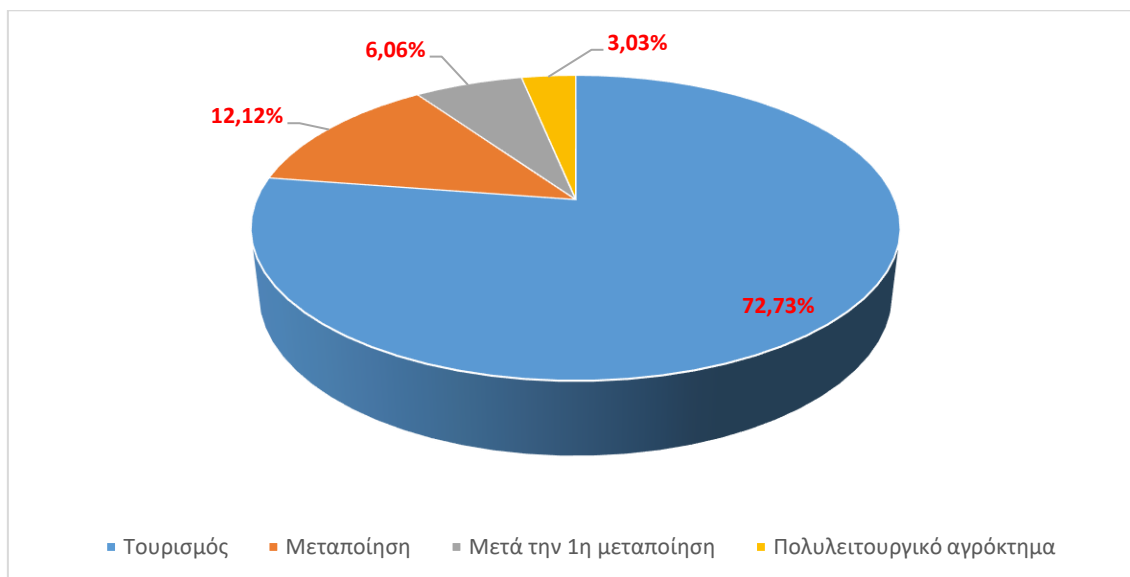
ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ
Το τοπικό πρόγραμμα συμβάλει στην υλοποίηση επενδύσεων από συλλογικά σχήματα, από νέους, γυναίκες και ευπαθείς ομάδες;	Εξετάζεται το πλήθος των ενταγμένων πράξεων που υλοποιούνται από συλλογικά σχήματα, νέους, γυναίκες ή/και ευπαθείς ομάδες	Δημιουργία και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων, με δικαιούχους συλλογικά σχήματα, νέους, γυναίκες ή/και ευπαθείς κοινωνικά ομάδες
Το τοπικό πρόγραμμα προωθεί την δικτύωση μεταξύ επιχειρήσεων και περιοχών;	Εξετάζεται η υλοποίηση σχεδίων διατοπικής/διακρατικής συνεργασίας και η προώθηση της δικτύωσης μεταξύ των επιχειρήσεων	A) Δικτύωση περιοχών B) Δικτύωση επιχειρήσεων
Το τοπικό πρόγραμμα συμβάλλει στην δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων σε δραστηριότητες εκτός του τουρισμού και της αγροδιατροφής;	Εξετάζεται το πλήθος των ενταγμένων πράξεων ιδιωτικού χαρακτήρα, που δεν υπάγονται στους τομείς του τουρισμού και της αγροδιατροφής	Προσδιορίζεται με βάση το αρχικό εγκεκριμένο τοπικό πρόγραμμα
Η κύρια θεματική κατεύθυνση του τοπικού προγράμματος διαθέτει τον μεγαλύτερο προϋπολογισμό μεταξύ των θεματικών κατευθύνσεων;	Εξετάζονται οι προϋπολογισμοί των θεματικών κατευθύνσεων	Η κύρια θεματική κατεύθυνση διαθέτει τον μεγαλύτερο προϋπολογισμό του τοπικού προγράμματος
Σε ποιο βαθμό οι ενταγμένες πράξεις συνδέονται με τα στοιχεία της ANALYSIS SWOT;	Εξετάζεται εάν οι ενταγμένες πράξεις συνδέονται με την ANALYSIS SWOT	Σύνδεση ενταγμένων πράξεων με στοιχεία ANALYSIS SWOT

Οι ολοκληρωμένες ιδιωτικές επενδύσεις, λαμβάνοντας υπόψη την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, κατηγοριοποιούνται στα πεδία: τουρισμός, μεταποίηση, μετά την 1^η μεταποίηση και πολυλειτουργικό αγρόκτημα. Το πλήθος των επενδύσεων ανά κατηγορία αποτυπώνεται στον Πίνακα 11.

Πίνακας 11: Πλήθος ενταγμένων ιδιωτικών επενδύσεων ανά κατηγορία

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ
1	Τουρισμός	26
2	Μεταποίηση	4
3	Μετά την 1 ^η μεταποίηση	2
4	Πολυλειτουργικό αγρόκτημα	1
ΣΥΝΟΛΟ		33

Ο τουρισμός και η μεταποίηση αγροδιατροφής αποτελούν τις βασικές κατηγορίες υλοποίησης ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων, ενώ οι λοιπές επενδύσεις (μετά την 1^η μεταποίηση και πολυλειτουργικό αγρόκτημα) συγκεντρώνουν μόλις το 9,09% (3 επενδύσεις) του συνόλου των ιδιωτικών επενδύσεων. Την μερίδα του λέοντος καταλαμβάνει ο τουρισμός με είκοσι έξι (26) επενδύσεις, που ποσοστιαία αντιστοιχούν στο 78,79% του συνόλου των ιδιωτικών επενδύσεων, ενώ στον κλάδο της μεταποίησης αγροδιατροφής υλοποιούνται τέσσερις (4) επενδύσεις, που αντιστοιχούν στο 12,12% του συνόλου των ιδιωτικών επενδύσεων. Η ποσοστιαία κατανομή των ιδιωτικών επενδύσεων στις κατηγορίες επιχειρηματικής δραστηριότητας αποτυπώνεται στο Σχήμα 12.

Σχήμα 12: Ποσοστιαία κατανομή ιδιωτικών επενδύσεων σε κατηγορίες επιχειρηματικής δραστηριότητας

Στον τομέα του τουρισμού, τα είκοσι έξι (26) επενδυτικά σχέδια διακρίνονται στις υποκατηγορίες: μονάδες διανυκτέρευσης και μονάδες εστίασης. Το πλήθος και το ποσοστό των επενδυτικών σχεδίων ανά υποκατηγορία στον τομέα του τουρισμού αποτυπώνεται στον Πίνακα 12 και στο Σχήμα 13 αντίστοιχα.

Πίνακας 12: Πλήθος ενταγμένων ιδιωτικών επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού ανά υποκατηγορία

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ
1	Μονάδες διανυκτέρευσης	24
2	Μονάδες εστίασης	2
ΣΥΝΟΛΟ		26

Από τα στοιχεία των Πινάκων 11 και 12, διαπιστώνουμε ότι το τοπικό πρόγραμμα συμβάλλει στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τουριστικό τομέα, στην υποστήριξη ειδικών μορφών τουρισμού (πολυλειτουργικό αγρόκτημα), στην ενίσχυση του κλάδου της αγροδιατροφής και στην ενίσχυση επιχειρήσεων εκτός του τομέα του τουρισμού και του κλάδου της αγροδιατροφής, ενισχύοντας στην πολυτομεακή στήριξη της τοπικής οικονομίας.

Παράλληλα, διαπιστώνουμε υψηλή συγκέντρωση στην υποκατηγορία «μονάδες διανυκτέρευσης» (72,73% του συνόλου των ιδιωτικών επενδύσεων και 42,86% του συνόλου των επενδύσεων του υπομέτρου 19.2), γεγονός που συνεπάγεται την μερική ικανοποίηση των ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.

Όσον αφορά τις δημόσιες επενδύσεις, αυτές κατηγοριοποιούνται στα πεδία: βελτίωση ποιότητας ζωής, αθλητισμός, τουρισμός και πολιτισμός. Το πλήθος των δημοσίων επενδύσεων ανά κατηγορία αποτυπώνεται στον Πίνακα 13.

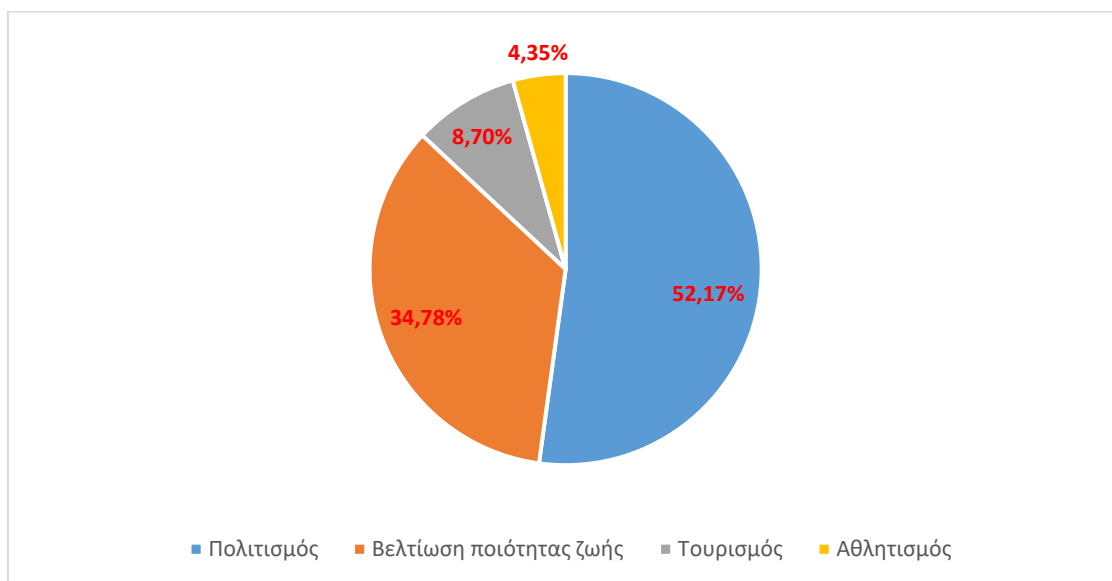
Πίνακας 13 : Πλήθος δημοσίων επενδύσεων ανά κατηγορία

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ
1	Πολιτισμός	12
2	Βελτίωση ποιότητας ζωής	8
3	Δραστηριότητες στην φύση	2
4	Αθλητισμός	1
ΣΥΝΟΛΟ		23

Ο πολιτισμός αποτελεί την βασική κατηγορία δημοσίων επενδύσεων, με 12 επενδυτικά σχέδια (52,17% του συνόλου των δημοσίων επενδύσεων), ενώ υψηλή συγκέντρωση παρουσιάζει και η κατηγορία της βελτίωσης ποιότητας ζωής, με 8 επενδυτικά σχέδια (34,78% του συνόλου των δημοσίων επενδύσεων). Πολύ μικρότερη συγκέντρωση παρουσιάζουν οι κατηγορίες δραστηριότητες στην φύση (2 επενδυτικά σχέδια, 8,70%) και αθλητισμός (1 επενδυτικό σχέδιο, 4,35%). Η ποσοστιαία κατανομή των δημοσίων επενδύσεων ανά κατηγορία αποτυπώνεται στο Σχήμα 13.

Από τα στοιχεία του Πίνακα 13, είναι προφανής η συμβολή του τοπικού προγράμματος στην ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς, με την πλειοψηφία των επενδυτικών σχεδίων να υλοποιείται από τοπικούς φορείς που διατηρούν και αναδεικνύουν την τοπική πολιτιστική κληρονομιά.

Επίσης, από τα στοιχεία των Πινάκων 11 και 13, διαπιστώνουμε την ύπαρξη συμπληρωματικότητας μεταξύ ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων, κυρίως στην σχέση τουρισμός – πολιτισμός, όπου η στήριξη της ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς ενισχύει τις τουριστικές δραστηριότητες και αναβαθμίζει το προσφερόμενο τοπικό τουριστικό προϊόν. Αντίστοιχη κατάσταση εμφανίζεται και στην σχέση τουρισμός – δραστηριότητες στην φύση.

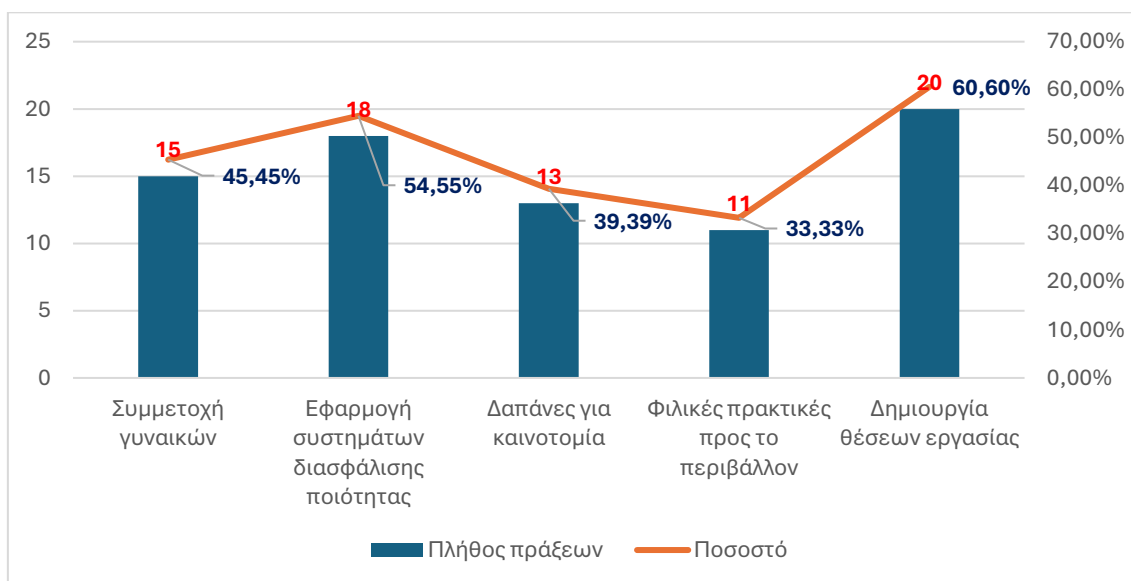
Σχήμα 13: Ποσοστιαία κατανομή δημοσίων επενδύσεων, σύμφωνα με την φύση του έργου

Επιπρόσθετα, αναλύοντας ποιοτικά χαρακτηριστικά των ιδιωτικών επενδύσεων, διαπιστώνουμε ότι:

- σε δεκαπέντε (15) επενδυτικά σχέδια (ποσοστό 45,45% επί του συνόλου των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων) είναι δικαιούχος γυναίκα ή συμμετέχει γυναίκα στο εταιρικό σχήμα. Το ποσοστό των επενδυτικών σχεδίων στα οποία συμμετέχουν γυναίκες κρίνεται ικανοποιητικό και αναδεικνύει την συμβολή

της τοπικής στρατηγικής στην παροχή ευκαιριών στο ασθενές φύλο και στην στήριξή του για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών

- ✚ δεκαοκτώ (18) επενδυτικά σχέδια (ποσοστό 54,55% επί του συνόλου των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων) εγκαθιστούν και εφαρμόζουν σύστημα διασφάλισης ποιότητας. **Το ποσοστό των επενδυτικών σχεδίων που εγκαθιστούν και εφαρμόζουν σύστημα διασφάλισης ποιότητας είναι υψηλό και αναδεικνύει την προσπάθεια της τοπικής στρατηγικής για την στήριξη ποιοτικών επενδυτικών σχεδίων και την διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και των παραγόμενων προϊόντων**
- ✚ δεκατρία (13) επενδυτικά σχέδια (ποσοστό 39,39% επί του συνόλου των ιδιωτικών επενδύσεων) παρουσιάζουν στοιχεία καινοτομίας. **Το ποσοστό των επενδυτικών σχεδίων που πραγματοποιούν δαπάνες για καινοτομία είναι ικανοποιητικό**, αναλογιζόμενοι αφενός ότι οι δαπάνες για καινοτομία καταλαμβάνουν χαμηλό ποσοστό στην Ελλάδα σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αφετέρου ότι ο μικρός (επενδυτικά) δυνατός μέγιστος προϋπολογισμός των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στην τοπική στρατηγική περιορίζει αυτομάτως τις «συμπληρωματικές» δαπάνες του εκάστοτε επενδυτικού σχεδίου
- ✚ έντεκα (11) επενδυτικά σχέδια (ποσοστό 33,33% επί του συνόλου των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων) πραγματοποιούν δαπάνες ή/και υλοποιούν πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον. **Το ποσοστό αυτό είναι ικανοποιητικό, όμως θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερο**, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων
- ✚ είκοσι (20) επενδυτικά σχέδια (ποσοστό 60,60% επί του συνόλου των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων) δημιουργούν θέσεις εργασίας (27,9 ΕΜΕ). **Το ποσοστό αυτό, καθώς και το πλήθος των ΕΜΕ, αξιολογούνται ως ιδιαίτερα ικανοποιητικά.**

Σχήμα 14: Ποιοτικά χαρακτηριστικά ιδιωτικών επενδύσεων

Όσον αφορά τις διατοπικές και διακρατικές συνεργασίες, στο πλαίσιο του τοπικού προγράμματος υλοποιείται το διατοπικό σχέδιο συνεργασίας (ΝΗΣΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ) και το διακρατικό σχέδιο συνεργασίας (LOCAL TOUR). Και στα δυο σχέδια συνεργασίας η ANION συμμετέχει ως εταίρος.

Το διατοπικό σχέδιο συνεργασίας «ΝΗΣΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ» αφορά στη διαπεριφερειακή συνεργασία των νησιωτικών ΟΤΔ της χώρας, με θέμα τον πολιτισμό και την ανάπτυξη. Το σχέδιο έχει ως κύριο στόχο την ανάπτυξη του υπόβαθρου για την εγκαθίδρυση της έννοιας της Πολιτιστικής Δημιουργικής Βιομηχανίας και τη διασύνδεσή της με τον νησιωτικό χαρακτήρα, το περιβάλλον και τον πολιτισμό των νησιών. Ειδικότεροι στόχοι είναι:

- η ανάδειξη και διάδοση ποικίλων μορφών πολιτιστικής δημιουργικής βιομηχανίας στη νησιωτική Ελλάδα για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας
- η διασύνδεση και ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας σε όλες τις εκφάνσεις του πολιτισμού και των τεχνών
- η ενσωμάτωση και αξιοποίηση της τεχνολογίας στα μνημεία (αρχιτεκτονικά, ιστορικά, περιβαλλοντικά και πολιτιστικά)
- η ενσωμάτωση του πολιτισμού στην εκπαιδευτική διαδικασία και υιοθέτηση νέων μεθόδων εμπύχωσης και ενδυνάμωσης νέων που ασχολούνται με τον πολιτισμό
- η προβολή και προώθηση της νησιωτικής πολιτιστικής ταυτότητας, με απώτερο σκοπό την ανάδειξη των νησιών ως «τόπους πολιτισμών και τεχνών».

Στο εταιρικό σχήμα του διατοπικού σχεδίου συνεργασίας συμμετέχουν οι ΟΤΔ: Αναπτυξιακή Ηρακλείου, Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης, ΑΚΟΜΜ-Ψηλορείτης, Αναπτυξιακή Λασιθίου, Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Λέσβου, Αναπτυξιακή Δωδεκανήσων, Αναπτυξιακή Κυκλάδων, Αναπτυξιακή Εύβοιας, Αναπτυξιακή Ηρακλείου (ΟΤΔ Μεσαράς), Αναπτυξιακή Ιονίων Νήσων, Δίκτυο Συνεργασίας Περιφέρειας Ιονίων Νήσων - Π.Ε. Κεφαλονιάς και Ιθάκης, Δίκτυο Συνεργασίας Περιφέρειας Ιονίων Νήσων-Π.Ε. Ζακύνθου, Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Χίου, Αναπτυξιακή Εταιρεία Λήμνου, Κέντρο Ανάπτυξης, Απασχόλησης Και Επαγγελματικής Κατάρτισης και Τεχνολογίας Ν. Σάμου Α.Ε. (ΚΑΑΕΚΤ ΣΑΜΟΥ) και Κοινοπραξία των Εταιριών «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΥΒΟΙΑΣ Α.Ε. & ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΑΕ ΟΤΑ».

Στο πλαίσιο του σχεδίου συνεργασίας, η ANION υλοποίησε ή συμμετείχε στην υλοποίηση των ακόλουθων κύριων δράσεων:

- επιμορφωτικές δράσεις
- καλλιτεχνικές δημιουργικές δράσεις

Το διακρατικό σχέδιο συνεργασίας (LOCAL TOUR) αφορά τη διασύνδεση του αγροδιατροφικού τομέα με τον τουρισμό και τον πολιτισμό, προωθώντας παράλληλα δράσεις προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος και της κοινωνικής συνοχής στις εμπλεκόμενες περιοχές. Βασικός στόχος είναι η ανάδειξη του «τίμιου» και ποιοτικού προϊόντος, με το οποίο θα συνδέεται η κάθε περιοχή, ως τουριστικός και γαστρονομικός προορισμός. Βασικούς στόχους του σχεδίου αποτελούν:

- η διατήρηση και προώθηση των ιστορικών, πολιτιστικών και ποιοτικών διαστάσεων της τοπικής γαστρονομίας, ενθαρρύνοντας την οικονομική ανάπτυξη και τη σταθεροποίηση του πληθυσμού στις περιοχές αυτές με την δημιουργία ολοκληρωμένων τουριστικών προτάσεων
- η προβολή, ενίσχυση της φήμης και δημιουργία ισχυρής τοπικής ταυτότητας με άξονες την τοπική γαστρονομία, τα πολιτιστικά στοιχεία, τις παραδόσεις και το ανθρώπινο δυναμικό των ωφελούμενων περιοχών
- η σύνδεση της τοπικής γαστρονομίας και των τοπικώς παραγόμενων προϊόντων (γεωργικών, κτηνοτροφικών, αλιευτικών κτλ.) με την τοπική βιοτεχνία, κυρίως πρώτης μεταποίησης, τον τοπικό πολιτισμό, τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, τις τουριστικές δραστηριότητες και τον τοπικό σχεδιασμό, με σκοπό τη δημιουργία μίας συνεχώς ανατροφοδοτούμενης αναπτυξιακής διαδικασίας
- η βελτίωση της ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών, σύμφωνα με τη ζήτηση και τις νέες τάσεις της αγοράς, καθώς και μεταφορά εμπειριών και τεχνογνωσίας αναφορικά με όλες τις σχετικές διαστάσεις του οινογαστρονομικού τουρισμού, μέσω της εκπαίδευσης των επαγγελματιών του κλάδου
- η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού με στόχο την επιστροφή στις διατροφικές γευστικές και υγιεινές συνήθειες του παρελθόντος και αφύπνιση της τοπικής ταυτότητας μέσω της ενεργούς συμμετοχής του
- η αξιοποίηση της συγκεντρωμένης εμπειρίας των ΟΤΔ και των προηγούμενων σχετικών σχεδίων συνεργασίας και ενίσχυση της συνεργασίας των περιοχών, με απώτερο στόχο τη δημιουργία μόνιμου δικτύου συντονισμένων δράσεων.

Επιμέρους στόχοι του σχεδίου είναι:

- η ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας ως ιδιαίτερο τουριστικό προϊόν στις περιοχές παρέμβασης
- η δικτύωση των τοπικών και περιφερειακών φορέων για τη δημιουργία και προώθηση τουριστικών γαστρονομικών προϊόντων
- η χρήση και η αξιοποίηση τεχνολογίας για την ανάδειξη των περιοχών (ψηφιακές εφαρμογές)
- η καλλιέργεια γαστρονομικής παιδείας μέσα από θεματικά εργαστήρια για τα «τίμια» (αυθεντικά) προϊόντα
- η ανταλλαγή εμπειριών, με κορυφαία δράση την παρουσίαση των ψηφιακών εφαρμογών σε διεθνή έκθεση.

Η διακρατική συνεργασία αφορά τη συνεργασία μεταξύ ΟΤΔ της Ελλάδας και της Κύπρου. Ειδικότερα, στην διακρατική συνεργασία συμμετέχουν οι ΟΤΔ: Αναπτυξιακή Ηρακλείου (ΟΤΔ Ν.Ηρακλείου), Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης, Αναπτυξιακή Λασιθίου, Αναπτυξιακή Ιονίων Νήσων, Αναπτυξιακή Ημαθίας, Αναπτυξιακή Φλώρινας, Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας, Αναπτυξιακή Θεσσαλονίκης (ΟΤΔ Δήμων Λαγκαδά, Βόλβης και τμημάτων των Δήμων Ωραιοκαστρου, Θέρμης, Θερμαϊκού, Πυλαίας-Χορτιάτη και Δέλτα), Αναπτυξιακή Θεσσαλονίκης (ΟΤΔ Δήμου Χαλκηδόνας και τμήματος του Δήμου Δέλτα), Δημοσυνεταιριστική «ΕΒΡΟΣ», Αναπτυξιακή Χαλκιδικής, Αναπτυξιακή Κυκλάδων, Αναπτυξιακή Λήμνου, Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Χίου, Κέντρο Ανάπτυξης, Απασχόλησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης και Τεχνολογίας Ν.

Σάμου, Αναπτυξιακή Ροδόπης, Αναπτυξιακή Καβάλας, Αναπτυξιακή Σερρών, Αναπτυξιακή Κιλκίς και Αναπτυξιακή Λάρνακας- Αμμοχώστου.

Τα θεματικά αντικείμενα των προαναφερόμενων σχεδίων συνεργασίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την τοπική στρατηγική και τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί, καθώς συνεισφέρουν στην ικανοποίηση των ειδικών στόχων:

- διαφοροποίηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος και διασύνδεσή του με την αγροδιατροφική αλυσίδα, το πολιτιστικό και περιβαλλοντικό απόθεμα της περιοχής
- ενίσχυση και εμπλουτισμός της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα
- ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας ως στοιχείο ενίσχυσης της ελκυστικότητας της περιοχής
- τόνωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας

Στο πλαίσιο του σχεδίου συνεργασίας, η ANION υλοποίησε ή συμμετείχε στην υλοποίηση των ακόλουθων κύριων δράσεων:

- ψηφιακή εφαρμογή
- θεματικά εργαστήρια
- εκπαιδευτικές δράσεις

Όσον αφορά τις θεματικές κατευθύνσεις, ως κύρια θεματική κατεύθυνση έχει επιλεγεί η θεματική κατεύθυνση «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγρο-διατροφικού τομέα», σύμφωνα με τα αποτελέσματα της SWOT Analysis και τις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά την κατάρτιση της τοπικής στρατηγικής. Ωστόσο, την μερίδα του λέοντος σε πλήθος και προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης ολοκληρωμένων πράξεων κατέχει ο τουρισμός, ο οποίος υπάγεται στην θεματική κατεύθυνση «Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος». Το γεγονός αυτό αναδεικνύει αναντιστοιχία μεταξύ τοπικής στρατηγικής και ολοκληρωμένων πράξεων.

Σε κάθε περίπτωση, η συνολική εικόνα των ολοκληρωμένων πράξεων εμφανίζει συνάφεια με την τοπική στρατηγική, ικανοποιώντας σημαντικούς ειδικούς στόχους όπως:

- ✚ η ενίσχυση και εμπλουτισμός της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα
- ✚ η ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας ως στοιχείο ενίσχυσης της ελκυστικότητας της περιοχής
- ✚ η τόνωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας
- ✚ η βελτίωση υποδομών και παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τον τοπικό πληθυσμό, με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Συμπερασματικά, τα κριτήρια που εξετάστηκαν αναδεικνύουν την ορθότητα του σχεδιασμού, την συνάφεια του σχεδιασμού με την υλοποίηση και την επίτευξη ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής, που καθορίζουν την ποιότητα και την διαφορετικότητα των ολοκληρωμένων πράξεων, καθώς και αδυναμίες ή αστοχίες, που πρέπει να αποτελέσουν οδηγό στα επόμενα τοπικά προγράμματα LEADER. Ειδικότερα, τα στοιχεία που διερευνήθηκαν παρουσιάζουν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- α. συμβολή της τοπικής στρατηγικής στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τουριστικό τομέα, στην ενίσχυση του κλάδου της αγροδιατροφής και στην ενίσχυση επιχειρήσεων εκτός του τομέα του τουρισμού και του κλάδου της αγροδιατροφής, ενισχύοντας στην πολυτομεακή στήριξη της τοπικής οικονομίας
- β. συμβολή της τοπικής στρατηγικής στην ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς
- γ. ύπαρξη συμπληρωματικότητας μεταξύ ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων
- δ. ικανοποιητικό ποσοστό (45,45%) επενδυτικών σχεδίων στα οποία συμμετέχουν γυναίκες, αναδεικνύοντας την συμβολή της τοπικής στρατηγικής στην παροχή ευκαιριών στο ασθενές φύλο και την στήριξή του για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών
- ε. υψηλό ποσοστό (54,55%) επενδυτικών σχεδίων που εγκαθιστούν και εφαρμόζουν σύστημα διασφάλισης ποιότητας, αναδεικνύοντας την προσπάθεια της τοπικής στρατηγικής για την στήριξη ποιοτικών επενδυτικών σχεδίων και την διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και των παραγόμενων προϊόντων
- στ. ικανοποιητικό ποσοστό (39,39%) επενδυτικών σχεδίων που παρουσιάζουν στοιχεία καινοτομίας
- ζ. ικανοποιητικό ποσοστό (33,33%) επενδυτικών σχεδίων που εφαρμόζουν φιλικές πρακτικές προς το περιβάλλον, παρότι θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερο λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων
- η. ιδιαίτερα ικανοποιητικό ποσοστό (60,60%) επενδυτικών σχεδίων που δημιουργούν θέσεις εργασίας και πλήθος ΕΜΕ (27,9)
- θ. προώθηση της συνεργασίας μεταξύ περιοχών, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, με σχέδια συνεργασίας που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την τοπική στρατηγική και τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί
- ι. αναντιστοιχία μεταξύ κύριας θεματικής κατεύθυνσης και ολοκληρωμένων πράξεων
- ια. ικανοποίηση σημαντικών ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής, μέσω των ολοκληρωμένων πράξεων.

4.2 Απολογιστική Αξιολόγηση της εφαρμογής της τοπικής στρατηγικής

Με την αξιολόγηση της εφαρμογής της τοπικής στρατηγικής διερευνώνται:

- α. η θέση της ΟΤΔ στο τοπικό οικοσύστημα και οι ικανότητές της
- β. η προστιθέμενη αξία από την εφαρμογή της τοπικής στρατηγικής
- γ. η τήρηση των αρχών της φιλοσοφίας LEADER, οι οποίες λογίζονται ως «προϋποθέσεις τοπικής ανάπτυξης»

Στο πλαίσιο αυτό, η αξιολόγηση εξετάζει τις ακόλουθες ενότητες:

1. την ικανότητα της ΟΤΔ. Δηλαδή, τον προσδιορισμό της δυνατότητας της ΟΤΔ να συντονίσει ενέργειες και να ενισχύσει την ευαισθητοποίηση / εμφύχωση / παρακίνηση, τη συνεργασία και την δικτύωση του τοπικού πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένου του συντονισμού για την υλοποίηση των ενταγμένων πράξεων του ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 19.2
2. την προστιθέμενη αξία της προσέγγισης LEADER. Δηλαδή, τον προσδιορισμό της ποιότητας του κοινωνικού κεφαλαίου και της τοπικής διακυβέρνησης, καθώς και της διαφορετικότητας των αποτελεσμάτων
3. την τήρηση αρχών LEADER. Δηλαδή, τον προσδιορισμό ικανοποίησης των επτά αρχών της μεθόδου LEADER (στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω, σύμπραξη ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, πολυτομεακή προσέγγιση, καινοτομία, δικτύωση, εδαφική συνεργασία).

Για κάθε μια από τις προαναφερόμενες ενότητες εξετάζονται συγκεκριμένα κριτήρια, τα οποία αναφέρονται αναλυτικότερα στα επόμενα υποκεφάλαια.

4.2.1 Ικανότητα ΟΤΔ

Για την ενότητα «Ικανότητα ΟΤΔ» εξετάζονται τα κριτήρια του κάτωθι πίνακα. Για κάθε ένα από τα κριτήρια τίθεται τιμή βάσης, όπου εξετάζεται η ικανοποίησή της. Οι τιμές βάσεις των συγκεκριμένων κριτηρίων είναι περιγραφικές.

Πίνακας 14: Τιμές βάσεις κριτηρίων ικανότητας ΟΤΔ

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ
Οι τοπικοί φορείς και η τοπική κοινωνία ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση της ΟΤΔ για τον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής;	Εξετάζεται η συμμετοχή τοπικών φορέων και πολιτών στην διαβούλευση για την κατάρτιση της τοπικής στρατηγικής	Συμμετοχή τοπικών φορέων και πολιτών στην διαβούλευση, καλύπτοντας πολλαπλά γνωστικά πεδία και διαφορετικούς τομείς
Η ΟΤΔ υλοποίησε ενέργειες ενημέρωσης/προβολής για την ευαισθητοποίηση και εμφύχωση της τοπικής κοινωνίας, προκειμένου να αξιοποιήσει τις δράσεις της τοπικής στρατηγικής;	Εξετάζονται οι ενέργειες ενημέρωσης/προβολής της ΟΤΔ για την αξιοποίηση των δράσεων της τοπικής στρατηγικής από την τοπική κοινωνία	Α) Ενέργειες ενημέρωσης/προβολής για τις δράσεις της τοπικής στρατηγικής Β) Συμμετοχή ενδιαφερομένων σε ενέργειες ενημέρωσης/προβολής Γ) Αποτελεσματικότητα ενεργειών ενημέρωσης/προβολής

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ
Οι δικαιούχοι έλαβαν τις απαιτούμενες πληροφορίες από την ΟΤΔ για την αξιοποίηση των δράσεων της τοπικής στρατηγικής;	Εξετάζεται η ποιότητα των πληροφοριών που έλαβαν οι δικαιούχοι από την ΟΤΔ	Παροχή απαιτούμενων και ποιοτικών πληροφοριών στους δικαιούχους για την υποβολή αιτήσεων στήριξης
Η ΟΤΔ προωθεί ενέργειες συνεργασίας και δικτύωσης μεταξύ των τοπικών φορέων για την ενίσχυση της τοπικής στρατηγικής, την αντιμετώπιση προβλημάτων ή την κάλυψη τοπικών αναγκών;	Εξετάζεται η ανάληψη πρωτοβουλιών από την ΟΤΔ για την ενίσχυση της τοπικής στρατηγικής, την αντιμετώπιση προβλημάτων και την κάλυψη αναγκών	Πρωτοβουλίες ΟΤΔ για την ενίσχυση της τοπικής στρατηγικής, την αντιμετώπιση προβλημάτων και την κάλυψη αναγκών
Η ΟΤΔ συντονίζει τους δικαιούχους υλοποίησης δημοσίων και ιδιωτικών παρεμβάσεων για την άμεση και αποτελεσματική υλοποίηση των ενταγμένων πράξεων;	Εξετάζονται οι ενέργειες συντονισμού και παρακολούθησης των δικαιούχων παρεμβάσεων δημοσίου και ιδιωτικού χαρακτήρα	Ενέργειες συντονισμού και παρακολούθησης

Η ΟΤΔ πραγματοποίησε δέσμη ενεργειών διαβούλευσης για τον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής, που συμπεριλάμβανε ημερίδες, συναντήσεις και αλληλεπίδραση μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

Όσον αφορά τις ημερίδες και τις συναντήσεις, πραγματοποιήθηκαν οι εννέα (9) κάτωθι ενέργειες διαβούλευσης:

Πίνακας 15: Ημερίδες και συναντήσεις για τον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής

A/A	Ημερομηνία διεξαγωγής	Τόπος διεξαγωγής	Είδος Φορέων που συμμετείχαν	Αριθμός συμμετεχόντων	Αντικείμενο Διαβούλευσης
1	08-08-2016	Δ.Κ. Βελονάδων	1. Πολιτιστικός Σύλλογος Βελονάδων 2. Δημοτική Κοινότητα Αυλιωτών 3. Τοπική Κοινότητα Δάφνης 4. Πολιτιστικός Σύλλογος Αρκαδάδων 5. Τοπική Κοινότητα Αγ. Δούλων 6. Τοπική Κοινότητα Αγραφών 7. Τοπική Κοινότητα Αγρού 8. Τοπική Κοινότητα Βελονάδων 9. Δημοτική Κοινότητα Καρουσάδων 10. Τοπική Κοινότητα Βαλανειού 11. ΤΟΕΒ Νυμφών 12. ΤΟΕΒ Αγραφών 13. Λοιποί Ιδιώτες	29	Στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος. Επικέντρωση και ειδικές εισηγήσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Κέρκυρα.
2	09-08-2016	Δ.Κ. Αχαράβης	1. Πολιτιστικός Σύλλογος/Τοπικό Σύμφωνο Αγ. Παντελεήμωνα 2. Δημοτική Κοινότητα Νυμφών 3. Αθλητικός Όμιλος Αχιλλέας Νυμφών 4. Πολιτιστικός Σύλλογος Πλάτωνα 5. Δημοτική Κοινότητα Κασσιόπης 6. Πολιτιστικός Σύλλογος Νυμφών 7. Τοπική Κοινότητα Κληματιάς 8. Αγροτικός Συνεταιρισμός Νυμφών 9. Λοιποί Ιδιώτες	25	Στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος. Επικέντρωση και ειδικές εισηγήσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Κέρκυρα.

A/A	Ημερομηνία διεξαγωγής	Τόπος διεξαγωγής	Είδος Φορέων που συμμετείχαν	Αριθμός συμμετεχόντων	Αντικείμενο Διαβούλευσης
3	10-08-2016	Δ.Κ. Άνω Κορακιάνας	1. Δημοτική Κοινότητα Άνω Κορακιάνας 2. Δημοτική Κοινότητα Κάτω Κορακιάνας 3. Φιλαρμονική Κορακιάνας 4. Ιόνιο Πανεπιστήμιο 5. Λοιποί Ιδιώτες	18	Στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος. Επικέντρωση και ειδικές εισηγήσεις για τον ρόλο των παραδοσιακών οικισμών στη δημιουργία μιας αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης.
4	17-08-2016	Δ.Κ. Αγίου Ματθαίου	1. Δημοτική Κοινότητα Αγίου Ματθαίου 2. Πολιτιστικός Σύλλογος Αγίου Ματθαίου 3. Φιλαρμονική Αγίου Ματθαίου 4. Τοπική Κοινότητα Μωραϊτικών 5. Χορωδία Τ.Κ. Βουνιατάδων 6. Τοπική Κοινότητα Άνω Παυλιάνας 7. Πολιτιστικός Σύλλογος Αγίου Ματθαίου 8. Λοιποί Ιδιώτες	15	Στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος. Επικέντρωση και ειδικές εισηγήσεις για την τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων και των παραγωγικών δυνατοτήτων της λίμνης Κορισίων στο τομέα της υδατοκαλλιέργειας.
5	19-08-2016	Τ.Κ. Αγίου Ιωάννη	1. Δημοτική Κοινότητα Λιαπάδων 2. Πολιτιστικός Σύλλογος Αγίου Ιωάννη 3. Πολιτιστικός Σύλλογος Παρελίων 4. Τοπική Κοινότητα Άφρας 5. Τοπική Κοινότητα Βάτου 6. Τοπική Κοινότητα Μαρμάρου 7. Τοπική Κοινότητα Πέλεκα 8. Τοπική Κοινότητα Αγίου Ιωάννη 9. Τοπική Κοινότητα Μακράδων 10. Τοπική Κοινότητα Γαρδελάδων 11. Δημοτική Κοινότητα Σιναράδων 12. Λοιποί Ιδιώτες	21	Στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος. Ειδική εισήγηση για την μεταποίηση κτηνοτροφικών προϊόντων.

A/A	Ημερομηνία διεξαγωγής	Τόπος διεξαγωγής	Είδος Φορέων που συμμετείχαν	Αριθμός συμμετεχόντων	Αντικείμενο Διαβούλευσης
6	24-08-2016	Δ.Κ. Κυνοπιαστών	1. Τοπική Κοινότητα Καστελλάνων 2. Τοπική Κοινότητα Κάτω Γαρούνας 3. Δημοτική Κοινότητα Κυνοπιαστών 4. Τοπική Κοινότητα Βαρυπατάδων 5. Τοπική Κοινότητα Καλαφατιώνων 6. Τοπική Κοινότητα Κουραμάδων 7. Τοπική Κοινότητα Μπενιτσών 8. Πολιτιστικό Σωματείο Κυνοπιαστών 9. Σύλλογος Κυνοπιαστών	10	Στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος. Ειδική εισήγηση για τον πολιτισμό και τους παραδοσιακούς οικισμούς.
7	25-08-2016	Δ.Κ. Λευκίμμης	1. Πολιτιστικός Σύλλογος Νεοχωρίου 2. Χορευτικός Όμιλος Περιβολίου 3. Πολιτιστικός Σύλλογος Δραγωγίων 4. Φιλαρμονική Εταιρεία Λευκίμμης 5. Χορευτικός Σύλλογος Λευκίμμης «Φαέθων» 6. Δημοτική Κοινότητα Λευκίμμης 7. Χορωδία Λευκίμμης 8. Πολιτιστικός Σύλλογος Βιταλάδων 9. Πολιτιστικός Σύλλογος Καντρίλιες 10. Πολιτιστικός Σύλλογος Αργυράδων 11. Μουσική Καλλιτεχνική Ένωση Λευκίμμης 12. Μουσική Καλλιτεχνική Ένωση Περιβολίου 13. Λοιποί Ιδιώτες	22	Στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος. Ειδικές εισηγήσεις για την γαστρονομία και τον τουρισμό και για τις δυνατότητες ανάπτυξης του αλιευτικού τουρισμού.
8	10-09-2016	Τ.Κ. Καρυάς	1. Τοπική Κοινότητα Αθανίου 2. Λαογραφικό Μουσείο Καρυάς 3. Τοπική Κοινότητα Καρυάς 4. Εθελοντική Ομάδα Καρυάς	23	Στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος. Συγκριτικά πλεονεκτήματα και

A/A	Ημερομηνία διεξαγωγής	Τόπος διεξαγωγής	Είδος Φορέων που συμμετείχαν	Αριθμός συμμετεχόντων	Αντικείμενο Διαβούλευσης
			5. Λοιποί Ιδιώτες		Θμειονεκτήματα της περιοχής του Δήμου Λευκάδας.
9	10-09-2016	Δ.Κ. Λευκάδας	Λοιποί Ιδιώτες	12	Στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος. Συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της περιοχής του Δήμου Λευκάδας.

Στις προαναφερόμενες ενέργειες διαβούλευσης **συμμετείχαν εκατόν ογδόντα πέντε (185) άτομα και εξήντα επτά (67) φορείς**, οι οποίοι κάλυπταν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και γνωστικών πεδίων. Ειδικότερα, στις ενέργειες διαβούλευσης συμμετείχαν πολίτες, επιχειρηματίες, ΟΤΑ, πολιτιστικοί φορείς, εθελοντικές ομάδες, αγροτικοί συνεταιρισμοί, ακαδημαϊκοί φορείς, φορείς του αθλητισμού και ΤΟΕΒ.

Σχήμα 15: Συγκεντρωτικά ποσοτικά στοιχεία ημερίδων/συναντήσεων

Σχήμα 16: Κατηγορίες συμμετεχόντων σε ενέργειες διαβούλευσης

Επιπρόσθετα, η ΟΤΔ δημιούργησε ηλεκτρονική πλατφόρμα, μέσω της οποίας οι ενδιαφερόμενοι είχαν τη δυνατότητα να εκφράσουν το επενδυτικό τους ενδιαφέρον, συμπληρώνοντας έναν δομημένο οδηγό εκδήλωσης ενδιαφέροντος και διατύπωσης προτάσεων. Με τον τρόπο αυτό, η ΟΤΔ αντιμετώπισε τα προβλήματα που δημιουργεί η νησιωτικότητα στην εύκολη και διαρκή δια ζώσης επικοινωνία.

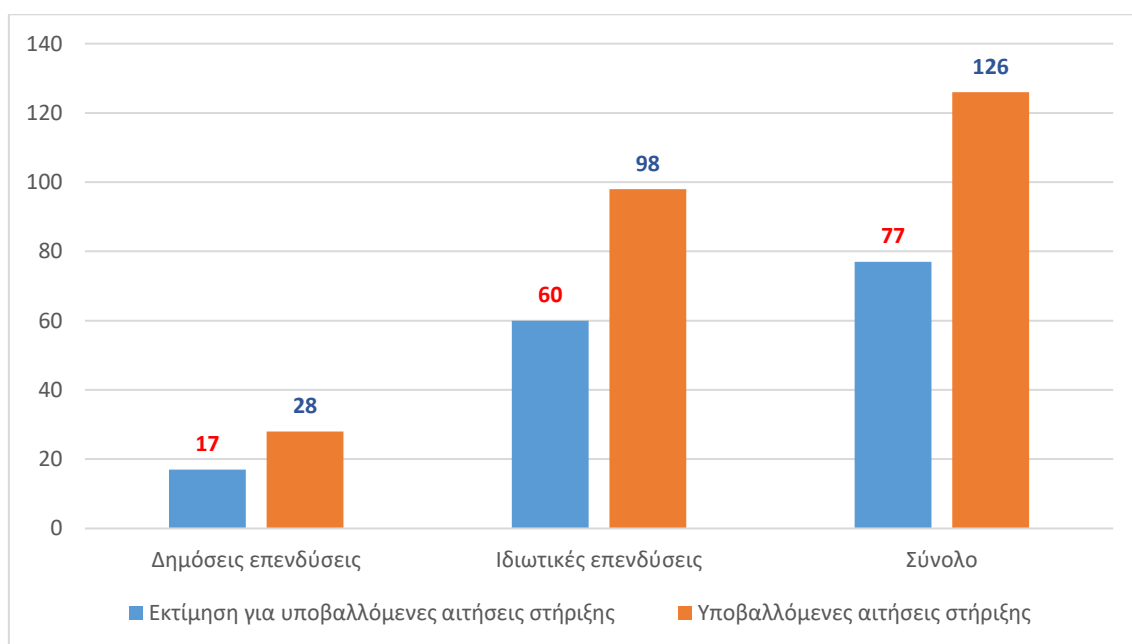
Στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής διαβούλευσης, **διατυπώθηκαν 139 προτάσεις από 132 ενδιαφερόμενους φορείς και μεμονωμένα φυσικά πρόσωπα**. Τα σημαντικότερα συμπεράσματα που ανέδειξε η διαδικασία αυτή συνοψίζονται στα εξής:

- ➔ η κατηγορία ενδιαφέροντος που κυριάρχησε ήταν η επιχειρηματική δραστηριότητα, σε ποσοστό 67,6%. Ποσοστό 17,3% των ενδιαφερομένων διατυπώνει ενδιαφέρον για συλλογικές δράσεις, ενώ το 9,4% των προτάσεων αφορούσε σε προτάσεις για παρεμβάσεις δημόσιου χαρακτήρα

- πολύ σημαντικό ήταν το ενδιαφέρον της τοπικής κοινωνίας για της «Επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας», τομέας ο οποίος συγκέντρωσε το 40,3% των προτάσεων. Εξ' αυτών, οι προτάσεις που εμφανίζονταν με τη μεγαλύτερη συχνότητα ήταν: α) προτάσεις για υποδομές εξυπηρέτησης του τοπικού πληθυσμού και πρόσβασης στη γεωργική γη/αγροτική β) προτάσεις για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς των αγροτικών περιοχών, γ) προτάσεις για μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία
- ο τομέας «Δημιουργία και ανάπτυξη μη γεωργικών δραστηριοτήτων στον τριτογενή τομέα» συγκέντρωσε το 38,8% των προτάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η πλειονότητα των προτάσεων αφορούσε σε εκσυγχρονισμούς υπαρχόντων τουριστικών καταλυμάτων, ενώ αξιοσημείωτο είναι το ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε για εμπλουτισμό του υφιστάμενου τουριστικού προτύπου με νέες δυνατότητες και δράσεις, όπως η δημιουργία πολιτιστικών/εικαστικών δικτύων, οι αγροτουριστικές δράσεις εντός των καταλυμάτων. Επίσης, το ενδιαφέρον πολλών επενδυτών επικεντρωνόταν στη μετατροπή παλαιών οικημάτων σε καταλύματα φιλοξενίας τουριστών, με παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών, σε εναρμόνιση με το φυσικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον των περιοχών όπου βρίσκονται τα οικήματα. Και βέβαια κατατέθηκαν και προτάσεις που αφορούσαν αμιγώς σε ιδρύσεις υποδομών διανυκτέρευσης, με σαφή προσανατολισμό στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική. Μεταξύ των ιδεών που κατατέθηκαν, διατυπώθηκαν προτάσεις για δημιουργία επισκέψιμων χώρων για την επαφή των επισκεπτών με το τοπικό στοιχείο όπως ελαιοτριβεία, ελαιώνες, αγροκτήματα κλπ
- η δράση «Μεταποίηση, εμπορία και / ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν γεωργικό» συγκέντρωσε σημαντικό ενδιαφέρον (25,9% των προτάσεων). Μεταξύ αυτών, κυριαρχούν οι προτάσεις για μεταποίηση και παραγωγή ελαιούχων προϊόντων, ενώ ακολουθούν σε συχνότητα απαντήσεων/προτάσεων τα κτηνοτροφικά προϊόντα, με κυρίαρχο το κρέας, το γάλα και τα τυροκομικά προϊόντα. Μικρότερο ενδιαφέρον καταγράφηκε για κρασί και μέλι, ενώ υπήρξαν και προτάσεις για αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά
- σημαντικό ήταν το ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε για ανάπτυξη οικοτεχνικών και χειροτεχνικών ή και βιοτεχνικών μονάδων, με τις σχετικές προτάσεις να αντιπροσωπεύουν το 12,9% των συνολικών προτάσεων
- το 9,4% των προτάσεων που κατατέθηκαν εκδήλωσαν ενδιαφέρον για τη δράση «Μεταποίηση, εμπορία και / ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν μη γεωργικό». Μεταξύ αυτών, κυριαρχούσε η παραγωγή αποσταγμάτων αλκοολούχων ποτών, με έμφαση στο κουμ κουατ. Επίσης, διατυπώθηκαν προτάσεις για παρασκευή τοπικών γλυκών και μαρμελάδων.

Από τα προαναφερόμενα, είναι σαφές ότι αφενός η ΟΤΔ παρείχε πολλαπλές δυνατότητες συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής, αφετέρου η **τοπική κοινωνία ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση της ΟΤΔ. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει την ικανότητα της ΟΤΔ να παρακινήσει και ενεργοποιήσει την τοπική κοινωνία για τον σχεδιασμό στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.** Ωστόσο, μελλοντικά η ΟΤΔ πρέπει να αναλάβει πρωτοβουλίες για την διεύρυνση των φορέων που συμμετέχουν στις διαδικασίες διαβούλευσης, καθώς παρατηρείται απουσία φορέων που εκπροσωπούν την επιχειρηματική κοινότητα, τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες (π.χ. ΑμΕΑ), δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. απασχόλησης, πολιτισμού, εκπαίδευσης, περιβάλλοντος, τουρισμού), την κοινωνική επιχειρηματικότητα, την εκκλησία κ.α. Η ευρύτερη συμμετοχή των φορέων και των πολιτών της περιοχής παρέμβασης θα συνεισφέρει στην εμβάθυνση των γνωστικών πεδίων ενδιαφέροντος της τοπικής στρατηγικής, στην βελτίωση προτεινόμενων ιδεών και στην ανάληψη συνδυαστικών πρωτοβουλιών από διαφορετικούς φορείς.

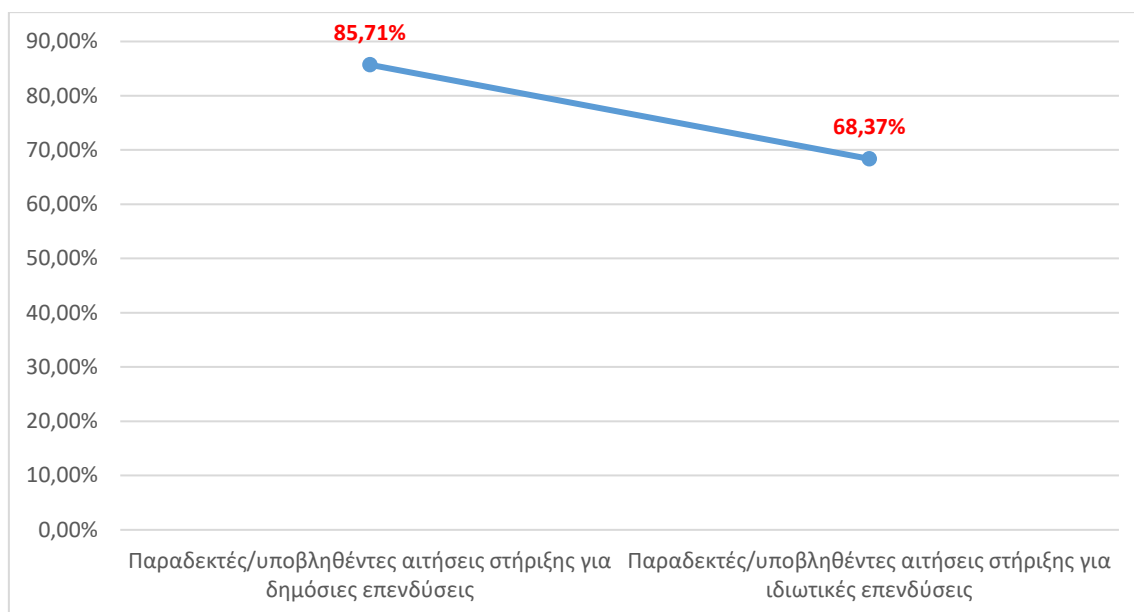
Κατά τη φάση της υλοποίησης της τοπικής στρατηγικής, η ΟΤΔ υλοποίησε ενέργειες ενημέρωσης, προβολής και εμψύχωσης της τοπικής κοινωνίας, παρέχοντας εξειδικευμένες πληροφορίες στους δυνητικούς δικαιούχους για την αξιοποίηση των δράσεων και των πόρων του τοπικού προγράμματος. Η αποτελεσματικότητα των ενεργειών αυτών είναι ευαπόδεικτη από το πλήθος των αιτήσεων στήριξης που υποβλήθηκαν στις προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Ειδικότερα, υποβλήθηκαν είκοσι οκτώ (28) αιτήσεις στήριξης για δημόσιες επενδύσεις και ενενήντα οκτώ (98) αιτήσεις στήριξης για ιδιωτικές επενδύσεις, ενώ η αρχική εκτίμηση (στόχος) ήταν για δεκαεπτά (17) και εξήντα (60) αιτήσεις στήριξης αντίστοιχα.

Σχήμα 17: Αιτήσεις στήριξης για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις

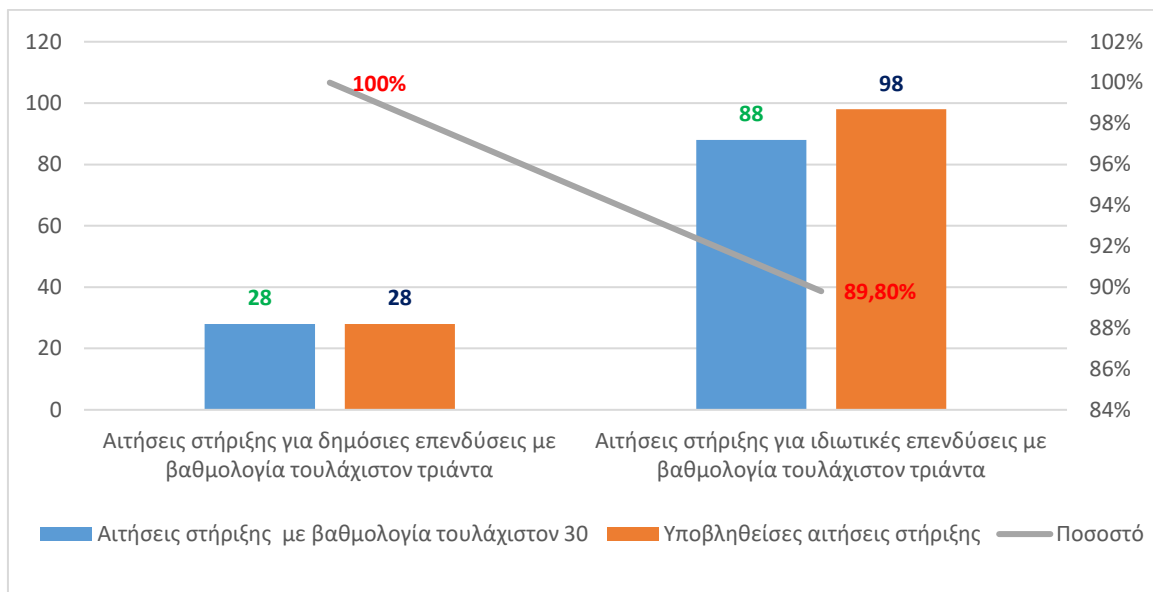
Παράλληλα, η ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών από την ΟΤΔ στους δυνητικούς δικαιούχους αποτυπώνεται στο πλήθος των παραδεκτών αιτήσεων στήριξης σε σχέση με τις υποβληθείσες αιτήσεις στήριξης, καθώς και στο πλήθος των αιτήσεων στήριξης που έλαβαν βαθμολογία τουλάχιστον τριάντα (30), δηλαδή την βαθμολογία που αποτελούσε τη βάση προκειμένου μια αίτηση στήριξη να δύναται να χαρακτηριστεί ως παραδεκτή.

Ειδικότερα, από τις είκοσι οκτώ (28) υποβληθείσες αιτήσεις στήριξης για δημόσιες επενδύσεις κρίθηκαν ως παραδεκτές οι είκοσι επτά (27), δηλαδή ποσοστό **85,71%**, ενώ από τις ενενήντα οκτώ (98) υποβληθείσες αιτήσεις στήριξης για ιδιωτικές επενδύσεις κρίθηκαν ως παραδεκτές οι εξήντα επτά (67), δηλαδή ποσοστό **68,37%**. Τα ποσοστά αυτά καταδεικνύουν πως η ΟΤΔ παρείχε ποιοτικές πληροφορίες στους δυνητικούς δικαιούχους, βοηθώντας τους αποτελεσματικά να αξιοποιήσουν τις δράσεις και τους πόρους του τοπικού προγράμματος.

Σχήμα 18: Σχέση παραδεκτών με υποβληθέντων αιτήσεων στήριξης για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις

Η ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών από την ΟΤΔ προς τους δυνητικούς δικαιούχους αποδεικνύεται και από το πλήθος των αιτήσεων στήριξης που έλαβαν βαθμολογία τουλάχιστον τριάντα (30), καθώς και από το ποσοστό τους σε σχέση με τις υποβληθείσες αιτήσεις στήριξης. Ειδικότερα, το σύνολο των αιτήσεων στήριξης για δημόσιες επενδύσεις έλαβε βαθμολογία τουλάχιστον τριάντα (ποσοστό **100%**), καθώς και οι ογδόντα οκτώ (88) εκ των ενενήντα οκτώ (98) αιτήσεων στήριξης για ιδιωτικές επενδύσεις (ποσοστό **89,80%**).

Σχήμα 19: Αιτήσεις στήριξης με βαθμολογία τουλάχιστον τριάντα

Επιπρόσθετα, η ΟΤΔ πραγματοποίησε ενέργειες προβολής των αποτελεσμάτων του τοπικού προγράμματος με προφανή στόχο την αξιοποίηση των ολοκληρωμένων πράξεων ως «ζωντανά» παραδείγματα – επιτεύγματα της τοπικής κοινωνίας και οδηγό για την υλοποίηση αντίστοιχών ή/και βελτιωμένων επενδυτικών σχεδίων στο προσεχές μέλλον. Η εν λόγω ενέργειες προβολής περιλάμβαναν:

- φωτογράφιση επενδυτικών σχεδίων
- παραγωγή ταινίας μικρού μήκους διάρκειας δέκα λεπτών περίπου και έξι ταινίες μικρού μήκους διάρκειας ενός λεπτού η κάθε μια περίπου, με επίκεντρο τα επενδυτικά σχέδια και τους δικαιούχους του τοπικού προγράμματος
- τηλεοπτικό και ραδιοφωνικό σποτ

Η προαναφερόμενη ενέργεια προβολής συμβάλει και στην ενθάρρυνση και αναγνώριση της προσπάθειας των δικαιούχων, γεγονός σημαντικό για τις μικρές κοινωνίες της περιφέρειας.

Σε κάθε περίπτωση, η ΟΤΔ ως αναγνωρίσιμος, φερέγγυος και αποτελεσματικός αναπτυξιακός μηχανισμός στην περιοχής παρέμβασης βρίσκεται σε διαρκή συνεργασία και διαβούλευση με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τους τοπικούς φορείς και τους πολίτες για την υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής, αλλά και ευρύτερα για γενικότερα αναπτυξιακά θέματα της περιοχής. Άλλωστε τόσο η μετοχική σύνθεση της ΟΤΔ όσο και η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) CLLD/LEADER διευκολύνουν την αλληλεπίδραση της ΟΤΔ με τους φορείς και του πολίτες.

Ειδικότερα, συμμετέχουν οι ακόλουθοι φορείς:

- στην μετοχική σύνθεση της ΟΤΔ
  - Δήμος Κεντρικής Κέρκυρας & Διαποντίων Νήσων
  - Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
  - Δήμος Βόρειας Κέρκυρας
  - Δήμος Νότιας Κέρκυρας

- Δήμος Παξών
- ΠΕΔΙΝ
- Τεχνικό Επιμελητήριο Κέρκυρας
- Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Κέρκυρας
- Ηλεκτροσύνθεση ΑΕ
- Εκπολιτιστικός Καλλιτεχνικός Αθλητικός Όμιλος Κέρκυρας «Ο ΛΑΟΔΑΜΑΣ»
- Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Κέρκυρας
- Αλιευτική Οργάνωση Πετρίτη
- στην ΕΔΠ
  - Εμποροβιοτεχνικό Επιμελητήριο Κέρκυρας
  - Αλιευτικός Σύλλογος Πετρίτη
  - Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος / Παράρτημα Κέρκυρας
  - Ένωση Συνεταιρισμών Αγροτών Κέρκυρας
  - ΑΜΚΕ «Μονοπάτια Αλληλεγγύης», που αντικατέστησε τον Σύλλογο ΑμΕΑ Κέρκυρας στις 13.03.2025
  - Δήμος Κεντρικής Κέρκυρας & Διαποτίων Νήσων
  - Δήμος Λευκάδας
  - Δήμος Βόρειας Κέρκυρας, που αντικατέστησε το ΔΗΠΕΘΕ Κέρκυρας στις 13.03.2025
  - Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Επισημαίνεται ότι, για την βελτίωση των αποτελεσμάτων τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και σε επίπεδο υλοποίησης της τοπικής στρατηγικής **θα ήταν χρήσιμο να εξετάσει η ΟΤΔ την αύξηση των φορέων εκτός Κέρκυρας που συμμετέχουν κυρίως στην μετοχική της σύνθεση, αλλά και στην ΕΔΠ**, γεγονός που θα διευκολύνει περαιτέρω την αλληλεπίδραση με τους τοπικούς φορείς και τους πολίτες.

Όσον αφορά τις ενέργειες συντονισμού και παρακολούθησης των ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων, αυτές κρίνονται ως αποτελεσματικές, με δεδομένη την εξέλιξη του τοπικού προγράμματος, το οποίο παρουσιάζει ικανοποιητικά αποτελέσματα στο πεδίο.

Συμπερασματικά, τα κριτήρια που εξετάστηκαν αναδεικνύουν ότι η ΟΤΔ διαθέτει την απαιτούμενη ικανότητα για τον συντονισμό ενεργειών και την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης/εμπύχωσης/παρακίνησης, συνεργασίας και δικτύωσης του τοπικού πληθυσμού. Παράλληλα, εντοπίστηκαν και αδυναμίες ή αστοχίες, που χρήζουν ενεργειών για τον μετριασμό ή την πλήρη εξάλειψή τους, είτε βραχυπρόθεσμα είτε μακροπρόθεσμα. Ειδικότερα, τα στοιχεία που διερευνήθηκαν παρουσιάζουν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- α. η ΟΤΔ ενεργοποίησε εκατόν ογδόντα πέντε (185) άτομα και εξήντα επτά (67) φορείς, μέσω εννέα (9) ημερίδων/συναντήσεων, κατά την φάση σχεδιασμού της τοπικής στρατηγικής
- β. η ΟΤΔ δημιούργησε ηλεκτρονική πλατφόρμα, κατά την φάση του σχεδιασμού της τοπικής στρατηγικής, για την έκφραση επενδυτικού ενδιαφέροντος, στην

- οποία διατυπώθηκαν εκατόν τριάντα εννέα (139) προτάσεις από εκατόν τριάντα δυο (132) φορείς και φυσικά πρόσωπα
- γ. η ΟΤΔ πρέπει να αναλάβει πρωτοβουλίες για την μελλοντική διεύρυνση των φορέων που συμμετέχουν στις διαδικασίες διαβούλευσης, καθώς παρατηρείται απουσία φορέων που εκπροσωπούν την επιχειρηματική κοινότητα, τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες (π.χ. ΑμΕΑ), δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. απασχόλησης, πολιτισμού, εκπαίδευσης, περιβάλλοντος, τουρισμού), την κοινωνική επιχειρηματικότητα, την εκκλησία κ.α.
  - δ. η ΟΤΔ παρείχε ποιοτικές πληροφορίες στους δυνητικούς δικαιούχους, βοηθώντας τους δημιουργικά να αξιοποιήσουν τις δράσεις και τους πόρους του τοπικού προγράμματος
  - ε. η ΟΤΔ πρέπει να εξετάσει την αύξηση των φορέων εκτός Κέρκυρας που συμμετέχουν κυρίως στην μετοχική της σύνθεση, αλλά και στην ΕΔΠ, γεγονός που θα διευκολύνει περαιτέρω την αλληλεπίδραση με τους τοπικούς φορείς και τους πολίτες

4.2.2 Προστιθέμενη αξία προσέγγισης LEADER

Για την ενότητα «Προστιθέμενη αξία προσέγγισης LEADER» εξετάζονται τα κριτήρια του κάτωθι πίνακα. Για κάθε ένα από τα κριτήρια τίθεται τιμή βάσης, όπου εξετάζεται η ικανοποίησή της. Οι τιμές βάσεις των συγκεκριμένων κριτηρίων είναι περιγραφικές.

Πίνακας 16: Τιμές βάσεις κριτηρίων προστιθέμενης αξίας προσέγγισης LEADER

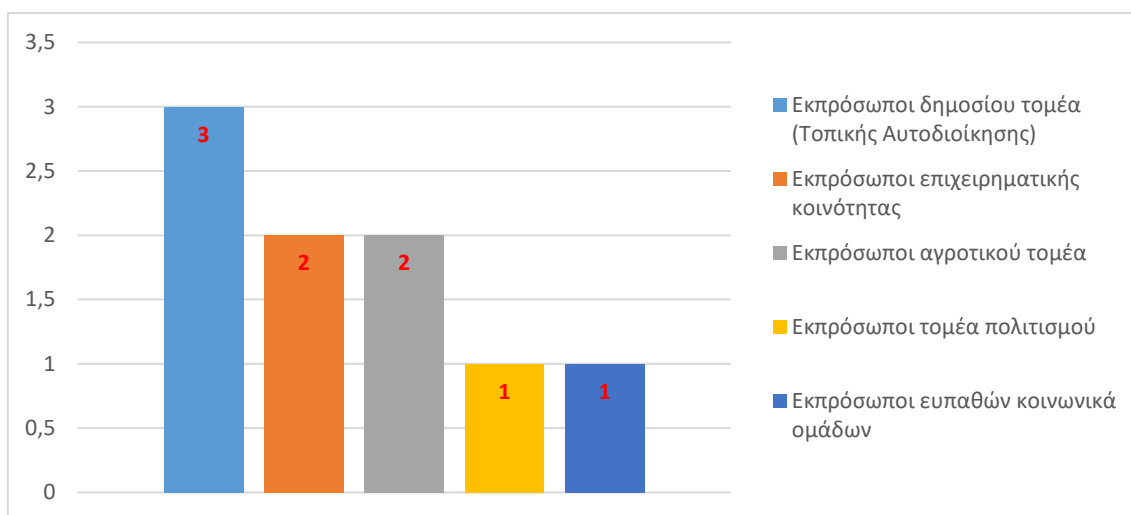
ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ
Οι εκπρόσωποι του αγροτικού τομέα συμμετέχουν ενεργά στο επίπεδο λήψης αποφάσεων;	Εξετάζεται ο βαθμός συμμετοχής των εκπροσώπων του αγροτικού τομέα στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ	Συμμετοχή εκπροσώπων του αγροτικού τομέα στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ
Οι εκπρόσωποι της επιχειρηματικής κοινότητας, των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και του πολιτισμού συμμετέχουν ενεργά στο επίπεδο λήψης αποφάσεων;	Εξετάζεται ο βαθμός συμμετοχής των εκπροσώπων της επιχειρηματικής κοινότητας, των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και του πολιτισμού στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ	Συμμετοχή εκπροσώπων της επιχειρηματικής κοινότητας, των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και του πολιτισμού στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ
Οι εκπρόσωποι του δημοσίου τομέα συμμετέχουν ενεργά στο επίπεδο λήψης αποφάσεων;	Εξετάζεται ο βαθμός συμμετοχής των εκπροσώπων του δημοσίου τομέα στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ	Συμμετοχή εκπροσώπων του δημοσίου τομέα στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ
Οι αποφάσεις του επιπέδου λήψης αποφάσεων λαμβάνονται σε πνεύμα συναίνεσης;	Εξετάζεται ο βαθμός ομοφωνίας των αποφάσεων της ΕΔΠ	Πνεύμα συναίνεσης στη λήψη αποφάσεων της ΕΔΠ

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ
Οι σχέσεις των μελών του επιπέδου λήψης αποφάσεων χαρακτηρίζονται ως σχέσεις εμπιστοσύνης;	Εξετάζεται η ποιότητα των σχέσεων μεταξύ των μελών της ΕΔΠ	Σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της ΕΔΠ
Η συνεργασία των τοπικών φορέων στο πλαίσιο της τοπικής στρατηγικής έχει βελτιώσει το επίπεδο συνεργασίας τους σε άλλα πεδία;	Εξετάζεται η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των τοπικών εταίρων, ως απόρροια της συνεργασίας τους στο τοπικό πρόγραμμα	Βελτίωση σχέσεων συνεργασίας μεταξύ τοπικών εταίρων
Η συμμετοχή των τοπικών φορέων στο τοπικό πρόγραμμα έχει βελτιώσει τις ικανότητές τους σε θέματα εφαρμογής πολιτικών, ενδυνάμωσης σχέσεων συνεργασίας, αναγνώρισης αναγκών, σχεδιασμού και υλοποίησης στόχων;	Εξετάζεται η βελτίωση των ικανοτήτων των τοπικών φορέων, ως απόρροια της συμμετοχής τους στο τοπικό πρόγραμμα	Βελτίωση ικανοτήτων τοπικών φορέων
Η ΟΤΔ κατέχει κεντρική θέση ως φορέας ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασής της, σύμφωνα με την άποψη των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας;	Εξετάζεται η θέση της ΟΤΔ στις αναπτυξιακές διεργασίες της περιοχής της, κατά την άποψη των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας	Η ΟΤΔ κατέχει κεντρική θέση στις αναπτυξιακές διεργασίες της περιοχής
Το τοπικό πρόγραμμα διασφαλίζει διαφορετικότητα στις ενταγμένες πράξεις έναντι άλλων προγραμμάτων;	Εξετάζεται το είδος και η ποιότητα των ενταγμένων πράξεων του τοπικού προγράμματος σε σχέση με άλλα προγράμματα	Βελτιωμένα αποτελέσματα ως προς το είδος και την ποιότητα των ενταγμένων πράξεων
Για ποιο λόγο οι δικαιούχοι επιλέγουν το τοπικό πρόγραμμα έναντι άλλων προγραμμάτων;	Εξετάζονται οι λόγοι που οι δικαιούχοι επιλέγουν το τοπικό πρόγραμμα έναντι άλλων προγραμμάτων	Αμεσότητα στην εξυπηρέτησή τους και φιλοσοφία τοπικής ανάπτυξης
Υπάρχουν δικαιούχοι που δεν θα είχαν καταφέρει να εξασφαλίσουν στήριξη από άλλα προγράμματα;	Εξετάζεται η σημαντικότητα του τοπικού προγράμματος για την τοπική κοινωνία	Αυξημένες πιθανότητες στήριξης σε σχέση με άλλα προγράμματα

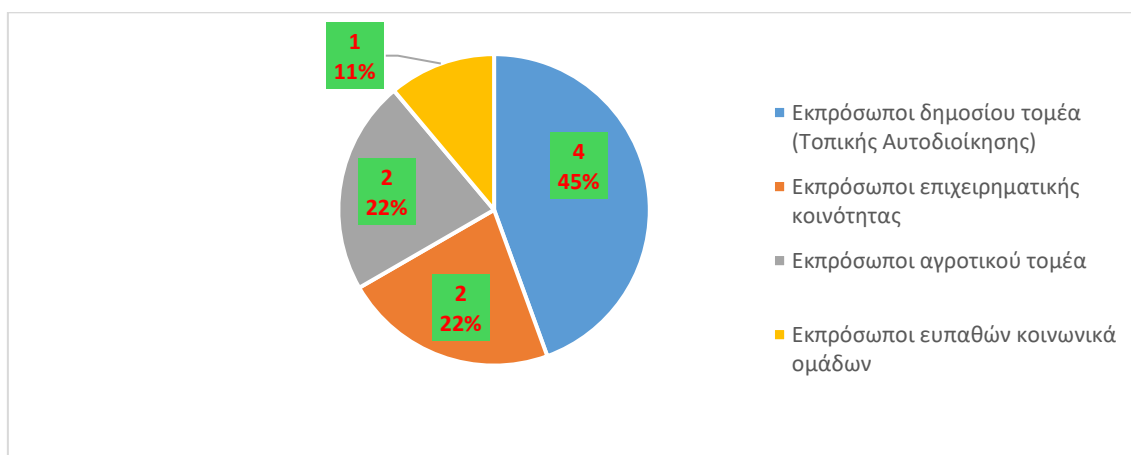
Η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) CLLD/LEADER αποτελείται από εννέα (9) μέλη, τα οποία διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

Πίνακας 17: Κατηγοριοποίηση μελών ΕΔΠ

Κατηγορία	Πλήθος μελών	
	έως 13.03.2025	από 13.03.2025
Εκπρόσωποι δημοσίου τομέα (Τοπικής Αυτοδιοίκησης)	3	4
Εκπρόσωποι επιχειρηματικής κοινότητας	2	2
Εκπρόσωποι αγροτικού τομέα	2	2
Εκπρόσωποι τομέα πολιτισμού	1	0
Εκπρόσωποι ευπαθών κοινωνικά ομάδων	1	1
Σύνολο	9	9

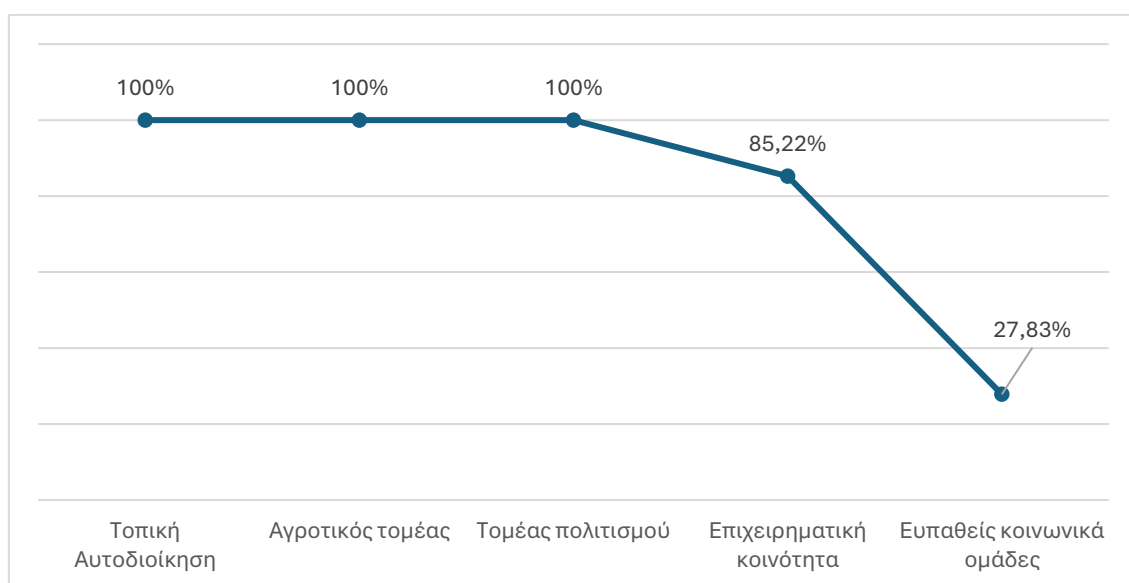
Σχήμα 20: Μέλη ΕΔΠ ανά κατηγορία έως 13.03.2025

Σχήμα 21: Μέλη ΕΔΠ ανά κατηγορία από 13.03.2025

Η ΕΔΠ πραγματοποίησε εκατόν δεκαπέντε (115) συνεδριάσεις, όπου:

- ο τομέας της τοπικής αυτοδιοίκησης έχει εκπροσωπηθεί στο σύνολο των συνεδριάσεων (ποσοστό συμμετοχής 100%)
- ο αγροτικός τομέας έχει εκπροσωπηθεί στο σύνολο των συνεδριάσεων (ποσοστό συμμετοχής 100%)
- ο φορέας εκπροσώπησης του πολιτισμού έχει συμμετάσχει στο σύνολο των συνεδριάσεων (ποσοστό συμμετοχής 100%), έως τη στιγμή που συμμετείχε στην ΕΔΠ
- η επιχειρηματική κοινότητα έχει εκπροσωπηθεί σε ενενήντα οκτώ συνεδριάσεις (ποσοστό συμμετοχής 85,22%)
- οι φορείς εκπροσώπησης των ευπαθών κοινωνικά ομάδων έχουν συμμετάσχει σε τριάντα δυο συνεδριάσεις (ποσοστό συμμετοχής 27,83%)

Σχήμα 22: Συμμετοχή μελών (ανά κατηγορία) στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ

Από τα προαναφερόμενα στοιχεία, διαπιστώνουμε την τακτική συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, του αγροτικού τομέα, του τομέα πολιτισμού και της επιχειρηματικής κοινότητας, καθώς και την ελλιπή συμμετοχή του κοινωνικού τομέα, στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ.

Τα ποσοτικά αποτελέσματα της τοπικής στρατηγικής (56 ολοκληρωμένες πράξεις) αποδεικνύουν ότι το υφιστάμενο επίπεδο τοπικής διακυβέρνησης και κοινωνικού κεφαλαίου επιφέρει μετρήσιμα αποτελέσματα και σημαντικά οφέλη για την περιοχή παρέμβασης. Παράλληλα, το γεγονός ότι το σύνολο των αποφάσεων της ΕΔΠ έχει ληφθεί με ομοφωνία, καταδεικνύει την ποιότητα της τοπικής διακυβέρνησης και του κοινωνικού κεφαλαίου, αναδεικνύοντας ότι τα μέλη της ΕΔΠ διακατέχονται από πνεύμα συναίνεσης και έχουν διαμορφώσει σχέσεις εμπιστοσύνης, υπό το πρίσμα της πρόκλησης οφέλους για την τοπική κοινωνία και οικονομία.

Όσον αφορά την διαφορετικότητα των ενταγμένων πράξεων, η οποία αποτελεί βασική συνιστώσα της προστιθέμενης αξίας της προσέγγισης LEADER, αυτή είναι προφανής από την ανάλυση των ποιοτικών στοιχείων τους, βάσει των οποίων:

- στο 45,45% των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων ο δικαιούχος είναι γυναίκα
- στο 54,55% των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων εγκαθίστανται και εφαρμόζονται συστήματα διασφάλισης της ποιότητας
- στο 39,39% των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων συναντώνται στοιχεία καινοτομίας
- στο 33,33% των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων εφαρμόζονται πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον
- στο σύνολο των επενδυτικών σχεδίων δημοσίου χαρακτήρα για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς οι δικαιούχοι είναι πολιτιστικοί σύλλογοι και καλλιτεχνικές ομάδες
- παρατηρείται συμπληρωματικότητα μεταξύ ιδιωτικών και δημοσίων παρεμβάσεων στα πεδία τουρισμός – πολιτισμός και τουρισμός – δραστηριότητες στη φύση
- παρατηρείται ευρεία παρέμβαση στο νησί της Κέρκυρας για την δημιουργία χώρων ψυχαγωγίας ανηλίκων.

Επιπρόσθετα, το σύνολο των ολοκληρωμένων πράξεων αποτελούν παράγωγο της τοπικής στρατηγικής, η οποία προτάσσει μεταξύ άλλων την ενδογενή ανάπτυξη, την καινοτομία, την προστασία του περιβάλλοντος, την διασφάλιση της ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών και παραγόμενων προϊόντων, την στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας, την βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και την τοπική διακυβέρνηση. Δηλαδή, η συνύπαρξη των προαναφερόμενων παραμέτρων στο πλαίσιο της τοπικής στρατηγικής και η ικανοποίησή τους συνδυαστικά από πλήθος ολοκληρωμένων πράξεων, με σκοπό την από κοινού και συμπληρωματικά παραγωγή ποιοτικού αναπτυξιακού αποτελέσματος συνεπάγεται εξ' ορισμού την διαφορετικότητα των εν λόγω πράξεων σε σχέση με ολοκληρωμένες πράξεις σε περιφερειακά ή τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα.

Άλλωστε, το αίσθημα της υπηρετήσης ενός τοπικού αναπτυξιακού οράματος αποτελεί βασικό λόγο επιλογής του τοπικού προγράμματος από τους δικαιούχους, σε συνδυασμό με:

- ✚ την ποιοτική ενημέρωση και υποστήριξη που λαμβάνουν από την ΟΤΔ, τόσο πριν και κατά την υποβολή των επενδυτικών τους σχεδίων, όσο και κατά την υλοποίησή τους
- ✚ την σχέση εμπιστοσύνης που δημιουργείται με την ΟΤΔ, λόγω της αμεσότητας στην αλληλεπίδραση, που αφενός επιδρά θετικά στην ψυχολογία τους, αφετέρου διευκολύνει την αντιμετώπιση δυσκολιών που παρουσιάζονται κατά την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων
- ✚ τις φιλικές και προσιτές διαδικασίες υποβολής της αίτησης στήριξης και υλοποίησης της επενδυτικής τους πρότασης
- ✚ τις αυξημένες πιθανότητες έγκρισης της αίτησης στήριξής τους, δεδομένου ότι αφενός το τοπικό πρόγραμμα υλοποιείται σε συγκεκριμένη γεωγραφική

περιοχή, που είναι μικρότερη από το επίπεδο της Περιφέρειας και της χώρας, αφετέρου η τοπική στρατηγική απαντάει σε τοπικές ανάγκες, καλύπτοντας τα θέλω της τοπικής κοινωνίας.

Επιπρόσθετα, είναι προφανές ότι δικαιούχοι εξασφαλίζουν στήριξη από το τοπικό πρόγραμμα, που δεν θα κατάφερναν να εξασφαλίσουν από άλλα προγράμματα, διότι:

- το τοπικό πρόγραμμα στοχεύει στην στήριξη επενδύσεων μικρού σχετικά προϋπολογισμού, επιδιώκοντας να ενισχύσει μικροεπενδυτές της τοπικής κοινωνίας και να συμβάλλει στην παραμονή τους στον τόπο καταγωγής τους, καθώς και φορείς με αδύναμη διοικητική οργάνωση (π.χ. πολιτιστικοί σύλλογοι, καλλιτεχνικές ομάδες). Αυτές οι κατηγορίες επενδυτών ή φορέων θα ήταν σχεδόν αδύνατο να λάβουν στήριξη από άλλα προγράμματα που στοχεύουν στην ενίσχυση επενδύσεων μεσαίου και μεγάλου σχετικά προϋπολογισμού, ενώ παράλληλα απευθύνονται σε έναν ευρύτερο γεωγραφικό χώρο
- το τοπικό πρόγραμμα στοχεύει στην ανάπτυξη συγκεκριμένου γεωγραφικού χώρου, γεγονός που συνεπάγεται ότι περιορίζει γεωγραφικά τον ανταγωνισμό και αυξάνει τις πιθανότητες ένταξης μικρών και πολύ μικρών επενδυτικών σχεδίων
- η ΟΤΔ παρέχει συνεχή και πλήρη ενημέρωση στους εν δυνάμει δικαιούχους, με άμεση επαφή, γεγονός που διευκολύνει τα μέλη της τοπικής κοινωνίας στην κατανόηση του οράματος του τοπικού προγράμματος και στην υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων, σε αντίθεση με άλλα προγράμματα που παρέχουν τυπική και απρόσωπη ενημέρωση, ενώ παράλληλα αποσκοπούν σε γενικότερους στόχους που δεν θέτουν σε προτεραιότητα τα τοπικά δεδομένα.

Από τα προαναφερόμενα καταδεικνύεται η σημαντικότητα της υλοποίησης του τοπικού προγράμματος για την τοπική κοινωνία και τις τοπικές αναπτυξιακές διεργασίες, καθώς και ο σημαντικός και κρίσιμος ρόλος της ΟΤΔ στην υλοποίησή του, στην ενεργοποίηση της τοπικής κοινωνίας και στην επίτευξη τοπικών αναπτυξιακών στόχων. Επίσης, αναδεικνύεται η χρησιμότητα της φιλοσοφίας LEADER στην ανάπτυξη της υπαίθρου, στην ενεργοποίηση των αγροτικών κοινοτήτων και στην επίτευξη ενδογενούς και αειφόρου ανάπτυξης, όπου η ποιότητα της τοπικής διακυβέρνησης και του κοινωνικού κεφαλαίου, αποτελούν βασικές συνιστώσες παραγωγικότητας της τοπικής στρατηγικής, αποδοτικότητας των πόρων και ανθεκτικότητας των αποτελεσμάτων.

Στα προαναφερόμενα συνηγορούν τόσο η εκφρασμένη ωφέλεια των τοπικών φορέων από την συμμετοχή τους στο τοπικό πρόγραμμα, με την βελτίωση της ικανότητας τους σε θέματα εφαρμογής πολιτικών, ενδυνάμωσης σχέσεων συνεργασίας, αναγνώρισης αναγκών, σχεδιασμού και υλοποίησης στόχων, καθώς και με την μεταξύ τους ανάπτυξη συνεργασιών, όσο και η θετική άποψη των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας για τον αναπτυξιακό ρόλο της ΟΤΔ.

Συμπερασματικά, τα κριτήρια που εξετάστηκαν αναδεικνύουν ότι το επίπεδο τοπικής διακυβέρνησης και κοινωνικού κεφαλαίου της περιοχής λειτουργεί αποτελεσματικά για την υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής. Ωστόσο, παρατηρήθηκαν και αδυναμίες, οι

οποίες χρήζουν ενεργειών για την αντιμετώπισή τους. Ειδικότερα, τα στοιχεία που διερευνήθηκαν παρουσιάζουν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- α. το υφιστάμενο επίπεδο τοπικής διακυβέρνησης και κοινωνικού κεφαλαίου επιτυγχάνει, μέσω της υλοποίησης της τοπικής στρατηγικής, μετρήσιμα αποτελέσματα και σημαντικά οφέλη για την περιοχή παρέμβασης
- β. το σύνολο των αποφάσεων της ΕΔΠ έχει ληφθεί με ομοφωνία, γεγονός που συνεπάγεται ότι τα μέλη της διακατέχονται από πνεύμα συναίνεσης και έχουν διαμορφώσει σχέσεις εμπιστοσύνης
- γ. οι ολοκληρωμένες πράξεις παρουσιάζουν στοιχεία διαφορετικότητας σε σχέση με πράξεις περιφερειακών ή τομεακών επιχειρησιακών προγραμμάτων
- δ. οι δικαιούχοι επιλέγουν το τοπικό πρόγραμμα διότι είναι φιλικό γι' αυτούς, δημιουργούνται παραγωγικές σχέσεις συνεργασίας με την ΟΤΔ και έχουν αυξημένες πιθανότητες έγκρισης της αίτησης στήριξής τους, ενώ παράλληλα διαισθάνονται ότι συμμετέχουν στην υλοποίηση ενός τοπικού αναπτυξιακού οράματος
- ε. δικαιούχοι που εξασφαλίζουν στήριξη από το τοπικό πρόγραμμα, δεν θα κατάφεραν να εξασφαλίσουν από άλλα προγράμματα

4.2.3 Τήρηση αρχών LEADER

Για την ενότητα «Τήρηση αρχών LEADER» εξετάζονται τα κριτήρια του κάτωθι πίνακα. Για κάθε ένα από τα κριτήρια τίθεται τιμή βάσης, όπου εξετάζεται η ικανοποίησή της. Οι τιμές βάσεις των συγκεκριμένων κριτηρίων είναι περιγραφικές.

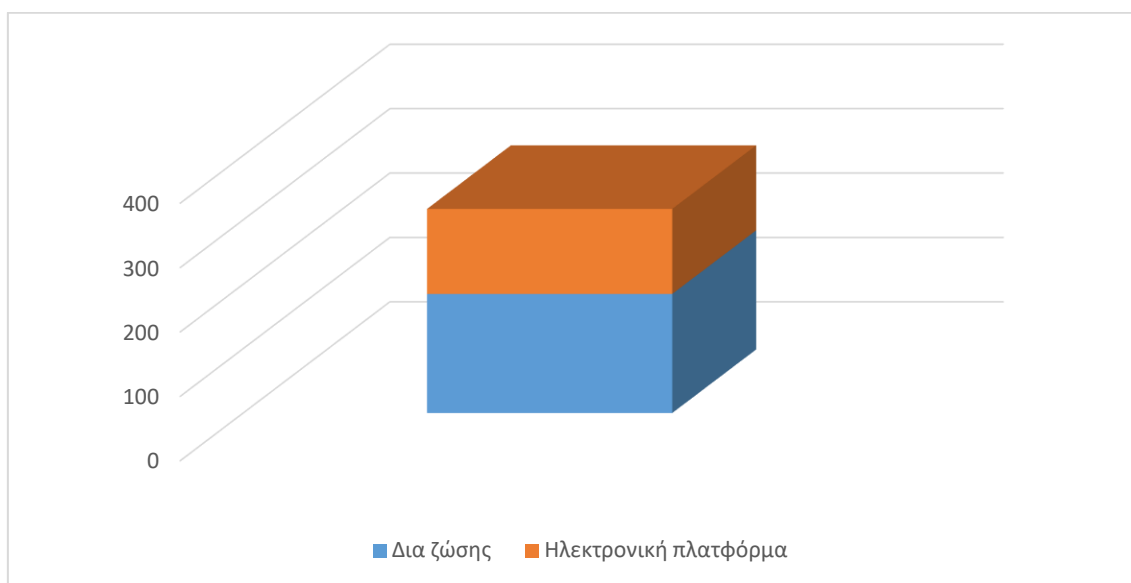
Πίνακας 18: Τιμές βάσεις κριτηρίων τήρηση αρχών LEADER

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ
Η τοπική στρατηγική καταρτίστηκε με την συμμετοχή των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας;	Εξετάζεται ο βαθμός συμμετοχής των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας στην κατάρτιση της τοπικής στρατηγικής	Συμμετοχή τοπικών φορέων και τοπικού πληθυσμού στην κατάρτιση της τοπικής στρατηγικής
Η τοπική στρατηγική ανταποκρίνεται στις ανάγκες της περιοχής παρέμβασης;	Εξετάζεται ο βαθμός ανταπόκρισης της τοπικής στρατηγικής στις ανάγκες της περιοχής παρέμβασης	Η τοπική στρατηγική ανταποκρίνεται στις ανάγκες της περιοχής παρέμβασης
Η ΟΤΔ διασφαλίζει την από κάτω προς τα πάνω προσέγγιση στην λήψη αποφάσεων;	Εξετάζεται η τήρηση της αρχής της από κάτω προς τα πάνω προσέγγισης στην λήψη των αποφάσεων	Ικανοποιείται η αρχή της από κάτω προς τα πάνω προσέγγισης στην λήψη αποφάσεων
Η ΟΤΔ αποτελεί σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα;	Εξετάζεται ο βαθμός ικανοποίησης της συνύπαρξης και συνεργασίας δημοσίου και ιδιωτικού τομέα	Ικανοποιείται η αρχή της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα

Η τοπική στρατηγική διασφαλίζει την πολυτομεακή προσέγγιση;	Εξετάζεται ο βαθμός διασφάλισης της πολυτομεακής προσέγγισης της τοπικής στρατηγικής	Ικανοποιείται η αρχή της πολυτομεακής προσέγγισης
Η τοπική στρατηγική ενισχύει την καινοτομία στις διαδικασίες και στις ενταγμένες πράξεις;	Εξετάζεται ο βαθμός καινοτομίας στις διαδικασίες και τις ενταγμένες πράξεις	Ικανοποιείται η αρχή της καινοτομίας
Η τοπική στρατηγική προωθεί την δικτύωση φορέων, επιχειρήσεων και περιοχών;	Εξετάζεται η προώθηση της δικτύωσης φορέων, επιχειρήσεων και περιοχών	Ικανοποιείται η αρχή της δικτύωσης

Η ΟΤΔ παρείχε πολλαπλές δυνατότητες συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής, τόσο μέσω δια ζώσης συναντήσεων όσο και μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

Στις δια ζώσης συναντήσεις συμμετείχαν εκατόν ογδόντα πέντε (185) άτομα και εξήντα επτά (67) φορείς, ενώ μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας συμμετείχαν εκατόν τριάντα δυο (132) φορείς ή/και φυσικά πρόσωπα.

Σχήμα 23: Συμμετέχοντες σε ενέργειες διαβούλευσης

Η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής κρίνεται ικανοποιητική και δημιουργική, δεδομένου ότι μόνο μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας κατατέθηκαν εκατόν τριάντα εννέα (139) προτάσεις, καλύπτοντας ευρύ γκάμα γνωστικών αντικειμένων, όπως:

- επιχειρηματικότητα
- δημόσιες παρεμβάσεις
- συνεργασίες
- προσβασιμότητα

- πολιτισμός
- περιβάλλον
- τουρισμός
- παραδοσιακή αρχιτεκτονική
- πολυλειτουργικά αγροκτήματα

Σχήμα 24: Γνωστικά αντικείμενα διαβούλευσης στην ηλεκτρονική πλατφόρμα

Επίσης, η αποτελεσματική διαβούλευση κατά το στάδιο του σχεδιασμού της τοπικής στρατηγικής αποτελεί προπομπό επιτυχημένης υλοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό, αφενός η επιτυχημένη υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής με τους πόρους του τοπικού προγράμματος να αυξάνονται κατά 157,64%, αφετέρου η πολυπληθής συμμετοχή εν δυνάμει δικαιούχων στις προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις (σ.σ. υποβολή 126 αιτήσεων στήριξης) αναδεικνύει και την αποτελεσματικότητα της διαβούλευσης.

Παράλληλα, η πολυπληθής συμμετοχή εν δυνάμει δικαιούχων προϊδεάζει για την ύπαρξη συνάφειας μεταξύ τοπικής στρατηγικής και αναγκών της περιοχής παρέμβασης. Η τοπική στρατηγική στοχεύει:

- στην διαφοροποίηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος και διασύνδεσή του με την αγροδιατροφική αλυσίδα, το πολιτιστικό και περιβαλλοντικό απόθεμα της περιοχής
- στην ενίσχυση και εμπλουτισμός της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα
- στην ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας ως στοιχείο ενίσχυσης της ελκυστικότητας της περιοχής
- στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας

- στην αειφόρο διαχείριση των πόρων, ως στοιχείο βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων και της ελκυστικότητας της περιοχής
- στην βελτίωση υποδομών και παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τον τοπικό πληθυσμό, με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας ζωής

οι ολοκληρωμένες πράξεις ανταποκρίνονται στους στόχους της τοπικής στρατηγικής, καθώς πρόκειται για πράξεις που εμπίπτουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Τουρισμός
- Μεταποίηση αγροδιατροφής.
- Επιχειρήσεις μετά την 1^η μεταποίηση.
- Πολυλειτουργικό αγρόκτημα.
- Πολιτισμός.
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής.
- Δραστηριότητες στην φύση.
- Αθλητισμός.

Επομένως, διαπιστώνουμε ότι **η τοπική στρατηγική ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της περιοχής παρέμβασης**, καλύπτοντας τους τομείς ενδιαφέροντος, με την διασύνδεση μεταξύ τουριστικού τομέα, αγροδιατροφικού τομέα, πολιτισμού και περιβάλλοντος να είναι το ζητούμενο κατά την λειτουργία / χρήση των επενδυτικών σχεδίων.

Επιπρόσθετα, η ευρύτητα των πεδίων ενδιαφέροντος των ειδικών στόχων τοπικής στρατηγικής και των κατηγοριών ενταγμένων πράξεων **αναδεικνύει την πολυτομεακή προσέγγιση της τοπικής στρατηγικής**, όπου με την ολιστική προσέγγιση τοπικής ανάπτυξης επιχειρείται η πολύπλευρη στήριξη της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας.

Ταυτόχρονα, ο αποτελεσματικός σχεδιασμός της τοπικής στρατηγικής, η ευρεία συμμετοχή δυνητικών δικαιούχων και η επιτυχής υλοποίηση του τοπικού προγράμματος εξαρτώνται ή ενισχύονται σημαντικά από την «από κάτω προς τα πάνω προσέγγιση» και την «σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα».

Στο πλαίσιο αυτό, η τοπική στρατηγική υλοποιείται σε συνθήκες «από κάτω προς τα πάνω προσέγγισης», παρά τους μερικούς περιορισμούς που τίθενται από υπερκείμενες αρχές, τόσο κατά το στάδιο του σχεδιασμού όσο και κατά το στάδιο της υλοποίησης. Ειδικότερα, η τοπική στρατηγική σχεδιάστηκε από την ΑΝΙΟΝ, τους τοπικούς φορείς και τους πολίτες της περιοχής, μέσω διαδικασιών διαβούλευσης για τον καθορισμό της περιοχής παρέμβασης, της ΟΤΔ, των στόχων και των παρεμβάσεων της τοπικής στρατηγικής. Επίσης, στο στάδιο της υλοποίησης, η τοπική στρατηγική διοικείται από την Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ), η οποία αποτελείται από εννέα (9) φορείς.

Η ΕΔΠ έχει πραγματοποιήσει εκατόν δεκαπέντε (115) συνεδριάσεις για την διαχείριση των θεμάτων της τοπικής στρατηγικής, **έχοντας διασφαλίσει σε μέγιστο βαθμό την διαδικασία «από κάτω προς τα πάνω προσέγγισης»**, η οποία έχει συμβάλει καθοριστικά στο πλήθος τόσο των δικαιούχων όσο και των πράξεων.

Επίσης, τόσο η ΕΔΠ όσο και η μετοχική σύνθεση της ANION (βλ. Σχήμα 25) αποτελούν συμπράξεις δημοσίου – ιδιωτικού τομέα, διασφαλίζοντας την συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων, την συμμετοχή των τοπικών stakeholders στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, την αποφυγή συγκρούσεων και την διαμόρφωση κοινού αναπτυξιακού οράματος.

☒	Δήμος Κεντρικής Κέρκυρας & Διαποντίων Νήσων	☒	Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	☒	Δήμος Βόρειας Κέρκυρας
☒	Δήμος Νότιας Κέρκυρας	☒	Δήμος Παξών	☒	ΠΕΔΙΝ
☒	Τεχνικό Επιμελητήριο Κέρκυρας	☒	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Κέρκυρας	☒	Ηλεκτροσύνθεση ΑΕ
☒	ΕΚΑΟΚ "Ο ΛΑΟΔΑΜΑΣ"	☒	Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Κέρκυρας	☒	Αλιευτική Οργάνωση Πετρίτη

Σχήμα 25: Μέτοχοι AN.IO.N.

Παράλληλα, η τοπική στρατηγική ενισχύει την καινοτομία και την δικτύωση μεταξύ των περιοχών. Ειδικότερα, αφενός το 39,39% των ιδιωτικών επενδύσεων εμφανίζει στοιχεία καινοτομίας, με το ποσοστό να κρίνεται ικανοποιητικό βάσει της ελληνικής πραγματικότητας, αφετέρου υλοποιούνται δυο (2) σχέδια συνεργασίας, ένα διατοπικό και ένα διακρατικό.

Στο διατοπικό σχέδιο συνεργασίας (ΝΗΣΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ) αναπτύσσεται συνεργασία μεταξύ των περιοχών δεκαέξι (16) ΟΤΔ: Αναπτυξιακή Ηρακλείου, Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης, ΑΚΟΜΜ-Ψηλορείτης, Αναπτυξιακή Λασιθίου, Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Λέσβου, Αναπτυξιακή Δωδεκανήσων, Αναπτυξιακή Κυκλάδων, Αναπτυξιακή Εύβοιας, Αναπτυξιακή Ηρακλείου (ΟΤΔ Μεσαράς), Αναπτυξιακή Ιονίων Νήσων, Δίκτυο Συνεργασίας Περιφέρειας Ιονίων Νήσων - Π.Ε. Κεφαλλονιάς και Ιθάκης, Δίκτυο Συνεργασίας Περιφέρειας Ιονίων Νήσων- Π.Ε. Ζακύνθου, Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Χίου, Αναπτυξιακή Εταιρεία Λήμνου, Κέντρο Ανάπτυξης, Απασχόλησης Και Επαγγελματικής Κατάρτισης και Τεχνολογίας Ν. Σάμου Α.Ε. (ΚΑΑΕΚΤ ΣΑΜΟΥ) και Κοινοπραξία των Εταιριών «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΥΒΟΙΑΣ Α.Ε. & ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΑΕ ΟΤΑ».

Στο διακρατικό σχέδιο συνεργασίας (LOCAL TOUR) αναπτύσσεται συνεργασία μεταξύ περιοχών (20) ΟΤΔ: Αναπτυξιακή Ηρακλείου (ΟΤΔ Ν.Ηρακλείου), Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης, Αναπτυξιακή Λασιθίου, Αναπτυξιακή Ιονίων Νήσων, Αναπτυξιακή Ημαθίας, Αναπτυξιακή Φλώρινας, Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας, Αναπτυξιακή

Θεσσαλονίκης (ΟΤΔ Δήμων Λαγκαδά, Βόλβης και τμημάτων των Δήμων Ωραιοκάστρου, Θέρμης, Θερμαϊκού, Πυλαίας- Χορτιάτη και Δέλτα), Αναπτυξιακή Θεσσαλονίκης (ΟΤΔ Δήμου Χαλκηδόνας και τμήματος του Δήμου Δέλτα), Δημοσυνεταιριστική «ΕΒΡΟΣ», Αναπτυξιακή Χαλκιδικής, Αναπτυξιακή Κυκλάδων, Αναπτυξιακή Λήμνου, Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Χίου, Κέντρο Ανάπτυξης, Απασχόλησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης και Τεχνολογίας Ν. Σάμου, Αναπτυξιακή Ροδόπης, Αναπτυξιακή Καβάλας, Αναπτυξιακή Σερρών, Αναπτυξιακή Κιλκίς και Αναπτυξιακή Λάρνακας- Αμμοχώστου.

Εν κατά κλείδι, τα κριτήρια που εξετάστηκαν αναδεικνύουν την τήρηση των αρχών LEADER, δηλαδή των παραμέτρων:

- ✓ Στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.
- ✓ Προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω.
- ✓ Σύμπραξη ιδιωτικού και δημοσίου τομέα.
- ✓ Πολυτομεακή προσέγγιση.
- ✓ Καινοτομία.
- ✓ Δικτύωση.
- ✓ Εδαφική συνεργασία.

Ειδικότερα, τα στοιχεία που διερευνήθηκαν παρουσιάζουν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- α. Η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής κρίνεται ικανοποιητική και δημιουργική
- β. η τοπική στρατηγική ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της περιοχής παρέμβασης
- γ. η τοπική στρατηγική παρουσιάζει πολυτομεακή προσέγγιση
- δ. έχει διασφαλιστεί η εφαρμογή της διαδικασίας «από κάτω προς τα πάνω προσέγγισης»
- ε. η ΕΔΠ και η μετοχική σύνθεση της ANION αποτελούν συμπράξεις δημοσίου – ιδιωτικού τομέα
- στ. η τοπική στρατηγική ενισχύει την καινοτομία, την δικτύωση και την εδαφική συνεργασία.

4.3 Απολογιστική Αξιολόγηση της διαχείρισης της τοπικής στρατηγικής

Με την αξιολόγηση της διαχείρισης της τοπικής στρατηγικής διερευνώνται:

- α. ο βαθμός ελευθερίας της ΟΤΔ για την υλοποίηση τοπικής στρατηγικής
- β. η επιρροή του διαχειριστικού πλαισίου στην υλοποίηση τοπικής στρατηγικής

Στο πλαίσιο αυτό, η αξιολόγηση εξετάζει την ακόλουθη ενότητα:

1. Ποιότητα διαχειριστικού πλαισίου υλοποίησης τοπικού προγράμματος. Δηλαδή, τον προσδιορισμό της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του διαχειριστικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής του από την ΟΤΔ και τους δικαιούχους.

Για την αξιολόγηση της ενότητας εξετάζονται συγκεκριμένα κριτήρια, τα οποία αναφέρονται αναλυτικότερα στο επόμενο υποκεφάλαιο.

4.3.1 Ποιότητα διαχειριστικού πλαισίου υλοποίησης τοπικού προγράμματος

Για την ενότητα «Ποιότητα διαχειριστικού πλαισίου υλοποίησης τοπικού προγράμματος» εξετάζονται τα κριτήρια του κάτωθι πίνακα. Για κάθε ένα από τα κριτήρια τίθεται τιμή βάσης, όπου εξετάζεται η ικανοποίησή της. Οι τιμές βάσεις των συγκεκριμένων κριτηρίων είναι περιγραφικές.

Πίνακας 19: Τιμές βάσεις κριτηρίων ποιότητα διαχειριστικού πλαισίου υλοποίησης τοπικού προγράμματος

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ
Το διαχειριστικό πλαίσιο παρέχει την απαιτούμενη ελευθερία στην ΟΤΔ για την υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής;	Εξετάζεται ο βαθμός ελευθερίας της ΟΤΔ για την υλοποίηση της από κάτω προς τα πάνω προσέγγισης	Ικανοποιητικός βαθμός ελευθερίας για την από κάτω προς τα πάνω προσέγγιση
Το διαχειριστικό πλαίσιο περιλαμβάνει απλοποιημένες διαδικασίες, που δεν προκαλούν καθυστερήσεις;	Εξετάζεται ο βαθμός δυσκολίας του διαχειριστικού πλαισίου	Απλοποιημένες διαδικασίες διαχειριστικού πλαισίου
Το σύστημα πολυεπίπεδης διαχείρισης λειτουργεί ενισχυτικά στην υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής;	Εξετάζεται ο βαθμός δυσκολίας που προκαλεί το σύστημα πολυεπίπεδης διαχείρισης	Το σύστημα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης λειτουργεί ενισχυτικά
Το διαχειριστικό πλαίσιο είναι φιλικό για τους δικαιούχους;	Εξετάζεται η φιλικότητα του διαχειριστικού πλαισίου για τους δικαιούχους	Φιλικό διαχειριστικό πλαίσιο
Το διαχειριστικό πλαίσιο είναι φιλικό στο πεδίο της τεχνικής στήριξης για την υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής;	Εξετάζεται η φιλικότητα του διαχειριστικού πλαισίου για την ΟΤΔ στο πεδίο της τεχνικής στήριξης	Φιλικό διαχειριστικό πλαίσιο
Το διαχειριστικό πλαίσιο είναι φιλικό για την υλοποίηση σχεδίων διατοπικής/διακρατικής συνεργασίας;	Εξετάζεται η φιλικότητα του διαχειριστικού πλαισίου στο πεδίο της δικτύωσης	Φιλικό διαχειριστικό πλαίσιο

Οι **ΥΑ 1337/4-5-2022 (ΦΕΚ 2310/Β/11-5-2022)** «Αντικατάσταση της υπ' αρ. 3083/04-08-2021 (Β' 3702) υπουργικής απόφασης: Πλαίσιο υλοποίησης του Μέτρου 19, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, υπομέτρα 19.2 και 19.4» και **ΥΑ 153/22-1-2021 (ΦΕΚ 326/Β/29-1-2021)** «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 6344/26-09-2019 υπουργικής απόφασης «Πλαίσιο υλοποίησης του υπομέτρου 19.3 "Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)" του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014 - 2020» αποτελούν το θεσμικό πλαίσιο διοίκησης – διαχείρισης των δράσεων του τοπικού προγράμματος που χρηματοδοτούνται από το ΠΑΑ 2014-2020.

Το διαχειριστικό πλαίσιο της τοπικής στρατηγικής έχει ως χαρακτηριστικό του την πολυεπίπεδη διαχείριση και την υψηλή σχετικά παρακολούθηση των ενεργειών της ΟΤΔ. Στην πολυεπίπεδη διαχείριση εμπλέκονται:

- η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΣΣ ΚΑΠ
- η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΣΣ ΚΑΠ
- ο ΟΠΕΚΕΠΕ
- οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειών
- οι ΟΤΔ

Ειδικότερα, οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων – υπηρεσιών έχουν ως ακολούθως:

- α. Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή/και η ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα εξής:
1. σχήματος Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου, υποδείγματος πρόσκλησης και των συνημμένων εγγράφων αυτής.
  2. Έλεγχοι εποπτείας επί του συνόλου του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.
  3. Συντονισμός διαχείρισης και εφαρμογής, παροχή οδηγιών και στήριξης στις ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών και ΟΤΔ, παρακολούθηση και αξιολόγηση υλοποίησης του CLLD/LEADER.
  4. Παραλαβή και τροποποίηση ΤΠ.
  5. Επιτόπιοι και εκ των υστέρων έλεγχοι.
  6. Έλεγχος διαδικασίας προκήρυξης των ΟΤΔ.
  7. Διοικητικός έλεγχος αιτήσεων στήριξης και έκδοση πίνακα κατάταξης, στις περιπτώσεις όπου δυνητικός δικαιούχος είναι η ίδια η Περιφέρεια και ταυτόχρονα είναι μέλος της ΕΔΠ, είτε του Δ.Σ., είτε μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ και εξέταση των σχετικών προσφυγών.
  8. Σύνταξη απόφασης ένταξης/χρηματοδότησης/τροποποίησης και ανάκλησης αυτής, στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η Περιφέρεια και ταυτόχρονα είναι μέλος της ΕΔΠ, είτε του Δ.Σ., είτε μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  9. Έγκριση τροποποίησης της νομικής δέσμευσης της πράξης, στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η Περιφέρεια και ταυτόχρονα

- είναι μέλος της ΕΔΠ, είτε του Δ.Σ., είτε μέτοχος του του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
10. Έγκριση σχετικά με διαφοροποιήσεις του φυσικού αντικείμενου της πράξης εντός των διακριτών τμημάτων (πλην των έργων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις), στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η Περιφέρεια και ταυτόχρονα είναι μέλος της ΕΔΠ, είτε του Δ.Σ., είτε μέτοχος του του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  11. Έλεγχος διαδικασίας εξέλιξης των δημοσίων συμβάσεων (προέγκριση διακήρυξης, προέγκριση σύμβασης, έλεγχος Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ), παρατάσεις χρονοδιαγραμμάτων), στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η Περιφέρεια και ταυτόχρονα είναι μέλος της ΕΔΠ, είτε του Δ.Σ., είτε μέτοχος του του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  12. Διοικητικός έλεγχος/επιτόπια επιθεώρηση και αναγνώριση-εκκαθάριση των δαπανών, στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η Περιφέρεια και ταυτόχρονα είναι μέλος της ΕΔΠ, είτε του Δ.Σ., είτε μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  13. Ολοκλήρωση Πράξης, στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η Περιφέρεια και ταυτόχρονα είναι μέλος της ΕΔΠ, είτε του Δ.Σ., είτε μέτοχος του εταιρικού που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
- β. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διενέργεια των αντίστοιχων πληρωμών.
- γ. Οι ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα εξής:
1. Διοικητικός έλεγχος αιτήσεων στήριξης και έκδοση πίνακα κατάταξης, στις περιπτώσεις όπου δυνητικός δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος του Δ.Σ., είτε φορέας μέτοχος του του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ και εξέταση των σχετικών προσφυγών .
  2. Σύνταξη απόφασης ένταξης τροποποίησης και ανάκλησης αυτής, στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος του Δ.Σ., είτε φορέας μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  3. Διοικητικός έλεγχος/επιτόπια επιθεώρηση και αναγνώριση-εκκαθάριση των δαπανών στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος του Δ.Σ., είτε φορέας μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  4. Παρακολούθηση της υλοποίησης του υπομέτρου 19.4
  5. Αποστολή στοιχείων για την παρακολούθηση των υπομέτρων 19.2 και 19.4 προς τη ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ & ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ.
  6. Έγκριση τροποποίησης Τεχνικού Δελτίου Πράξης (ΤΔΠ) εκτός διακριτών τμημάτων της πράξης, στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος

- του Δ.Σ., είτε φορέας μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
7. Έγκριση τροποποίησης της νομικής δέσμευσης της πράξης, στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος του Δ.Σ., είτε φορέας μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  8. Έγκριση σχετικά με διαφοροποιήσεις του φυσικού αντικείμενου της πράξης εντός των διακριτών τμημάτων (πλην των έργων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις), στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος του Δ.Σ., είτε φορέας μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  9. Έλεγχος διαδικασίας εξέλιξης των δημοσίων συμβάσεων (προέγκριση διακήρυξης, προέγκριση σύμβασης, έλεγχος Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ), παρατάσεις χρονοδιαγραμμάτων), στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος του Δ.Σ., είτε φορέας μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
  10. Ολοκλήρωση Πράξης, στις περιπτώσεις όπου δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος του Δ.Σ., είτε φορέας μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ.
- δ. Οι ΟΤΔ και η ΕΔΠ ως επίπεδο λήψης αποφάσεων για τη διαχείριση και εφαρμογή των ΤΠ, είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα παρακάτω, εκτός των περιπτώσεων όπου δικαιούχος είναι η ίδια η ΟΤΔ (εταιρικό σχήμα), είτε φορέας μέλος της ΕΔΠ, είτε φορέας μέλος του Δ.Σ., είτε φορέας μέτοχος του εταιρικού σχήματος που έχει συστήσει την ΟΤΔ:
1. Προετοιμασία και δημοσίευση προκηρύξεων, παραλαβή αιτήσεων στήριξης και διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) αυτών, εξέταση προσφυγών, έκδοση πίνακα κατάταξης.
  2. Σύνταξη απόφασης ένταξης/τροποποίησης και ανάκλησης αυτής.
  3. Έγκριση τροποποίησης Τεχνικού Δελτίου Πράξης (ΤΔΠ) εκτός διακριτών τμημάτων της πράξης.
  4. Έγκριση τροποποίησης της νομικής δέσμευσης της πράξης.
  5. Έλεγχος διαδικασίας εξέλιξης των δημοσίων συμβάσεων (προέγκριση διακήρυξης, προέγκριση σύμβασης, έλεγχος Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ), παρατάσεις χρονοδιαγραμμάτων).
  6. Έγκριση σχετικά με διαφοροποιήσεις του φυσικού αντικείμενου της πράξης εντός των διακριτών τμημάτων (πλην των έργων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις).
  7. Παρακολούθηση πράξεων: παραλαβή αιτημάτων πληρωμής, διοικητικός έλεγχος/επιτόπια επιθεώρηση, επιβεβαίωση οικονομικού/φυσικού αντικείμενου, αναγνώριση - εκκαθάριση δαπανών και αποστολή παρτίδων πληρωμής στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

8. Αποστολή στοιχείων για την παρακολούθηση των υπομέτρων 19.2 και 19.4 προς τη ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ & ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ.

9. Διαδικασία Ολοκλήρωση Πράξης.

Επιπρόσθετα, έχει υπογραφεί Σύμβαση Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών (ΣΔΕΠΥ) μεταξύ του ΟΠΕΚΕΠΕ και της ANION, βάσει του οποίου η ANION έχει οριστεί ΕΦ και για τις πληρωμές, πραγματοποιώντας τις εκκαθαρίσεις των παρτίδων, που βάσει των προαναφερόμενων αρμοδιοτήτων δεν αποτελούν αρμοδιότητα της ΕΥΔ ΠΕΠ Ιονίων Νήσων ή της ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ.

Στο πλαίσιο αυτό, ο βαθμός ελευθερίας της ΟΤΔ για την εφαρμογή πολιτικών και στρατηγικών είναι ικανοποιητικός, όμως σε πρακτικό επίπεδο αντιμετωπίζει εμπόδια από τον σχετικά υψηλό βαθμό εποπτείας της ΟΤΔ σε διαχειριστικό επίπεδο από την ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ και τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Όσον αφορά την εποπτεία από την ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ, στο θεσμικό πλαίσιο περιλαμβάνονται ποικίλες διατάξεις, δευτερευούσης σημασίας σε πρώτη ανάγνωση (π.χ. σε θέματα μετακινήσεων, μελετών, αμοιβών, αξιολόγησης δημοσίων επενδύσεων), ο όγκος των οποίων διαμορφώνει περιοριστικό πλαίσιο λειτουργίας για την ΟΤΔ, το οποίο έχει επίπτωση και στην εφαρμογή πολιτικών και στρατηγικών. Βέβαια, το περιοριστικό πλαίσιο που διαμορφώνεται από την εποπτεία από την ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ δεν έχει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής. Ωστόσο, εξαίρεση αποτελεί το υπομέτρο 19.3 (διατοπικές/διακρατικές συνεργασίες), όπου το διαχειριστικό πλαίσιο ήταν ιδιαίτερα βαρύ και αντιπαραγωγικά λεπτομερειακό, προσπαθώντας να «ελέγξει» παραμέτρους της υλοποίησης, οι οποίες θα ήταν αποτελεσματικότερο να βρίσκονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ΟΤΔ. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η ΟΤΔ να διαθέτει σημαντικούς ανθρώπινους πόρους και χρόνο για την διαχείριση των διατοπικών/διακρατικών συνεργασιών, περιορίζοντάς τους από την υλοποίηση του ουσιαστικού μέρους των συνεργασιών. Επομένως, **μελλοντικά είναι αναγκαίο να απλουστευτούν σημαντικά οι διοικητικές διαδικασίες που αφορούν τα σχέδια διατοπικής/διακρατικής συνεργασίας, σε όλα τα στάδια (ένταξη, υλοποίηση, πληρωμή), ώστε η ΟΤΔ να επικεντρωθεί στο παραγωγικό μέρος των συνεργασιών και να επιτύχει οφέλη για την τοπική κοινωνία και οικονομία.**

Όσον αφορά την εποπτεία από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, το περιοριστικό πλαίσιο που διαμορφώνεται για την ΟΤΔ είχε επιπτώσεις στην υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής. Ειδικότερα, τόσο το θεσμικό πλαίσιο για τις πληρωμές, το οποίο έχει διαμορφωθεί με την αρμοδιότητα και την ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ, όσο και η υπέρβαση καθηκόντων που συχνά παρατηρήθηκε από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, δημιουργήσε εμπόδια στην υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής, θέτοντας σε κίνδυνο τόσο την ολοκλήρωση των επενδυτικών σχεδίων (δημοσίων και ιδιωτικών) όσο και την ικανοποίηση των στόχων. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ πραγματοποιούσα άτυπα αναγνώριση και εκκαθάριση δαπανών στα αιτήματα πληρωμών των επενδυτικών σχεδίων του τοπικού προγράμματος που ήδη είχε πραγματοποιήσει αναγνώριση και εκκαθάριση δαπανών είτε η ΟΤΔ είτε η ΕΥΔ ΠΕΠ Ιονίων Νήσων. Επομένως, **το πραγματικό αποτέλεσμα από την εποπτεία της ΟΤΔ από τον ΟΠΕΚΕΠΕ είναι η δημιουργία ενός ιδιαίτερα αρνητικού και επικίνδυνου για την τοπική στρατηγική διαχειριστικού πλαισίου.** Η επισήμανση

αυτή αφορά και είναι ίδια τόσο για τα επενδυτικά σχέδια και τους δικαιούχους (υπομέτρο 19.2), όσο και για την τεχνική στήριξη της τοπικής στρατηγικής (υπομέτρο 19.4) και τις διατοπικές/διακρατικές συνεργασίες (υπομέτρο 19.3).

Σε κάθε περίπτωση, το σύστημα πληρωμών πρέπει μελλοντικά να βελτιωθεί και να καταστεί φιλικό για τους δικαιούχους και την ΟΤΔ, χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο τα συμφέροντα του προϋπολογισμού της ΕΕ και της χώρας.

Επιπρόσθετα, η πολυεπίπεδη διαχείριση που εφαρμόζεται στο ΜΕΤΡΟ 19 του ΠΑΑ παρουσιάζει τις συνήθεις «ελληνικές» παθογένειες των συνεργασιών μεταξύ υπηρεσιών:

1. Διαφορά φιλοσοφίας μεταξύ των εμπλεκομένων

Η εμπλοκή τεσσάρων κατηγοριών υπηρεσιών (ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ & ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ, ΟΠΕΚΕΠΕ, ΕΥΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ και ΟΤΔ) εκ των πραγμάτων δημιουργήσε θέματα σε επίπεδο διαφοράς φιλοσοφίας, καθότι η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, η ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ και οι ΕΥΔ Περιφερειών έχουν μικτό ρόλο ως επιτελικές αρχές με παράλληλα καθήκοντα εφαρμογής στο πεδίο, ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει αμιγώς επιτελικό ρόλο και οι ΟΤΔ έχουν αμιγώς ρόλο εφαρμογής στο πεδίο. Όπως είναι φυσικό, η μεγαλύτερη διαφορά φιλοσοφίας εντοπίζεται μεταξύ του ΟΠΕΚΕΠΕ και των ΟΤΔ, προκαλώντας καθυστερήσεις στις πληρωμές των δικαιούχων, ενώ αντίστοιχες καθυστερήσεις προκλήθηκαν και από την διαφορά φιλοσοφίας μεταξύ ΟΠΕΚΕΠΕ και ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ ή ΕΥΔ Περιφερειών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα καθυστερήσεων στις πληρωμές των δικαιούχων αποτελεί το γεγονός ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ πραγματοποιούσε επανέλεγχο στις εκκαθαρίσεις παρτίδων πληρωμών που είχαν διεξάγει οι ΟΤΔ, οι ΕΥΔ Περιφερειών και η ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ, παρότι είχε υπογράψει μαζί τους Σύμβαση Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών.

2. Διαφορετικές προτεραιότητες και έλλειψη συντονισμού

Οι προτεραιότητες των εμπλεκόμενων υπηρεσιών διαφέρουν και όπως είναι φυσικό προκάλεσαν έλλειψη συντονισμού, καθώς:

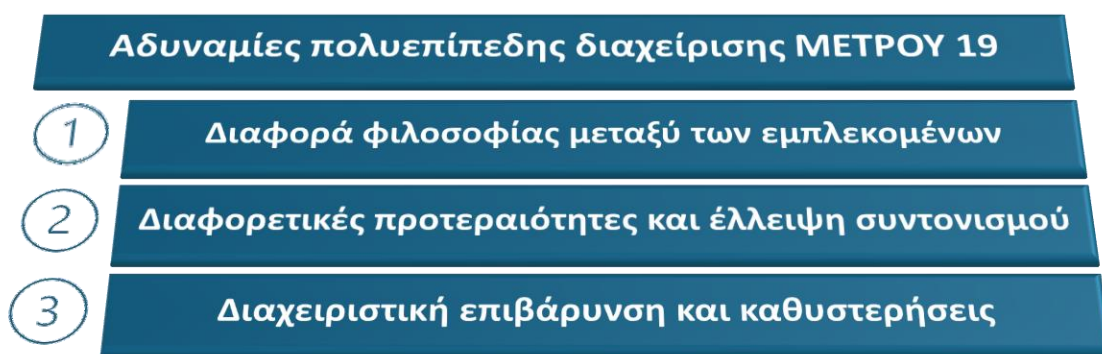
- οι ΟΤΔ έχουν ως κύρια αρμοδιότητά τους την διοίκηση, διαχείριση και υλοποίηση του τοπικού προγράμματος
- οι ΕΥΔ Περιφερειών έχουν ως κύρια αρμοδιότητά τους το δικό τους Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ως συμπληρωματική αρμοδιότητα τα τοπικά προγράμματα των ΟΤΔ της Περιφέρειάς τους
- η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και η ΕΥΕ ΣΣ ΚΑΠ έχουν ως κύρια αρμοδιότητα το ΠΑΑ 2014-2020 και την ΣΣ ΚΑΠ 2021-2027, με τα τοπικά προγράμματα να αποτελούν ΜΕΤΡΟ του ΠΑΑ 2014-2020
- ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει ως αρμοδιότητα τις πληρωμές του ΠΑΑ 2014-2020 και της ΣΣ ΚΑΠ 2021-2027, με τα τοπικά προγράμματα αφενός να αποτελούν μέρος των πληρωμών του ΠΑΑ 2014-2020, αφετέρου να κινούνται εκτός της βασικής του φιλοσοφίας ως αποκεντρωμένα και αυτοδιοικούμενα προγράμματα.

Η έλλειψη συντονισμού οφείλεται και στην διαφορετική φιλοσοφία μεταξύ των εμπλεκομένων, η οποία διαμορφώνεται από τα χαρακτηριστικά των κυρίων

καθηκόντων τους ως επιτελικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες δραστηριοποίησης επί του πεδίου ή υπηρεσίες με μικτό ρόλο (επιτελικές υπηρεσίες, με παράλληλα καθήκοντα δραστηριοποίησης στο πεδίο).

3. Διαχειριστική επιβάρυνση & καθυστερήσεις

Όπως είναι φυσικό, αφενός η εμπλοκή τεσσάρων διαφορετικών κατηγοριών υπηρεσιών δημιούργησε διαχειριστική επιβάρυνση, αφετέρου η διαφορετική φιλοσοφία, οι διαφορετικές προτεραιότητες και η έλλειψη συντονισμού δημιούργησαν καθυστερήσεις, με κύρια και πιο προβληματική την καθυστέρηση που δημιουργήθηκε στις πληρωμές των δικαιούχων.

Σχήμα 26: Αδυναμίες πολυεπίπεδης διαχείρισης

Συμπερασματικά, τα κριτήρια που εξετάστηκαν αναδεικνύουν ότι το διαχειριστικό πλαίσιο του προγράμματος χρήζει βελτιώσεων, οι οποίες πρέπει να είναι ριζοσπαστικές όσον αφορά το σύστημα πληρωμών. Ειδικότερα, τα στοιχεία που διερευνήθηκαν παρουσιάζουν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- α. ο βαθμός ελευθερίας της ΟΤΔ για την εφαρμογή πολιτικών και στρατηγικών είναι ικανοποιητικός
- β. στο θεσμικό πλαίσιο περιλαμβάνονται ποικίλες διατάξεις, δευτερευούσης σημασίας (π.χ. σε θέματα μετακινήσεων, μελετών, αμοιβών, αξιολόγησης δημοσίων επενδύσεων), ο όγκος των οποίων διαμορφώνει περιοριστικό πλαίσιο λειτουργίας για την ΟΤΔ, το οποίο έχει επίπτωση και στην εφαρμογή πολιτικών και στρατηγικών
- γ. το διαχειριστικό πλαίσιο για τις διατοπικές/διακρατικές συνεργασίες είναι ιδιαίτερα βαρύ, περιορίζοντας την επικέντρωση στην ουσιαστική και δημιουργική υλοποίηση των συνεργασιών
- δ. το θεσμικό πλαίσιο για τις πληρωμές δημιουργεί εμπόδια στην υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής, θέτοντας σε κίνδυνο τόσο την ομαλή ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων (δημοσίων και ιδιωτικών) όσο και την ικανοποίηση στόχων

- ε. το σύστημα πληρωμών δύναται να βελτιωθεί και να καταστεί φιλικό για τους δικαιούχους, χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο τα συμφέροντα του προϋπολογισμού της ΕΕ και της χώρας
- στ. η πολυεπίπεδη διαχείριση του ΜΕΤΡΟΥ 19 παρουσιάζει παθογένειες, όπως: α) διαφορά φιλοσοφίας μεταξύ των εμπλεκόμενων, β) διαφορετικές προτεραιότητες και έλλειψη συντονισμού και γ) διαχειριστική επιβάρυνση και καθυστερήσεις.

5 Συμπεράσματα και προτάσεις

5.1 Συμπεράσματα

5.1.1 Αποτελεσματικότητα τοπικής στρατηγικής

Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της τοπικής στρατηγικής αποσκοπούσε στο να διερευνήσει:

- ➔ το άμεσο όφελος της τοπικής κοινωνίας από την υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής
- ➔ την ορθότητα του σχεδιασμού της τοπικής στρατηγικής
- ➔ την συνάφεια του σχεδιασμού με την υλοποίηση
- ➔ την επίτευξη ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής, που καθορίζουν την ποιότητα και την διαφορετικότητα των ενταγμένων πράξεων, καθώς και την αναπτυξιακή κατεύθυνση της περιοχής.

Από την εξέταση των κριτηρίων αξιολόγησης προκύπτει **υψηλή αποτελεσματικότητα της τοπικής στρατηγικής**, σε όλα τα στάδια (σχεδιασμός, υλοποίηση), γεγονός που συνεπάγεται άμεσο όφελος για την τοπική κοινωνία, καθώς και επιτυχή σχεδιασμό, συνάφεια του σχεδιασμού με την υλοποίηση και επίτευξη ειδικών στόχων. Παράλληλα, όμως, εντοπίστηκαν και κάποιες αστοχίες ή αδυναμίες, για την αντιμετώπιση των οποίων πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες από την ΟΤΔ. Ειδικότερα,

- α. ικανοποιήθηκαν απόλυτα οι στόχοι για το πλήθος και τον προϋπολογισμό των αιτήσεων στήριξης που υποβλήθηκαν για ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις. Όσον αφορά το πλήθος, οι στόχοι ικανοποιήθηκαν κατά 163,33% και 164,70% αντίστοιχα, ενώ όσον αφορά τον προϋπολογισμό, κατά 533,73% και 189,54% αντίστοιχα
- β. ικανοποιήθηκαν απόλυτα οι στόχοι για το πλήθος και τον προϋπολογισμό των ενταγμένων πράξεων για ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις. Όσον αφορά το πλήθος, οι στόχοι ικανοποιήθηκαν κατά 145,65% και 164,29% αντίστοιχα, ενώ όσον αφορά τον προϋπολογισμό, κατά 350,46% και 136,90% αντίστοιχα
- γ. ικανοποιήθηκε απόλυτα ο στόχος για το πλήθος των δημοσίων επενδύσεων (ποσοστό 164,29%) και μερικώς για το πλήθος των ιδιωτικών επενδύσεων (71,74%)
- δ. ικανοποιήθηκαν απόλυτα οι στόχοι για τον προϋπολογισμό των δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων (127,30% και 149,60%) αντίστοιχα
- ε. αυξήθηκε ο πραγματικός προϋπολογισμός του τοπικού προγράμματος κατά 44,69% (2.502.793,58€), με την αύξηση για το υπομέτρο 19.2 να ανέρχεται σε 43,81% (1.822.508,61€) και για το υπομέτρο 19.4 σε 57,30% (744.900,00€)
- στ. η ΟΤΔ κάλυψε (και συγκεκριμένα υπερέκλυσε) τους διαθέσιμους πόρους του υπομέτρου 19.2 με μόνο μια (1) πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για ιδιωτικές επενδύσεις και μια (1) πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για δημόσιες επενδύσεις

- ζ. αυξήθηκε το επιστημονικό στελεχιακό δυναμικό της ΟΤΔ, ως απόρροια της επιτυχημένης υλοποίησης του τοπικού προγράμματος, γεγονός που συμβάλλει στην βελτίωση της θέσης της ΟΤΔ ως αναπτυξιακού μηχανισμού της περιοχής παρέμβασης
- η. η τοπική στρατηγική συμβάλλει στην πολυτομεακή στήριξη της περιοχής παρέμβασης, ενισχύοντας τον τουριστικό τομέα, τον κλάδο της αγροδιατροφής, τις ειδικές μορφές τουρισμού, την μικροεπιχειρηματικότητα, την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, τον αθλητισμό, τις δραστηριότητες στη φύση και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων
- θ. παρατηρείται συμπληρωματικότητα μεταξύ ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων
- ι. στο 45,45% των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων συμμετέχουν γυναίκες
- ια. στο 54,55 % των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων εγκαθίστανται και εφαρμόζονται συστήματα διασφάλισης της ποιότητας
- ιβ. στο 39,39% των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων εμφανίζονται στοιχεία καινοτομίας
- ιγ. στο 33,13% των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων εφαρμόζονται φιλικές πρακτικές προς το περιβάλλον
- ιδ. το 60,60% των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας. Συνολικά δημιουργούνται 27,9 ΕΜΕ
- ιε. η τοπική στρατηγική προωθεί την δικτύωση και την εδαφική συνεργασία μεταξύ περιοχών, μέσω της εφαρμογής διατοπικού και διακρατικού σχεδίου συνεργασίας

Ωστόσο, όμως, εντοπίστηκε και πρωτογενής αναντιστοιχία μεταξύ κύριας θεματικής κατεύθυνσης και ολοκληρωμένων πράξεων, η οποία πρέπει να αντιμετωπιστεί με την διασύνδεση μεταξύ του τουριστικού και αγροδιατροφικού τομέα.

5.1.2 Εφαρμογής τοπικής στρατηγικής

Η αξιολόγηση της εφαρμογής της τοπικής στρατηγικής αποσκοπούσε στο να διερευνήσει:

- ➡ τη θέση της ΟΤΔ στο τοπικό οικοσύστημα και τις ικανότητές της
- ➡ την προστιθέμενη αξία από την εφαρμογή της τοπικής στρατηγικής
- ➡ την τήρηση των αρχών της φιλοσοφίας LEADER

Από την εξέταση των κριτηρίων αξιολόγησης προκύπτει:

- ✚ η κομβική θέση της ΟΤΔ στο τοπικό οικοσύστημα
- ✚ η ικανότητά της ΟΤΔ να σχεδιάζει, να συντονίζει και να υλοποιεί τοπικά αναπτυξιακά σχέδια, καθώς και να παρακινεί και να εμπνέει την τοπική κοινωνία
- ✚ η επίτευξη προστιθέμενης αξίας από την εφαρμογή της τοπικής στρατηγικής
- ✚ η τήρηση των αρχών της φιλοσοφίας LEADER.

Παράλληλα, όμως, εντοπίστηκαν και κάποιες αστοχίες ή αδυναμίες, για την αντιμετώπιση των οποίων πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες από την ΟΤΔ. Ειδικότερα,

- α. η ΟΤΔ αφενός ενεργοποίησε την τοπική κοινωνία για τον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής, αφετέρου παρακίνησε, εμπύχωσε και προετοίμασε τους εν δυνάμει δικαιούχους για την υποβολή αιτήσεων στήριξης και την ένταξη πράξεων
- β. το υφιστάμενο επίπεδο τοπικής διακυβέρνησης και κοινωνικού κεφαλαίου επιτυγχάνει, μέσω της υλοποίησης της τοπικής στρατηγικής, μετρήσιμα αποτελέσματα και σημαντικά οφέλη για την περιοχή παρέμβασης
- γ. τα μέλη της ΕΔΠ διακατέχονται από πνεύμα συναίνεσης και έχουν διαμορφώσει σχέσεις εμπιστοσύνης, γεγονός που ενισχύει την ποιοτική υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής
- δ. ολοκληρωμένες πράξεις παρουσιάζουν στοιχεία διαφορετικότητας σε σχέση με πράξεις σε περιφερειακά ή τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα
- ε. οι δικαιούχοι επιλέγουν το τοπικό πρόγραμμα διότι είναι φιλικό γι' αυτούς, δημιουργούνται αποτελεσματικές σχέσεις συνεργασίας με την ΟΤΔ και έχουν αυξημένες πιθανότητες έγκρισης της αίτησης στήριξής τους, ενώ παράλληλα διαισθάνονται ότι συμμετέχουν στην υλοποίηση ενός τοπικού αναπτυξιακού οράματος. Επίσης, αρκετοί δικαιούχοι του τοπικού προγράμματος δεν θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν στήριξη από άλλα προγράμματα
- στ. η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής κρίνεται ικανοποιητική και δημιουργική, γεγονός που συνέβαλε στην ανταπόκριση της τοπικής στρατηγικής στις πραγματικές ανάγκες της περιοχής
- ζ. η τοπική στρατηγική παρουσιάζει πολυτομεακή προσέγγιση, στηρίζοντας πολύπλευρα την τοπική κοινωνία και οικονομία
- η. έχει διασφαλιστεί η εφαρμογή της διαδικασίας «από κάτω προς τα πάνω προσέγγισης», ενώ επίσης η ΕΔΠ και η μετοχική σύνθεση της ΑΝΙΟΝ αποτελούν συμπράξεις δημοσίου – ιδιωτικού τομέα
- θ. η τοπική στρατηγική ενισχύει την καινοτομία, την δικτύωση και την εδαφική συνεργασία

Ωστόσο, όμως, εντοπίστηκαν:

- απουσία σημαντικών φορέων από την διαβούλευση κατά το στάδιο του σχεδιασμού
- μειωμένη συμμετοχή φορέων εκτός Κέρκυρας στην μετοχική σύνθεση και στην ΕΔΠ
- ελλιπής συμμετοχή του κοινωνικού τομέα στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ.

5.1.3 Διαχείρισης τοπικής στρατηγικής

Η αξιολόγηση της διαχείρισης της τοπικής στρατηγικής αποσκοπούσε στο να διερευνήσει:

- ➡ τον βαθμό ελευθερίας της ΟΤΔ για την υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής
- ➡ την επιρροή του διαχειριστικού πλαισίου στην υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής.

Από την εξέταση των κριτηρίων αξιολόγησης προκύπτει ότι ο βαθμός ελευθερίας της ΟΤΔ είναι ικανοποιητικός, όμως το διαχειριστικό πλαίσιο υλοποίησης είναι ιδιαίτερα προβληματικό. Ειδικότερα,

- α. ο βαθμός ελευθερίας της ΟΤΔ για την εφαρμογή πολιτικών και στρατηγικών είναι ικανοποιητικός
- β. στο θεσμικό πλαίσιο περιλαμβάνονται ποικίλες διατάξεις, δευτερευούσης σημασίας σε πρώτη ανάγνωση (π.χ. σε θέματα μετακινήσεων, μελετών, αμοιβών, αξιολόγησης δημοσίων επενδύσεων), ο όγκος των οποίων διαμορφώνει περιοριστικό πλαίσιο λειτουργίας για την ΟΤΔ, το οποίο έχει επίπτωση και στην εφαρμογή πολιτικών και στρατηγικών
- γ. το διαχειριστικό πλαίσιο για τις διατοπικές/διακρατικές συνεργασίες είναι ιδιαίτερα βαρύ, περιορίζοντας την επικέντρωση στην ουσιαστική και δημιουργική υλοποίηση των συνεργασιών
- δ. το θεσμικό πλαίσιο για τις πληρωμές δημιουργεί εμπόδια στην υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής, θέτοντας σε σοβαρό κίνδυνο τόσο την ολοκλήρωση των επενδυτικών σχεδίων (δημοσίων και ιδιωτικών) όσο και την ικανοποίηση των στόχων. Το σύστημα πληρωμών δύναται να βελτιωθεί και να καταστεί φιλικό για τους δικαιούχους, χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο τα συμφέροντα του προϋπολογισμού της ΕΕ και της χώρας
- ε. η πολυεπίπεδη διαχείριση του ΜΕΤΡΟΥ 19 παρουσιάζει παθογένειες, όπως: α) διαφορά φιλοσοφίας μεταξύ των εμπλεκόμενων, β) διαφορετικές προτεραιότητες και έλλειψη συντονισμού και γ) διαχειριστική επιβάρυνση και καθυστερήσεις.

5.2 Προτάσεις

Οι βασικές προτάσεις της αξιολόγησης εστιάζουν στα ακόλουθα:

1. Προβολή των αποτελεσμάτων του τοπικού προγράμματος, με έμφαση στα ποιοτικά στοιχεία των επενδυτικών σχεδίων, ώστε να αποτελέσουν παραδείγματα για αντίστοιχα ή περαιτέρω βελτιωμένα μελλοντικά επενδυτικά σχέδια
2. Ανάληψη πρωτοβουλιών για ισχυρότερη διασύνδεση της αγροδιατροφής με τον τουριστικό τομέα, αξιοποιώντας και τις μελλοντικές διατοπικές/διακρατικές συνεργασίες
3. Ανάληψη πρωτοβουλιών για διαρκής υποστήριξη και εμπύχωση των δικαιούχων που χρηματοδοτήθηκαν από το τοπικό πρόγραμμα
4. Ανάληψη πρωτοβουλιών για την δημιουργία συνεργατικών/συνεταιριστικών σχημάτων
5. Ανάληψη πρωτοβουλιών τακτικής διαβούλευσης με τους τοπικούς φορείς για τα αναπτυξιακά θέματα της περιοχής.

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Χρηματοδοτικός Πίνακας.....	6
Πίνακας 2: SWOT ANALYSIS	13
Πίνακας 3: Τιμές βάσης κριτηρίων αποτελεσματικότητας τοπικού προγράμματος	22
Πίνακας 4: Τιμή βάσης κριτηρίου για την επιχειρηματικότητα ανά υποδράση	24
Πίνακας 5: Ικανοποίηση κριτηρίου για την επιχειρηματικότητα ανά υποδράση	25
Πίνακας 6: Τιμή βάσης κριτηρίου για παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα ανά υποδράση..	27
Πίνακας 7: Ικανοποίηση κριτηρίου για παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα ανά υποδράση	28
Πίνακας 8: Πλήθος και δημόσια δαπάνη ενταγμένων και ολοκληρωμένων έργων, καθώς και αρχικής εκτίμησης ΟΤΔ.....	29
Πίνακας 9: Αρχικά (τιμή βάσης) και σημερινά οικονομικά δεδομένα υπομέτρων	32
Πίνακας 10: Τιμή βάσης κριτηρίων συνοχής και συνάφειας τοπικής στρατηγικής.....	34
Πίνακας 11: Πλήθος ενταγμένων ιδιωτικών επενδύσεων ανά κατηγορία.....	36
Πίνακας 12: Πλήθος ενταγμένων ιδιωτικών επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού ανά υποκατηγορία.....	37
Πίνακας 13 : Πλήθος δημοσίων επενδύσεων ανά κατηγορία.....	37
Πίνακας 14: Τιμές βάσεις κριτηρίων ικανότητας ΟΤΔ	44
Πίνακας 15: Ημερίδες και συναντήσεις για τον σχεδιασμό της τοπικής στρατηγικής	46
Πίνακας 16: Τιμές βάσεις κριτηρίων προστιθέμενης αξίας προσέγγισης LEADER	56
Πίνακας 17: Κατηγοριοποίηση μελών ΕΔΠ	58
Πίνακας 18: Τιμές βάσεις κριτηρίων τήρηση αρχών LEADER.....	62
Πίνακας 19: Τιμές βάσεις κριτηρίων ποιότητα διαχειριστικού πλαισίου υλοποίησης τοπικού προγράμματος.....	68

Κατάλογος σχημάτων

Σχήμα 1: Βασικές Μεταβολές Ανάλυσης SWOT	11
Σχήμα 2: Δημιουργούμενες Ανάγκες	12
Σχήμα 3: Αρχική εκτίμηση και πραγματικό αποτέλεσμα ως προς το πλήθος των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης για ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις	23
Σχήμα 4: Αρχική εκτίμηση και πραγματικό αποτέλεσμα ως προς τον προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης για ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις	24
Σχήμα 5: Δημόσια δαπάνη πρόσκλησης για ιδιωτικές επενδύσεις και δημόσια δαπάνη ενταγμένων ιδιωτικών επενδύσεων	26
Σχήμα 6: Αρχική εκτίμηση και ενταγμένες πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα ανά υποδράση, ως προς το πλήθος	27
Σχήμα 7: Δημόσια δαπάνη πρόσκλησης για δημόσιες επενδύσεις και δημόσια δαπάνη ενταγμένων πράξεων δημοσίου χαρακτήρα (μετά τις απεντάξεις).....	28
Σχήμα 8: Αρχική εκτίμηση και ενταγμένες πράξεις δημοσίου χαρακτήρα ανά υποδράση, ως προς το πλήθος	29
Σχήμα 9: Πλήθος ενταγμένων και ολοκληρωμένων έργων, καθώς και αρχική εκτίμηση ΟΤΔ	30

Σχήμα 10: Ποσοστιαία ικανοποίηση στόχου επενδύσεων ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό	31
Σχήμα 11: Ποσοστιαία κατανομή πραγματικών προϋπολογισμών ανά υπομέτρο	32
Σχήμα 12: Ποσοστιαία κατανομή ιδιωτικών επενδύσεων σε κατηγορίες επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	36
Σχήμα 13: Ποσοστιαία κατανομή δημοσίων επενδύσεων, σύμφωνα με την φύση του έργου	38
Σχήμα 14: Ποιοτικά χαρακτηριστικά ιδιωτικών επενδύσεων	39
Σχήμα 15: Συγκεντρωτικά ποσοτικά στοιχεία ημερίδων/συναντήσεων	50
Σχήμα 16: Κατηγορίες συμμετεχόντων σε ενέργειες διαβούλευσης	50
Σχήμα 17: Αιτήσεις στήριξης για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις	52
Σχήμα 18: Σχέση παραδεκτών με υποβληθέντων αιτήσεων στήριξης για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις	53
Σχήμα 19: Αιτήσεις στήριξης με βαθμολογία τουλάχιστον τριάντα	54
Σχήμα 20: Μέλη ΕΔΠ ανά κατηγορία έως 13.03.2025	58
Σχήμα 21: Μέλη ΕΔΠ ανά κατηγορία από 13.03.2025.....	58
Σχήμα 22: Συμμετοχή μελών (ανά κατηγορία) στις συνεδριάσεις της ΕΔΠ	59
Σχήμα 23: Συμμετέχοντες σε ενέργειες διαβούλευσης	63
Σχήμα 24: Γνωστικά αντικείμενα διαβούλευσης στην ηλεκτρονική πλατφόρμα	64
Σχήμα 25: Μέτοχοι ΑΝ.ΙΟ.Ν.	66
Σχήμα 26: Αδυναμίες πολυεπίπεδης διαχείρισης.....	74